

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Dergisi
Erzincan Law Review

Cilt/Vol: 30 Sayı/No: 1 Haziran/June 2026

**Gümrük İşlemlerine Tabi Tutmaksızın Ülkeye Eşya
Sokma Suçu (5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu
Madde 3/1) Kapsamında Altın Kaçakçılığı**

Gold Smuggling Within the Scope of the Offence of Importing
Goods into the Country Without Subjecting Them to Customs
Procedures (Article 3/1 of the Anti-Smuggling Law No. 5607)

  Doç. Dr. Muhammed DEMİREL*

  Arş. Gör. Muhammet KAHVECİ**

 10.60002/ebyuhfd.1933048

ÖZ

Ülkeye eşya ithali bakımından Türk hukuk mevzuatında yer alan düzenlemelerin oldukça karmaşık olması ve bunun yanında Türkiye Cumhuriyeti gümrük

* İstanbul Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı.

** İstanbul Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı.

Makale Bilgisi/Article Info: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş/Received: 18.04.2026 | **Kabul/Accepted:** 15.06.2026.

Bu makale, intihal programında taranmış ve iki (kör) hakem incelemesinden geçmiştir. This article was submitted in a plagiarism program and reviewed by two (blind) referees.

Atıf/Cite as: Muhammed Demirel/Muhammet Kahveci, “Gümrük İşlemlerine Tabi Tutmaksızın Ülkeye Eşya Sokma Suçu (5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Madde 3/1) Kapsamında Altın Kaçakçılığı”, Erzincan HFD, C. 30, S. 1, Haziran 2026, (1-74).

Bu makale **Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası** lisansı ile lisanslanmıştır.

bölgesine giren ve gümrük bölgesinden çıkan eşyaya ve taşıt araçlarına uygulanacak gümrük kurallarını belirleyen Gümrük Kanunu kapsamındaki hükümlerin bizatihi teknik nitelik arz etmesi hususları, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu (KMK) kapsamında yer alan düzenlemelerin anlaşılmasını bir hayli güçleştirmektedir. Bunun bir sonucu olarak bu konuda öğretilerde yeterli sayıda çalışma bulunmamaktadır. Dolayısıyla Türk hukukunda, gümrük meselesi ve mevzuatının, bununla ilişkili olarak kaçakçılık suçlarının, yeterli bir hukuki bakış açısıyla ve tam manasıyla ele alınmasına yönelik bir ihtiyacın bulunduğu açıktır. Özellikle bu konuda yapılan soruşturma ve kovuşturmalarda sıklıkla bilirkişi incelemesine başvurulduğu ve bu raporlarda yapılan tespitlerin yargılamalarda büyük ölçüde dikkate alındığı görülmektedir. Buna mukabil söz konusu bilirkişi raporları, mevzuat gereğince hukukçular veya en azından hukuk bilgisi olan kişiler tarafından hazırlanmadığından ve savcı veya hakim tarafından doğrudan hükme esas alındığından soruşturmalarda ve kovuşturmalarda bazen hatalı kararlar verilmesine neden olabilmekte, bu suretle şirketler ve/veya gerçek kişiler mağdur edilebilmektedir. Bu çerçevede bu incelemede, bilhassa son dönemde fazlasıyla gündeme gelen ülkeye altın ithali bağlamında söz konusu olan kaçakçılık fiilleri üzerinde durulmakta, hem kıymetli maden aracı şirketleri hem de yolcular bakımından ülkeye altın ithalinin koşulları ve bunlara aykırı davranmanın sonuçları, farklı ihtimaller bağlamında irdelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kaçakçılık, Gümrük, İthalat, Kıymetli Maden, Altın, Vergi.

ABSTRACT

The complexity of the regulations governing the importation of goods under Turkish law, coupled with the inherently technical nature of the provisions set forth in the Customs Law, which determine the customs rules applicable to goods and means of transport entering and leaving the customs territory of the Republic of Türkiye, renders the interpretation of the provisions contained in the Anti-Smuggling Law considerably difficult. Consequently, the number of doctrinal studies in this field remains limited. It is therefore evident that there is a need in Turkish law for a comprehensive and methodologically sound legal analysis of customs law and its regulatory framework, as well as the offences of smuggling associated therewith. It is observed that expert examinations are frequently relied upon in investigations and prosecutions in this area, and that the findings contained in such expert reports are accorded substantial weight in judicial proceedings. However, since these expert reports are not, as required by the applicable legislation, prepared by legal professionals—or at least by individuals with sufficient legal expertise—and are often relied upon directly by prosecutors or judges as a basis for their decisions, they may, at times, lead to erroneous outcomes in investigations and prosecutions, thereby causing prejudice to companies and/or natural persons. Against this background, the present study focuses on acts of smuggling in the context of gold imports, which have become particularly prominent in recent years. It examines, from various perspectives, the legal conditions

governing the importation of gold into Türkiye both for precious metals intermediary companies and for individual travelers, as well as the legal consequences of non-compliance with these requirements under different scenarios.

Keywords: Smuggling, Customs, Importation, Precious Metals, Gold, Taxation.

GİRİŞ

Kaçakçılık kavramının doğrudan ilişkili olduğu ve çatışma içinde bulunduğu en temel olgu devlet egemenliğidir. Bu çerçevede kaçakçılık suçları, devlet egemenliği ve otoritesine karşı bir ihlal niteliği taşımakta olup¹ öğretilerde ceza hukukunun en az bilinen suç tiplerinden biri olarak nitelendirilmektedir². Bu bağlamda kaçakçılık fiillerinin devlet egemenliğini ihlal anlamı taşıyan niteliği, kaçakçılık kavramının sözlük anlamına da yansımıştır. Nitekim Türk Dil Kurumu'na göre kaçakçılık kelimesinin anlamlarından biri de “*Bir devletin yasalarına karşı gelerek yapılan ticaret*” şeklindedir³. Bu tanımın, kaçakçılık kavramının en geniş anlamı olduğu ifade edilebilir. Bununla birlikte kanunlara uygun olmaksızın yapılan her türlü ticaretin kaçakçılık suçları anlamında bir kaçakçılık fiili olarak kabul edilmesi de pekala mümkün değildir. Söz gelimi, borçlar hukuku ya da ticaret hukuku mevzuatına aykırı şekilde yapılan bir ticaret, hukuka aykırı olabilirse de kuşkusuz ki her hukuka aykırı ticaret, kaçakçılık olarak tanımlanamaz. Bu kapsamda kaçakçılık kavramının terim anlamı daha dar bir çerçevede ele alınmaktadır⁴. Buna göre kaçakçılık, en klasik anlamıyla

- 1 Candide **Şentürk Akaner**, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nda Yer Alan İthalat Kaçakçılığı Suçları, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022, s. 27, 28.
- 2 Markus **Ebner**, in Münchener Kommentar zum Strafgesetzbuch: StGB: Nebenst-rafrecht II, Band 8, 4. Auflage, C.H. Beck, München 2023, § 372 kn. 1.
- 3 <https://sozluk.gov.tr/>, E.T. 14.04.2026; Kaçakçılık kavramına dair bakınız **Şentürk Akaner**, s. 25 vd.; Hakan A. **Yavuz**/Orbay Bahri **Ulgar**, Uygulamada Kaçakçılık Suçları, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2025, s. 25 vd.; Bahar **Topsakal**, Kaçakçılık Suçları, Nitelikli Haller ve Etkin Pişmanlık, Adalet Yayınevi, Ankara 2023, s. 19; Yusuf **Ergin**, 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Kapsamında Kaçakçılık Suçları, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021, s. 24; Batuhan **Aktaş**, “Gümrük İşlemlerine Tabi Tutmadan Ülkeye Eşya Sokma Suçu Üzerine Bir İnceleme”, TBB Dergisi, S. 121, 2015, s. 114 vd.; Cihan **Ertem**, Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa Göre Gümrük Kaçakçılığı Suçları, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022, s. 17 vd.; Murat **Aydın**, Kaçakçılık Fiilleri ve Yaptırımları, Adalet Yayınevi, Ankara 2012, s. 5, 6.
- 4 Öğretilerde dar anlamda kaçakçılık suçları ve geniş anlamda kaçakçılık suçları şeklinde ayırım yapılmaktadır. Buna göre Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nda düzenlenen kaçakçılık suçları dar anlamda; Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu dışındaki kanunlarda düzenlenen suçlar ise geniş anlamda kaçakçılık suçları olarak değerlendirilmektedir. Bakınız **Şentürk Akaner**, s. 29. *Erman* ise 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine

bir devletin kanunları ihlal edilerek gerçekleştirilen ithalat ve ihracat işlemlerini ifade eder⁵. Buna uygun olarak 5607 sayılı KMK bağlamında kaçakçılık, ithalat, ihracat ve transit yasağına aykırılık olarak ifade edilebilir⁶. Bu çerçevede kaçakçılık suçları, konusu itibariyle yasaklanmış eşyanın ithal (KMK m. 3/7) veya ihracı (KMK m. 3/8) şeklinde gerçekleşebileceği gibi ithali yasak olmayan gümrüğe tabi eşyanın gümrük yükümlülüklerinin çeşitli şekillerde ihlali suretiyle de işlenebilir⁷.

5607 sayılı KMK’da kaçakçılık kavramına dair bir açıklama bulunmasına rağmen⁸ Kanun’un 3’üncü maddesinde “kaçakçılık suçları” başlığı altında birçok fiilin bulunduğu fıkra hükümlerine yer verilmiş, bu suretle kaçakçılık fiilleri, ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Ekonomik hayatın dinamik ve çok çeşitli unsurlardan oluşması, kaçakçılık teriminin kapsamına birçok farklı fiilin dâhil edilmesini gerekli kılmıştır⁹. Bu çerçevede KMK haricinde de farklı kanunlarda kaçakçılık olarak düzenlenen birçok farklı suç tipinin bulunduğu görülmektedir. Nitekim “uyuşturucu kaçakçılığı”, “göçmen kaçakçılığı”, “silah kaçakçılığı” kapsamında özel olarak öngö-

Dair Kanun döneminde ele aldığı eserinde kaçakçılık suçlarını dar ve geniş anlamda kaçakçılık suçları olarak ikiye ayırmış; 1918 sayılı Kanun’un “*Aşağıda yazılı fiilleri işlemek kaçakçılıktır*” şeklinde başlayan 1’inci maddesinde sayılan fiilleri dar anlamda kaçakçılık suçları olarak; 1’inci maddenin haricinde kalan ve ithal veya ihracatla ilgili olan fiilleri ise geniş anlamda kaçakçılık suçları olarak tasnif etmiştir. *Erman*, 1918 sayılı Kanun m. 1’de düzenlenen “*Herhangi bir maddeyi veya eşyayı gümrük muamelesine tâbi olmaksızın Türkiye’ye ithal veya Türkiye’ye ithale teşebbüs etmek*” şeklindeki fiili ithal kaçakçılığı suçu olarak adlandırmış ve dar anlamda kaçakçılık suçları bağlamında ele almıştır. Bu konuda bakınız Sahir **Erman**, Kaçakçılık Suçları, Cilt: IV, İsmail Akgün Vakfı Matbaası, İstanbul 1981, s. 5, 7 vd.

5 Daha geniş tanım için bakınız **Şentürk Akaner**, s. 26, 27.

6 **Ebner**, § 372 kn. 1; Markus **Ebner**, in Joecks/Jäger/Randt Steuerstrafrecht mit Zoll- und Verbrauchsteuerstrafrecht, 9. Auflage, C.H. Beck, München 2023, § 372 kn. 2; Markus **Jäger**, Klein Abgabenordnung: AO, 19. Auflage, C. H. Beck, München 2025, § 372 kn. 1.

7 **Şentürk Akaner**, s. 28.

8 Doğan **Gedik**, 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu’na Göre Akaryakıt Kaçakçılığı Suçları, Adalet, Ankara 2018, s. 29; **Şentürk Akaner**, s. 29.

9 Bu kapsamda 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu’nun “Kaçakçılık Fiilleri” başlıklı İkinci Bölüm başlığının 3’üncü madde ile de uyumlu olmadığı, keza 3’üncü madde kapsamında yer alan fıkra hükümlerinden bazılarının suç olmaması, kabahat olması sebebiyle madde başlığına karşılık gelmediği ifade edilmelidir. Bu konuda haklı eleştiriler için bakınız **Topsakal**, s. 56, 57. Bu konuda kanaatimiz, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3 hükmü başta olmak üzere birçok düzenlemede kapsamlı değişikliklerin yapılmasında fayda olduğu yönündedir.

rülen kanuni düzenlemeler ve bu kapsamda ihdas edilen suç tipleri, bunlara örnek gösterilebilir¹⁰. Fakat bu suçların, “dar anlamda kaçakçılık suçları” kapsamında yer almadığı özellikle ifade edilmelidir¹¹. Nitekim ekonomik düzene ilişkin olan ve belirlenen dış ticaret kurallarına aykırı davranışlarla işlenen¹² “dar anlamda kaçakçılık suçları” ile mevzuatta “kaçakçılık” olarak ifade edilen “diğer suçlar” arasında korunan hukuki değer ve suçun maddi unsuru bakımından önemli farklar bulunmaktadır. Bu çerçevede “kaçakçılık” ifadesinin KMK’da düzenlenen fiiller için kullanılması gerektiği, KMK haricindeki fiiller bakımından ise “geniş anlamda kaçakçılık” ifadesinin kullanılması gerektiği belirtilmelidir¹³. “Kaçakçılık suçları” kavramıyla ifade edilmek istenen suçlar, ithalat ve ihracat kaçakçılığı, diğer bir ifade ile “gümrük kaçakçılığı suçları”dır¹⁴. Gümrük kaçakçılığı, Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararında şu şekilde izah edilmiştir¹⁵:

“Yurda sokulması veya yurt dışına çıkarılması yasak olan şeyleri yasa dışı yollardan yurda sokma veya yurttan dışarı çıkarma yahut girmesi ve çıkması serbest ve fakat gümrük vergisine tabi malları vergi vermeden yasa dışı yollardan yurda sokma veya yurttan çıkarma ve bu fiillere teşebbüs etmektir. Diğer bir deyişle, Kaçakçılık ve Gümrük Kanunlarıyla tespit edilmiş politikanın ve elde edilmesi öngörülen hedeflerin gerçekleşmesini güçleştirdiği kabul edilen fiil ve hareketlerdir.”

-
- 10 **Gedik**, s. 29. Bu konuda örnekler için bakınız **Topsakal**, s. 54, 55; **Aktaş**, s. 116 vd.
- 11 “Dar anlamda kaçakçılık suçları” ve “geniş anlamda kaçakçılık suçları” ifadeleri de 1918 sayılı Kanun döneminde Kanundaki kaçakçılık suçlarını diğer suçlardan ayırt etmek üzere kullanılan ifadelerdir. Bu ayırımın haklı olarak halen devam etmesi gerektiği yönündeki görüş için bakınız **Şentürk Akaner**, s. 29.
- 12 Tarık **Mavili**, Mülkiyet Hakkı Bağlamında Gümrük Kaçakçılığı Suçlarına Uygulanan Tedbir ve Yaptırımlar, Platon, İstanbul 2023, s. 27.
- 13 **Şentürk Akaner**, s. 32.
- 14 **Aydın**, s. 8; **Ergin**, s. 26. Gümrük kaçakçılığı, Dünya Gümrük Örgütü’ne göre, “1- Eşya ve mal ticaretinde vergi ve vergi benzeri mali yükümlülükleri kısmen veya tamamen ödemekten kaçınmak veya buna teşebbüs etmek, 2- Eşya ve mal ticaretinde uygulanan yasaklama, kısıtlama veya sınırlamalardan kaçınmak veya buna teşebbüs etmek, 3- Herhangi bir vergi iadesi, sübvansiyon veya vergi iadesini haksız yere almak veya buna teşebbüs etmek, 4- Ticari hayattaki rekabet kurallarını zedeleyerek haksız ticari kazanç elde etmek veya buna teşebbüs etmek amaçlarıyla gümrüklerde uygulanan kanun ve diğer mevzuat hükümlerine aykırı davranışlar” olarak tanımlanmaktadır. Bu konuda bakınız **Mavili**, s. 29; **Gedik**, s. 30.
- 15 YCGK., E. 2000/3, K. 2000/32, 22.02.2000, (www.lexpera.com.tr).

Bu suçlar, temel olarak KMK m. 3/1, m. 3/2, m. 3/7, m. 3/8'de düzenlenmiştir¹⁶. İnceleme konumuz, gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın ülkeye eşya sokma suçu bağlamında olup bu suç, esasen “ithalat kaçakçılığı suçları” arasında telakki edilmektedir¹⁷.

Kaçakçılık suçlarında fail, esasen devletle karşı karşıya olup adeta devlet otoritesi atlanarak ithalat veya ihracat gerçekleştirilmektedir. Fail, devletin egemenliğine ve devlete rağmen uyması gereken kurallara ve prosedürlere uymayarak kaçakçılık teşkil eden fiili gerçekleştirmektedir. Kaçakçılık suçlarının temel amacı, esas itibarıyla bu türden fiillerin önlenmesidir. Nitekim KMK m. 1'e göre Kanun'un amacı, “*kaçakçılık fiilleri ve yaptırımları ile kaçakçılığı önleme, izleme, araştırma usûl ve esaslarını belirlemektir.*” Kaçakçılığın önlenmesi ile devletin ekonomik menfaatlerinin korunması, vergi kaybının önüne geçilmesi, ekonomik dengelerin bozulmasının engellenmesi, ticari hayatın sürdürülebilirliğinin sağlanması ve daha geniş anlamda toplumsal düzenin korunması da amaçlanmaktadır¹⁸. Kaçakçılık suçları ile ticari işlemlerin kanunlarda öngörülen kurallara uygun şekilde yapılarak ekonomik düzenin sağlanmasının amaçlandığı da ifade edilebilir¹⁹. Bu yönüyle ekonomik suçlar kapsamında görülebilecek olan²⁰ kaçakçılık suçlarıyla mücadele için “ekonomik suça ekonomik ceza” ilkesi önem arz etmektedir²¹. 4926 sayılı mülga KMK m. 3/a-2'de, “*Herhangi bir eşyayı gümrük işlemine tâbi tutmaksızın Türkiye'ye*

-
- 16 KMK m. 3 hükmü kapsamında farklı kaçakçılık suçlarının düzenlendiği yönündeki görüşümüz, Kanun'un “Kaçakçılık suçları” şeklindeki 3'üncü maddesinin başlığı ile de uyumludur. Benzer yönde görüş için bakınız **Şentürk Akaner**, s. 101; **Topsakal**, s. 53.
- 17 **Şentürk Akaner**, s. 102; **Topsakal**, s. 61; **Gedik**, s. 31; Nazım **Bilican/Cahit Gökçelik/Gülşen Topçuoğlu**, Açıklamalı 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, Ayrıntı, Ankara 2007, s. 53. Öğretide bu suç, ithal etmek suretiyle kaçakçılığın temel şekli olarak görülmektedir. Bakınız **Yavuz/Ulgar**, s. 38.
- 18 **Aktaş**, s. 125, 126; **Ergin**, s. 26, 63; **Aydın**, s. 139; **Ertem**, s. 18, 32; 4926 sayılı Mülga Kanun'un “Amaç” başlıklı 1'inci maddesinde “*kaçakçılık suçları*” ifadesine yer verilirken mevcut Kanun'da “*kaçakçılık fiilleri*” ifadesine yer verilmiş, “Kaçakçılık suçları” başlıklı 3'üncü madde başlığı ile de çelişki içerisine düşülmüştür. Bu çerçevede 5607 sayılı KMK'nın “Amaç” başlıklı 1'inci maddesinde yer alan bu ifadeye yönelik eleştiri için bakınız **Topsakal**, s. 53.
- 19 Kaptan **Kılıç**, Kaçakçılık Suçları ve Gümrük Kabahatleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024, s. 126; **Şentürk Akaner**, s. 35.
- 20 **Aktaş**, s. 115; **Aydın**, s. 105.
- 21 **Aktaş**, s. 115. “**Ekonomik suçlarla mücadele konusunda en etkin silah, yine ekonomik, mali ve idari tedbir ve müeyyidelerdir.** Hapis cezası ise son çare sayılmak gerekir. Şiddetli ceza sistemi özellikle ekonomik suçlara ters tepen bir silahtır. Ekonomik düzendeki aksaklıklar cezaların artırılmasıyla giderilemez.” YCGK, E. 2000/3, K. 2000/32, 22.02.2000, (www.lexpera.com.tr).

ithal veya buna teşebbüs etmek” fiiline karşılık KMK m. 4/a-2 gereği “eşyanın gümrüklenmiş değerinin üç katından az, altı katından fazla olmamak üzere ağır para cezasına” hükmolunacağı kabul edilmiş, herhangi bir hapis cezası öngörülmemiştir. Böylelikle ekonomik suçlarla mücadelede ekonomik ceza anlayışı tam olarak yansımıştır. Buna mukabil 5607 sayılı KMK ile bu ilkeden kısmen vazgeçilmiş²², 5607 sayılı KMK m. 3/1’de düzenlenen gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın ülkeye eşya sokma fiili karşılığında hapis ve adli para cezası birlikte öngörülmüştür.

Kanaatimize göre gerek mevzuattaki karmaşık düzenlemeler gerekse orantılılık ilkesi bağlamında uygulamada ortaya çıkan sorunlar karşısında bu şekilde bir düzenleme yerinde değildir. Bize göre uygulamada ülkeye sokulan eşyaların niteliği (altın, sigara, dış macunu, çikolata gibi) ve miktarında (1 adet, 2 adet ya da 20 adet yahut 1 kilo, 2 kilo ya da 20 kilo gibi) ortaya çıkabilecek birçok farklılık göz önünde bulundurularak bu davranışların suç olarak belirlenmesi ve ceza yaptırımının öngörülmesi şeklindeki yöntemden vazgeçilmeli, kabahat üzerinden yalnızca idari yaptırımlarla yetinilmelidir. Daha açık bir ifadeyle, söz gelimi yurtdışından gelen bir yolcunun bavulunda 50 kutu dış macunu ya da 10 adet çanta tespit edildiğinde, her ne kadar bu eşyanın da ticari miktar ve mahiyette olduğu kabul edilebilirse de somut olaydaki davranışların haksızlık boyutu düşünüldüğünde ceza hukukunun son çare olması (ultima ratio) ilkesi bağlamında bu fiillerin yaptırımı, hiçbir şekilde hapis cezası ya da adli para cezası olmamalı, böylelikle ceza muhakemesi makamlarının iş yükü gereksiz şekilde artırılmamalı, kişinin gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın ülkeye eşya soktuğu olaylarda kabahatler üzerinden idari para cezaları yeterli görülmelidir. Bu çerçevede kuşkusuz ki Kabahatler Kanunu m. 18/3 hükmü gereğince mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar kesinleşinceye kadar ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından eşyaya elkonulması kararı da uygulanabilir.

Tüm bunlara rağmen yine de caydırıcılığın yetersiz olması bağlamında ceza hukukuna başvurulmak ve bu tür davranışların suç adı altında cezalandırılması yoluna gidilmek isteniyorsa bu defa en azından suçun yaptırımının adli para cezası ile hapis cezasının birlikte veya birbirine “seçenek olarak” öngörülmesi söz konusu olabilir. Bu durum, başta orantılılık ilkesi olmak üzere birçok açıdan daha makul olacaktır. Zira sigara ya da altın gibi nitelik itibariyle daha önemli eşyalarda pekala hapis cezası gibi daha ağır yaptırımlarla caydırıcılık artırılmak istenebilir. Şüphesiz ki bu suçun

22 Şentürk Akaner, s. 46; Aktaş, s. 113.

yaptırımının adli para cezasının yanında “zorunlu olarak” hapis cezası olarak öngörölmüş olmasında ve keza bize göre adli para cezası ile hapis cezasının birlikte veya birbirine “seçenek olarak” öngörölmesi gerektiği yönündeki düşüncenin arka planında, kaçakçılık suçlarıyla korunmak istenen birden çok hukuki değerin bulunması oldukça etkilidir.

Bu çerçevede özellikle kaçakçılık fiillerinin en temel niteliğinin devlet egemenliğine karşı doğrudan bir ihlali içeriyor olması önem arz etmektedir. Her devlet sınırlarını koruma, ülkeye girecek veya ülkeden çıkacak eşyalara ilişkin kurallar koyma, bunları vergilendirme, ticari hayatı denetleme ve kurallara tabi kılma hakkına sahiptir. Bu sebeple bu suçla korunmak istenen en temel değer, devletin egemenlik hakkıdır²³. Devletin egemenlik hakkı kapsamında bu suçlarla devletin ve toplumun ekonomik düzeni²⁴ ve menfaati²⁵, keza suçun konusuyla bağlantılı olarak toplum güvenliği ve sağlığı da korunmaktadır. Örneğin, tütün kaçakçılığı söz konusu ise, burada ekonomik çıkarlar kadar toplum sağlığı da korunmaktadır. Hatta bu suçlarla eşyaların nakline yönelik öngörülen yasakların, ağırlıklı olarak vergisel değil, daha çok devletin sağlık, güvenlik ve ekonomi politikasına ilişkin amaçlar bağlamında öngörölmüş olduğu belirtilebilir²⁶. Kuşkusuz ki bu değerlerin sayısı artırılabilir ve kamusal ahlakın, insanların, hayvanların veya bitkilerin sağlık ve yaşamının, sanatsal, tarihsel veya arkeolojik değer taşıyan ulusal kültür varlıklarının ya da ticari ve ticari mülkiyetin korunduğu ifade edilebilir²⁷.

23 **Koper**, s. 51; **Şentürk Akaner**, s. 108. Bununla birlikte öğretilerde devletin hakimiyet yetkisinin neredeyse tüm suç tipleri bakımından zikredilebilecek mahiyette soyut bir kavramdan ibaret olduğu yönündeki eleştiriye (**Topsakal**, s. 70) katılmanın mümkün olmadığı özellikle vurgulanmalıdır. Bu suç tipinde devletin sınırlarına dair öngördüğü özel kuralların ihlali suretiyle devlet içerisinde birçok müesses kurumun bozulması tehlikesi ortaya çıktığından bu suçta devletin egemenlik yetkisi çok daha belirgin durumdadır. Bu duruma uygun olarak Yargıtay kararlarında da devletin egemenlik haklarının ihlal edildiğine dikkat çekilmektedir: “Gümrük kaçakçılığı suçlarında korunan hukuki yarar; Devletin egemenlik hakkının bir kısmı olarak ortaya çıkan kendi milli sınırları dahilindeki her türlü eşya giriş ve çıkışını kontrol etme ve düzenleme yetkisidir. **Anılan fiiller ile devletin söz edilen egemenlik hakkının ihlali ile birlikte devletin vergilendirme hakkı ve mali yararlarını da ihlal ettiği kuşkusuzdur.** Verginin ise devletin kamu hizmetlerini finanse etmek için toplumu oluşturan kişilerden zorunlu olarak alınan ekonomik değerler olduğu nazara alındığında gümrük kaçakçılığı suçlarının vergi kaybına sebep olması sonucu, kamu hizmetlerinin finansmanında güçlükler doğuracağı muhakkaktır.” Yargıtay 19. CD., E. 2019/26715, K. 2020/2847, 12.03.2020, (www.lexpera.com.tr).

24 **Topsakal**, s. 70, 71.

25 **Aktaş**, s. 126.

26 **Jäger**, § 372 kn. 1.

27 **Jäger**, § 372 kn. 5; **Ebner**, § 372 kn. 1.

I. GÜMRÜK İŞLEMLERİNE TABİ TUTMAKSIZIN ÜLKEYE EŞYA SOKMA SUÇUNUN KONUSU

A. Genel Olarak

KMK m. 3/1 hükmü, “eşyayı” gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın ülkeye sokmaktan bahsetmektedir. Her ne kadar kanuni tanımdan hareketle ilk bakışta bu suçun konusunun her türlü eşya olduğundan hareket edilebilirse de²⁸ bu konudaki **kanaatimiz**, her türlü eşyanın istisnasız şekilde bu suçun konusu olamayacağı, belirli niteliği haiz eşyaların bu suç kapsamında yer almadığı yönündedir. Buna göre bu suç açısından eşya, gümrük

28 Nitekim Yargıtay kararlarında da uzun açıklamaların sonunda eşya ile her türlü madde, ürün ve değer in ifade edilmekte olduğuna, buna göre herhangi bir eşyanın suçun konusu olabilmekte olduğuna işaret edilmektedir: “5607 sayılı Kanun’da “Gümrük işlemi” kavramına ilişkin bir tanım yer almamakla birlikte, mülga edilen 4926 sayılı Kanun’un “tanımlar” başlıklı ikinci maddesi gümrük işlemi kavramını “Gümrük idarelerince, gümrük mevzuatı ve ilgili diğer mevzuat gereğince yapılan işlemleri ifade eder.” şeklinde tanımlamıştır. Bu tanıma göre gümrük işlemi, bir eşyanın gümrük idareleri tarafından gerek gümrük mevzuatı gerekse ilgili mevzuatlar çerçevesinde onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması için gerekli tüm işlemlerdir. Türkiye Cumhuriyeti gümrük bölgesine getirilen eşya, gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması sonrasında ülke sokulabilecektir. İthalattaki gümrük işlemleri ile ilgili olarak; 4458 sayılı Gümrük Kanunu’nun 33. maddesinde Türkiye Gümrük Bölgesine giriş ve çıkışların gümrük kapılarından yapılabileceği, 34. maddesinin birinci fıkrasında Türkiye Gümrük Bölgesine giren veya çıkan taşıtların gümrük gözetimine tabi olduğu ve yürürlükteki hükümlere uygun olarak, gümrük idareleri tarafından denetleneceği, 36. maddesinin birinci fıkrasında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın, girişinden itibaren gümrük gözetimine tabi olduğu ve yürürlükteki hükümlere uygun olarak gümrük idareleri tarafından denetleneceği hüküm altına alınmıştır. 4458 sayılı Kanun’un 39. maddesinde ise Türkiye Gümrük Bölgesinin karasuları veya hava sahasından durmaksızın geçen taşıt araçları ile taşınan eşya hariç olmak üzere, Türkiye Gümrük Bölgesine gelen eşyanın, getiren kişi ya da duruma göre eşyanın gelişinden sonra taşıma sorumluluğunu üstlenen kişi tarafından gümrüğe sunulacağı, gümrüğe sunan kişinin, eşyayı daha önce ibraz olunan özet beyan ya da gümrük beyannamesi ile ilişkilendireceği düzenlenmiştir. Anılan Kanun’un 3. maddesinin on sekizinci fıkrasında “Eşyanın gümrüğe sunulması” deyiminin, eşyanın gümrük idaresine ya da gümrükçe tayin edilen veya uygun görülen herhangi bir yere getirilmesi üzerine, belirlenen usul ve esaslara uygun olarak, gümrük idarelerine yapılan bildirimini ifade ettiği belirtilmiştir. Yine Kanun’un 46. maddesine göre gümrüğe sunulan eşyaya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayin edilme zorunluluğu bulunmaktadır. 5607 sayılı Kanun’un 3. maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen kaçakçılık eylemine konu eşya, 4458 sayılı Kanun’un 3. maddesinin yirmi üçüncü fıkrasına göre her türlü madde, ürün ve değeri ifade etmektedir. **Buna göre herhangi bir eşya suçun konusu olabilmektedir.**” YCGK., E. 2017/587, K. 2021/131, 23.03.2021, (www.lexpera.com.tr).

işlemlerine tabi tutulması mümkün olan veya en azından tutulması gereken bir eşya olmalıdır²⁹. Dolayısıyla gümrük işlemlerine tabi tutulması mümkün olmayan ve yasak olan eşya, bu suçun konusu olamaz³⁰. Bu nedendir ki inceleme kapsamında, gümrük işlemlerine tabi tutulması mümkün olmayan ve yasak olan eşyalar da izah edilmelidir. Şu halde aşağıda, öncelikle eşya kavramı, ikinci olarak gümrük işlemi ortaya konulmakta, sonrasında bu suçun konusu olmamaları bağlamında gümrük işlemlerine tabi tutulması mümkün olmayan ve yasak olan eşyalar, yani ithali yasak eşyalar ve gümrük vergilerinden muaf eşyalar (ticari miktar ve mahiyette olmadığı sürece) irdelenmektedir³¹.

B. Eşya

Bu çerçevede suçun konusu eşya olduğundan kaçakçılık suçları bağlamında eşya tabirinden ne anlaşılması gerektiği üzerinde durulmalıdır. 5607 sayılı KMK'da eşya kavramının ne olduğu tanımlanmazken³² 4926 sayılı mülga KMK'da eşya kavramına "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddede yer verilmiş olduğu görülmektedir. Bu tanıma göre eşya, her türlü madde, ürün ve değer olarak ifade edilmiştir (m. 2/1-ı)³³. Benzer şekilde halen yürürlükte olan 4458 sayılı Gümrük Kanunu m. 3/23 hükmüne göre de eşya, her türlü madde, ürün ve değeri ifade etmektedir. Bu bağlamda yurtdışından ülkeye getirilen her türlü eşyanın gümrük eşyası olduğu ifade edilebilir³⁴. Gümrük eşyasının tabi olduğu gümrük rejimi ve gümrük vergileri ise eşyanın niteliğine göre ilgili mevzuat uyarınca belirlenir. Bu tanımlardan hareketle suçun konusu, şekli ne olursa olsun, her türlü elle tutulabilir, maddi niteliği haiz, fiziksel ve taşınabilir eşyalar olabilir³⁵. Bu çerçevede suçun konusu, örneğin tütün ve tütün ürünleri kapsamında sigara veya

29 **Şentürk Akaner**, s. 110. *Erman*'a göre de eşyayı gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın ithal etmek veya buna teşebbüs etmek şeklindeki suçun oluşabilmesi için eşyanın ithali yasak, tekele tabi veya vergiden muaf bir eşya olmaması gerekir. Bakınız **Erman**, s. 10.

30 **Topsakal**, s. 64.

31 Benzer yaklaşım için bakınız **Şentürk Akaner**, s. 116.

32 **Şentürk Akaner**, s. 110. 5607 sayılı Kanun'da eşya kavramının tanımlanmamasının Kanun'un en önemli eksikliklerinden olduğu yönünde bakınız **Ergin**, s. 38.

33 Yine vurgulanmalıdır ki 4926 sayılı mülga Kanun'da, ilgili suç tiplerinde kullanılan "*Herhangi bir eşya*" ifadesi dikkat çekmektedir. Kanun açıkça "herhangi" bir eşyanın belirlenen gümrük kapılarından geçirilmeksizin (m. 3/a-1) veya gümrük işlemine tâbi tutulmaksızın (m. 3/a-2) Türkiye'ye ithalini suç olarak düzenlemiştir.

34 Birsen **Karakaş**, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, 2. Baskı, Adalet Yayinevi, Ankara 2023, s. 63.

35 BGH 7.9.1956, BGHSt 9, 351, 353 (**Ebner**, § 372 kn. 20).

puro, alkollü ürünler kapsamında viski veya şarap, kozmetik ürünler kapsamında parfüm veya makyaj malzemesi, gıda ürünleri kapsamında çay, kahve veya çikolata, elektronik eşya kapsamında cep telefonu yahut mutfak eşyası olabilir. Türk hukukunda uygulamada en çok yakalanan kaçak gümrük eşyalarının sigara, mazot, cep telefonu, mazot ürünleri olduğuna işaret edilmektedir³⁶.

C. Gümrük İşlemi

Yukarıda yer verildiği üzere **suçun konusu, gümrük işlemlerine tabi tutulması mümkün olan ve tutulması gereken eşyadır**. Bu bakımdan öncelikle gümrüğün ve gümrük işleminin ne olduğu açıklığa kavuşturulmalıdır. Buna göre gümrük, bir devlet tarafından ülkeye giriş ve çıkış için belirlenen, ülkeye giriş ve çıkışın denetlendiği ve gümrük işlemlerinin yapıldığı yer şeklinde ifade edilebilir³⁷. Gümrük işlemi kavramına ilişkin olarak ise gerek 5607 sayılı KMK'da gerek Gümrük Kanunu'nda gerekse Gümrük Yönetmeliği'nde gümrük işlemi kavramına dair bir tanımın bulunmadığı vurgulanmalıdır³⁸. Buna mukabil 4926 sayılı mülga KMK m. 2/1-e hükmünde gümrük işlemi, “*gümrük idarelerince, gümrük mevzuatı ve ilgili diğer mevzuat gereğince yapılan işlemler*” şeklinde tanımlanmıştır³⁹. Bu tanımdan hareketle Yargıtay, gümrük işlemini şu şekilde ifade etmektedir⁴⁰:

“...gümrük işlemi, bir eşyanın gümrük idareleri tarafından gerek gümrük mevzuatı gerekse ilgili mevzuat çerçevesinde onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması için gerekli tüm işlemlerdir. Türkiye Cumhuriyeti gümrük bölgesine getirilen eşya, gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması sonrasında ülkeye sokulabilecektir.”

36 Karakaş, s. 37.

37 Koper, s. 33, 34; Aydın, s. 8 vd.

38 Bu konuda kapsamlı inceleme için bakınız Seyfettin Çilesiz, “Beyan Edilmeden Yurda İşlenmemiş Külçe Altın Sokulması Fiilinin Hukuki Niteliği”, Yargıtay Dergisi, C. 46, S. 4, 2020, s. 1211. Erman, gümrük işlemini “...ithal edilecek maldan gümrük tarifesinde gösterilen gümrük vergisini almak maksadile yapılan işlemlerin bütünüdür” şeklinde tarif etmektedir. Bakınız Erman, s. 11. Ayrıca bakınız Aydın, s. 134; Kılıç, s. 125.

39 Bu tanımın günümüzde de geçerliliğini koruduğu ve tanımın Gümrük Kanunu'na dayandığı yönünde bakınız. Kılıç, s. 125.

40 YCGK., E. 2020/298, K. 2022/493, 28.06.2022, (www.lexpera.com.tr). “Suçun oluşumunda önem arz eden gümrük işlemlerinden, ithal ya da ihraç edilecek eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işleme veya kullanıma tabi tutulması anlaşılmalıdır.” Bakınız YCGK., E. 2017/587, K. 2021/131, 23.03.2021, (www.lexpera.com.tr).

Yargıtay kararında yer verilen “Eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması” şeklindeki ifade ise, Gümrük Kanunu m. 3/14 hükmünde şöyle tanımlanmaktadır:

“...eşyanın, a) Bir gümrük rejimine tabi tutulmasını, b) Bir serbest bölgeye girmesini, c) Türkiye Gümrük Bölgesi dışına yeniden ihracını, d) İmhasını, e) Gümrüğe terk edilmesini... ifade eder.”

Gümrük işleminin daha iyi anlaşılabilmesi için Gümrük Kanunu’nda bu hususa ilişkin şu düzenlemeler de mutlaka dikkate alınmalıdır. Gümrük Kanunu’nun 39’uncu maddesine göre Türkiye Gümrük Bölgesinin karasuları veya hava sahasından durmaksızın geçen taşıt araçları ile taşınan eşya hariç olmak üzere Türkiye Gümrük Bölgesine gelen eşya, getiren kişi ya da duruma göre eşyanın gelişinden sonra taşıma sorumluluğunu üstlenen kişi tarafından gümrüğe sunulur. Gümrük Kanunu’nun 33’üncü maddesinde Türkiye Gümrük Bölgesine giriş ve çıkışların gümrük kapılarından yapılabileceği, 34’üncü maddesinin birinci fıkrasında Türkiye Gümrük Bölgesine giren veya çıkan taşıtların gümrük gözetimine tabi olduğu ve yürürlükteki hükümlere uygun olarak gümrük idareleri tarafından denetleneceği, 36’ncı maddesinin birinci fıkrasında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın, girişinden itibaren gümrük gözetimine tabi olduğu ve yürürlükteki hükümlere uygun olarak gümrük idareleri tarafından denetleneceği açıkça düzenlenmiştir⁴¹.

Bu bağlamda eşyayı Gümrük Bölgesinde gümrük idaresine sunan kişi, eşyayı daha önce verilmiş olan özet beyanla ilişkilendirir. Bir eşyanın ülkeye girişine ilişkin işlemlerde kural olarak öncelikle özet beyanın verilmesi (risk analizi), sonrasında eşyanın gümrüğe sunulması (idareye bildirim), gerekli olan hallerde eşyanın geçici depolama yerine alınması (statü) ve devamında gümrükçe onaylanmış işlemlere tabi tutulması, eşyanın hangi rejime tabi tutulacağı konusunda beyanın verilmesi (rejim beyanname: hukuki rejim tayini) ve kontrol gibi bir takım prosedürleri tamamlanmalıdır⁴².

Özet beyan, Gümrük Kanunu m. 35/A hükmünde düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm şu şekildedir:

“1. Türkiye Gümrük Bölgesinin karasuları veya hava sahasından gümrük bölgesi içinde durmaksızın geçen taşıt araçları ile taşınan eşya hariç olmak üzere, Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşya için özet beyan verilir.”

41 **Karakaş**, s. 26; Şentürk **Çıldır/Oğuz Korkmaz**, Kaçakçılık Suçları, Yetkin Yayınları, Ankara 2020, s. 70.

42 **Aktaş**, s. 127.

Özet beyanda yükümlü kişinin eşyayı ithal etme iradesi henüz tam anlamıyla ortaya çıkmadığından özet beyana ilişkin eksiklikler konusunda somut olayın özelliklerine göre yalnızca Gümrük Kanunu m. 237 hükmü gereğince gümrük kabahati konusu olabilir⁴³. Bu noktada önemle belirtmek gerekir ki gümrük idaresine tescil ettirilmeden geçici depo yerlerinde bulunan eşyalar, özet beyannamede eksik olarak belirtilmiş olsa dahi yükümlü tarafından henüz eşyanın ithal edileceğine dair irade açıkça ortaya konulmadığı için suç oluşmayacaktır⁴⁴.

Gümrük beyanı ise, belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde **eşyanın bir gümrük rejimine tabi tutulması talebinde bulunulması** anlamına gelir⁴⁵ (Gümrük Kanunu m. 3/16). Keza Gümrük Kanunu m. 3/18 hükmüne göre “eşyanın gümrüğe sunulması”, eşyanın gümrük idaresine ya da gümrükçe tayin edilen veya uygun görülen herhangi bir yere getirilmesi üzerine belirlenen usul ve esaslara uygun olarak gümrük idarelerine yapılan bildirim ifade etmektedir. Bu çerçevede ithalat ve ihracata ilişkin gümrük işlemlerinde devlet tarafından yapılan bu kontrolün gerçekleşmesi için “**beyan sistemi**” öngörülmüştür⁴⁶. Açık veya zımni şekilde tasnif edilebilecek olan bu beyan, eşyanın Gümrük Kanunu’nda yer alan rejimlerden hangisine tabi olacağı konusunda eşya sahibinin veya temsilcisinin iradesini yansıtır⁴⁷. Nitekim Gümrük Kanunu m. 58/1 hükmü uyarınca eşyanın bir gümrük rejimine tabi tutulabilmesi, bu rejime uygun şekilde yetkili gümrük idaresine beyanda bulunmaya bağlıdır. Dolayısıyla gümrük işlemi, kural olarak yurtdışından ülkeye ithal edilmek istenen eşyaların

43 **Kılıç**, s. 822 vd.

44 **Aktaş**, s. 129.

45 **Koper**, s. 70, 71.

46 Gümrük işlemleri, ithal edilmek istenen eşyaya dair gerekli bilgileri, söz gelimi eşyanın türü, miktarı, değeri, menşei gibi hususların gümrük idaresine beyan edilmesi ile başlayacaktır. Bakınız **Erman**, s. 11; **Koper**, s. 41; Erhan **Günay**, Uygulamalı 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve İlgili Mevzuat, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2007, s. 32. Yargıtay Ceza Genel Kurulu’nun 03.04.2018 tarihli, 2017/735 Esas ve 2018/143 Karar sayılı kararı gereğince eşyanın ülkeye sokulması iradesi taşıyan “*Rejim Beyannamesi*” (Gümrük Beyanı) verilmesine rağmen bu beyannamede yer almayan veya beyan yükümlülüğü başlamasına rağmen beyan edilmeyen eşyaların ülkeye sokulmaya çalışılması durumlarında 5607 sayılı Kanunun üçüncü maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesinde düzenlenen suçun basit hali uygulama alanı bulacaktır. (www.lexpera.com.tr.)

47 **Çilesiz**, “Beyan Edilmeden Yurda İşlenmemiş Külçe Altın Sokulması Fiilinin Hukuki Niteliği”, s. 1212.

devlet kontrolünden geçmesi yönündeki gerekliliğin bir sonucu olup gümrüğe giriş ve gümrükten çıkışlarda gümrük idaresince yapılan gümrükleme-yönelik işlemlerin tümünü ifade eder⁴⁸.

Bununla birlikte bir gümrük rejimine tabi tutulmak istenen eşya, bu rejime uygun şekilde yetkili gümrük idaresine beyan edilir. Gümrük beyanı, Gümrük Kanunu m. 59/1 hükmüne göre dört farklı şekilde yapılabilir: *i.* Yazılı olarak, *ii.* Bilgisayar veri işleme tekniği yoluyla, *iii.* Sözlü olarak, *iv.* Eşya sahibinin bu eşyayı bir gümrük rejimine tabi tutma isteğini ifade ettiği herhangi bir tasarruf yoluyla⁴⁹. Gümrük Beyannamesinin yazılı olarak verilmesi, normal usul olarak kabul edilmiştir. Gümrük Beyannamesinin doldurulmasında ek 20'nci maddede yer alan kullanma talimatı esas alınır (Gümrük Yönetmeliği m. 117). Bununla birlikte bazı belgeler, Gümrük Beyannamesi yerine geçebilir. Bu belgeler, Gümrük Yönetmeliği m. 114/1 hükmüne göre şunlardır: Elçilik mektubu, kurye mektubu, TIR karnesi, ATA karnesi, kumanya listesi ve Declaration en Douane. Bu belgelerden birinin verilmesi halinde Gümrük Beyannamesi verilmiş sayılır. Yine Gümrük Beyannamesinin gümrük idaresine verilmesinde en çok kullanılan yöntemlerden biri de bilgisayar veri işleme tekniği yoluyla yapılan beyandır. Bu kapsamda beyanda bulunacak kişilerin gümrük idaresinin bilgisayar sistemine veri girişinde bulunabilmeleri için gümrük idaresinden “kullanıcı kodu” ve “kullanıcı şifresi” olarak gerekli bilgileri bu sistem üzerinden girmeleri gerekir. Böylelikle bu beyan türünü tercih eden yükümlünün, ayrıca Gümrük Beyannamesinin kağıda basılı halini gümrük idaresine vermesine gerek kalmaz. Sözlü beyan ise, yalnızca belirli eşyalarda söz konusu olup yönetmelikte sıralanmıştır. Sözlü beyana ilişkin form, yükümlü kişinin vermiş olduğu bilgiler çerçevesinde gümrük personeli tarafından doldurulur ya da sisteme girilir⁵⁰. Nihayet bir diğer beyan türü, yolcu salonlarında geçerli olan tasarruf yoluyla beyandır. Bu çerçevede Gümrük Yönetmeliği'nin 178'inci maddesi önem arz etmektedir:

“175 ila 177'nci maddelerde yer alan eşyanın iki hat sisteminin çalıştığı gümrük idarelerinde yeşil veya “beyana tabi eşyam yoktur” hattından geçirilmesi, hat sisteminin çalışmadığı bir gümrük idaresinden beyan yapılmaksızın geçirilmesi, EK 22/A'da yer alan formla veya 175 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendine münhasır olmak üzere Bakanlıkça belirlenecek form ile yapılan beyan, başka bir tasarruf yoluyla beyandır.”

48 Karakaş, s. 24.

49 Koper, s. 43.

50 Çıldır/Korkmaz, s. 73, 74.

Yönetmeliğin 178'inci madde hükmünde üç farklı şekilde olmak üzere “**başka bir tasarruf yoluyla beyan**”a yer verilmiştir. Bunlar;

(i) 175⁵¹ ila 177'nci⁵² maddelerde yer alan eşyanın iki hat sisteminin çalıştığı gümrük idarelerinde yeşil veya “beyana tabi eşyam yoktur” hattından geçirilmesi,

(ii) Hat sisteminin çalışmadığı bir gümrük idaresinden beyan yapılmaksızın geçirilmesi,

(iii) EK 22/A'da yer alan formla veya 175'inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendine⁵³ münhasır olmak üzere Bakanlıkça belirlenecek form ile beyan yapılması şeklindedir.

Bu bilgiler çerçevesinde (i) numaralı cümlede yer aldığı üzere genellikle havalimanlarında bulunan ve biri kırmızı, diğeri yeşil renkteki iki hat sisteminin çalıştığı gümrük idarelerinde yeşil veya “beyana tabi eşyam yoktur” hattından geçişin bir gümrük beyanı hükmünde olduğu özellikle vurgulanmalıdır⁵⁴. Bununla birlikte yukarıda (ii) numaralı cümlede yer aldığı üzere hat sisteminin çalışmadığı bir yerde, örneğin Suriye'den Türkiye'ye açılan sınır kapısından beyanda bulunmaksızın geçen kişi, keza

51 Gümrük Yönetmeliği m. 175 şu şekildedir: “(1) Gümrük idaresine yazılı, bilgisayar veri işleme tekniği yoluyla veya sözlü olarak beyan edilmeyen aşağıda belirtilen eşyaya ilişkin 178 inci madde uyarınca yapılan beyan, serbest dolaşıma giriş rejimine ilişkin beyan olarak kabul edilir; a) Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenen ticari mahiyette olmayan yolcu beraberli eşya, b) Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenen Türkiye Gümrük Bölgesinde faaliyette bulunan çiftçilerin komşu ülkedeki mülklerinden elde ettikleri ürünler ile komşu ülkelerdeki çiftçiler tarafından Türkiye Gümrük Bölgesindeki mülklerinde kullanılmak üzere getirilen ve toprak ve ekinlerin işlenmesi amacıyla yönelik tohum, gübre ve diğer ürünler. c) (Ek:RG-1/4/2020-31086) Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar ile belirlenen yolcu beraberinde yurda getirilen standart işlenmemiş altın.”

52 Gümrük Yönetmeliği m. 177 şu şekildedir: “(1) İstisnai yazılı beyan hükümleri saklı kalmak kaydıyla gümrük idaresine yazılı veya sözlü olarak beyan edilmeyen ithal vergilerinden tam muafiyet suretiyle yolcular tarafından ithal edilen kişisel ve sportif amaçlı eşyaya 178 inci madde uyarınca yapılan beyan, geçici ithalat rejimine ilişkin beyan olarak kabul edilir. (2) Bu eşyanın yeniden ihracı da aynı şekilde yapılır.”

53 Gümrük Yönetmeliği m. 175/1-c bendi şu şekildedir: “c) Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar ile belirlenen yolcu beraberinde yurda getirilen standart işlenmemiş altın.”

54 Çilesiz, bu hususu, “Yolcu salonlarından eşya ile birlikte yeşil hat'a yönelerek geçmek isteyen kişi tasarruf yolu (davranış şekli) ile 'beyana tabi eşyam yoktur' beyanında bulunmuş olmaktadır.” şeklindeki cümle ile ifade etmektedir. Bakınız Seyfettin Çilesiz, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Açıklaması, 3. Baskı, Adalet, Ankara 2015, s. 92. Yine bu konuda Koper, yeşil hattan geçen veya eşya geçiren kişilerin ise, gümrüğe tabi eşyasının bulunmadığı şeklinde beyanda bulduklarının kabul edilmesine işaret etmektedir. Bakınız Koper, s. 73, 74.

Yunan adalarından eşya alıp teknesiyle hat sisteminin bulunmadığı Fet-hiye'deki gümrük idaresinden beyanda bulunmaksızın giriş yapan kişinin bu geçişi **başka bir tasarruf yoluyla beyan** olarak kabul edilecektir.

D. Gümrük İşlemlerine Tabi Tutulması Mümkün Olmayan İthalı Yasak Eşyalar

Yukarıda belirtildiği üzere bazı eşyaların gümrük işlemlerine tabi tutulması mümkün olmayıp KMK m. 3/1 hükmü ile ihdas edilen suç tipinin konusu olmasından söz edilemez⁵⁵. Bu bağlamda KMK m. 3/7 hükmü kapsamında yer alan ithali kanun gereği yasak olan eşyanın gümrük işlemlerine tabi tutulmasının mümkün olmadığı ifade edilmelidir⁵⁶. Zira ithali kanun gereği yasak olan eşyanın ülkeye sokulması, KMK m. 3/7 hükmünde ayrıca düzenlenmiş ve ceza yaptırımına altına alınmıştır⁵⁷. Dolayısıyla ithali kanun gereği yasak olan eşya, KMK m. 3/1 kapsamındaki suçun konusu değil, KMK m. 3/7 hükmündeki suçun konusudur. Buna göre ithali kanun gereği yasak olan eşyalar mutlaka belirlenmeli ve bu suçun konusunun kapsamı dışında tutulmalıdır.

Bunun için öncelikle ithali yasak eşyadan ne anlaşılması gerektiği ortaya konulmalıdır. 3350 Karar sayılı İthalat Rejimi Kararı'nın 5'inci maddesinde ithalat yasak ve kısıtlamaları özel olarak düzenlenmiştir⁵⁸. Bu düzenlemeye göre eşyanın ithali, kural olarak serbesttir, ancak mevzuatta yer alan düzenlemelerle belirli durumlarda belirli eşyaların ithaline yönelik önlemler alınabilir. Bu önlemler, eşyanın ithalinin tamamen yasaklanması şeklinde olabileceği gibi belirli bir koşula, izne tabi kılınması biçiminde de olabilir. Bu noktada ithali yasak olan eşya ile ithali belirli bir koşula, izne tabi tutulmuş eşya arasında mutlaka bir ayırım yapılmalıdır. Zira ithali

55 **Erman**, s. 10; **Bilican/Gökçelik/Topçuoğlu**, s. 62; **Günay**, Uygulamalı 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve İlgili Mevzuat, s. 24; **Aydın**, s. 135, 138. İthalı mümkün eşya kavramı için bakınız **Erman**, s. 7 vd.

56 **Kılıç**, s. 126; **Topsakal**, s. 113. Yine bu konuda inceleme için bakınız Ersan **Şen**, "Gümrük Muafiyeti ile Ülkeye Sokulan Eşyanın Ticareti", <https://sen.av.tr/tr/makale/gumruk-muafiyeti-ile-ulkeye-sokulan-esyenin-ticareti>, E.T. 14.04.2026.

57 **Bilican/Gökçelik/Topçuoğlu**, s. 62.

58 "MADDE 5- (1) Kamu ahlakı, kamu düzeni veya kamu güvenliği, insan, hayvan ve bitki sağlığının korunması, sınai ve ticari mülkiyetin korunması amaçlarıyla ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde alınan önlemlerin kapsamı dışındaki eşyanın ithali serbesttir. (2) İthalatı kanunlarla belirli kurum ve kuruluşlara bırakılmış eşya ithali ancak, bu kurum ve kuruluşlar tarafından veya bu kurum ve kuruluşlar tarafından yetkilendirilenler tarafından yapılabilir. (3) Yurda sokulmaları yürürlükteki mevzuat ile kayıt ve şarta bağlanan veya özel izne tabi bulunan eşya hakkındaki hükümler saklıdır."

yasak olan eşyanın, gümrük işlemlerine tabi tutulması hiçbir şekilde mümkün değilken ithali izne tabi olan eşyanın, gümrük işlemlerine tabi tutulması mümkündür ve hatta bu eşyanın, ithal edilmesine yönelik izin için gümrük işlemlerine tabi tutulması gereklidir.

İthali yasak olan eşyalara 2313 sayılı Uyuşturucu Maddeleri Murakabesi Hakkında Kanun ve 1961 sayılı Uluslararası Uyuşturucu Maddeler Tek Sözleşmesi hükümleri çerçevesinde esrar ve müstahzar afyon örnek gösterilebilir. Bu çerçevede esrar ve müstahzar afyonun ithalatı tamamen yasaktır. Keza 1072 sayılı Rulet, Tilt, Langırt ve Benzeri Oyun, Alet ve Makinaları Hakkında Kanun'un 1'inci maddesinde Türk Ceza Kanunu'nun 228'inci maddesinin kapsamı dışında kalsa bile umuma mahsus veya umuma açık yerlerde her ne ad altında olursa olsun kazanç kastıyla oynanmasa dahi rulet, tilt ve benzeri baht ve talihe bağlı veya maharet isteyen, otomatik, yarı otomatik, el veya ayakla kullanılan oyun alet veya makinaları ile benzerlerini bulundurma, çalıştırma, üretme ve en önemlisi kaçakçılık suçları bağlamında ülkeye sokmanın yasak olduğu açıkça hüküm altına alınmıştır⁵⁹. Dolayısıyla burada yer verilen eşyalar, gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın ülkeye eşya sokulması suçunun (KMK m. 3/1) konusu olamaz.

Bununla birlikte yukarıda yer verildiği üzere ülkeye sokulması yürürlükteki mevzuat ile kayıt ve şarta bağlanmış veya özel izne tabi kılınmış olan belirli eşyaların suçun konusu olabilmesi pekala mümkündür. Buna göre Kimyasal Silahlar Sözleşmesi Ekinde Yer Alan Kimyasal Maddelerin İthaline İlişkin Tebliğ'de Ek-1'de yer alan eşyanın ithalinin yasak olduğu, ancak usulüne uygun yapılan başvurular üzerine bu listede kayıtlı eşyanın, Ek-4'te belirtilen ülkelerden "sadece araştırma, tıbbi, farmasötik veya koruyucu amaçlarla" yapılacak ithalatına izin verileceği, ilgili kuruluşlardan alınacak söz konusu amaçları tevsik eden belgelere başvuruya ekleneceği belirtilmiş (m. 4), izin belgesi başvurularının e-Devlet üzerinden veya Bakanlık internet sitesi "E-Hizmetler" başlığı altındaki "E-İşlemler" menüsünde yer alan "İthalat Belge İşlemleri" uygulaması takip edilerek e-imza ile yapılacağı (m. 5) ifade edilmiştir. Dolayısıyla Kimyasal Silahlar Sözleşmesi Ekinde Yer Alan Kimyasal Maddelerin İthaline İlişkin Tebliğ kapsamında ithali yasak olsa bile usulüne uygun başvuru sonrası ithalatına izin verilen eşya, KMK m. 3 hükmündeki suçun konusu olabilir.

59 Hatta söz konusu düzenlemede yer alan "langırt" ifadesi, Anayasa Mahkemesi'nin 23/12/2015 tarihli ve E. 2015/58, K. 2015/117 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir. Dolayısıyla günümüzde langırt oyunu, ithali yasak eşyalar arasında yer almamaktadır.

Bu noktada suç konusu bir eşya söz konusu ise bunun gümrük işlemlerine tabi tutulmasının mümkün olmadığı belirtilmelidir. Bu çerçevede suç teşkil ettiği açık olan sahte paranın gümrük işlemlerine tabi tutulması söz konusu olmayacaktır. Bununla bağlantılı olarak sahte paranın yurt dışından getirilmeye çalışılması halinde KMK m. 3/7 hükmündeki suçun konusundan söz edilebilecek, KMK m. 3/1 hükmü gündeme gelmeyecektir. Bununla birlikte önemle belirtmek gerekir ki bu türden ithali yasak olan eşyaların ülkeye sokulmasının başka bir kanunda özel olarak suç kapsamına alınmış olması halinde hem ilgili kanundaki suç hem de KMK m. 3/7 hükmündeki suç işlenmiş olacaktır. Ancak failin bu suçlardan hangisinden cezalandırılacağı konusunda KMK m. 3/7 kapsamındaki hüküm göz önünde bulundurulmalıdır:

*“(7) İthali kanun gereği yasak olan eşyayı ülkeye sokan kişi, **fiil daha ağır bir cezayı gerektiren suç oluşturmadığı takdirde**, iki yıldan altı yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”*

Görüldüğü üzere hükümde “*fiil daha ağır bir cezayı gerektiren suç oluşturmadığı takdirde*” şeklindeki ifade ile KMK m. 3/7 hükmü, aynı fiilin daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç kapsamında cezaya tabi tutulmuş olması halinde ikincil konuma indirgenmiştir. Şayet ithali kanun gereği yasak olan bir eşyanın ülkeye sokulması başka bir kanunda daha ağır bir ceza ile cezalandırılıyorsa bu durumda söz konusu kanundaki suç düzenlemesi ile KMK m. 3/7 hükmü arasında görünüşte içtima kuralları kapsamında asli norm-tali norm ilişkisi söz konusu olacak ve asli norm uygulama alanı bulacaktır⁶⁰. Bu durumda örneğin uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak ithal eden kişinin yirmi yıldan otuz yıla kadar hapis ve iki bin günden yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacağına öngörüldüğü TCK m. 188 karşısında KMK m. 3/7 tali nitelik arz edecek ve geri planda kalacak, asli norm olan TCK m. 188 gereği cezalandırma söz konusu olacaktır⁶¹.

60 Görünüşte içtima kuralları konusunda detaylı bilgi için bakınız Muhammed **Demirel**, “Karar Analizi Tehlike Suçları Zarar Suçları Arasındaki İlişkinin İçtima Kuralları Kapsamında Değerlendirilmesi”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 71, S. 1, 2013, s. 1479-1488.

61 Bu hususta öğretide ileri sürülen madde hükmünde böyle bir düzenlemeye yer verilmesine gerek olmadığı, zira buradaki sorunun TCK m. 44 gereğince farklı neviden fikri içtima düzenlemesi ile çözüme kavuşturulabileceği yönündeki görüşün (**Topsakal**, s. 115) neden soru işaretini barındıracağına dair açıklama için bakınız **Demirel**, s. 1488.

E. Gümrük Vergilerinden Muaf Eşyalar

“Gümrük vergileri”, “ithalat vergileri”, “gümrük vergisi” gibi kavramları anlamlandırabilmek için Gümrük Kanunu’na bakılmalıdır. Gümrük Kanunu m. 3/8 hükmü esas alındığında, “gümrük vergileri” ifadesinin üst bir kavram olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Buna göre, “*Gümrük vergileri’ deyimi, ilgili mevzuat uyarınca eşyaya uygulanan ithalat vergilerinin ya da ihracat vergilerinin tümünü*” ifade etmektedir. Yine aynı maddenin dokuzuncu fıkrasının (a) bendinde “*ithalat vergileri*”, “*eşyanın ithalinde ödenecek gümrük vergisi ile diğer eş etkili vergiler ve mali yükler*” ile “*Tarım politikası veya tarım ürünlerinin işlenmesi sonucu elde edilen bazı ürünlere uygulanan özel düzenlemeler çerçevesinde ithalatta alınacak vergileri ve diğer mali yükleri*” ifade edecek şekilde tanımlanmıştır. Görüleceği üzere “ithalat vergileri”, “gümrük vergileri” kapsamında olmakla birlikte “gümrük vergisi”, ithalat vergileri kapsamında ele alınmaktadır. Buradan hareketle ithalat vergilerinin, gümrük vergisinden daha kapsamlı olduğu belirtilebilir⁶². Zira ithalat vergileri kapsamında alınan vergilerden biri de gümrük vergisidir⁶³.

Gümrük vergilerinden muaf eşya, başta Gümrük Kanunu m. 167 hükmü olmak üzere Gümrük Yönetmeliği’nde ve özellikle 4458 Sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Karar’da⁶⁴ detaylı bir şekilde düzenlenmiştir. Bu çerçevede gümrük vergilerinden muaf eşyalar genel olarak Gümrük Kanunu m. 167 hükmünde yer almaktadır. Bu eşya örneklerinden bazıları şu şekilde sıralanabilir: Cumhurbaşkanı’nın zat ve ikametgahı için gelen eşya, müteakabiliyet esasına göre ithal edilen diplomatik eşya, yerleşim yeri Türkiye’de olan bir Türk ile evlenerek veya evlenmek üzere Türkiye’ye gelen kişilere ait çeyiz eşyası, miras yoluyla intikal eden eşya, Türkiye’ye öğrenim görmek amacıyla gelen öğrencilere ilişkin eğitimle ilgili malzemeler ve eğitimle ilgili diğer ev eşyası, Cumhurbaşkanı’nca belirlenecek kişi, kurum ve kuruluşlar

62 **Çilesiz**, “Beyan Edilmeden Yurda İşlenmemiş Külçe Altın Sokulması Fiilinin Hukuki Niteliği”, s. 1216.

63 “*Gümrük vergisi, her yıl için bir önceki yılın Aralık ayı sonunda 474 sayılı Gümrük Giriş Tarife Cetveli Hakkında Kanun’un 1. ve 2. maddeleri ile 4458 sayılı Kanun’un 15. maddesi gereğince Cumhurbaşkanı tarafından oranları yeniden belirlenerek Resmi Gazete’de yayımlanmaktadır. Cumhurbaşkanı’nca belirlenen bu tarife cetveli, 95/7606 sayılı İthalat Rejimi Kararının ekidir. Gümrük vergisi, bu oranlar üzerinden hesaplanmaktadır.*” Bu ifadeler için bakınız **Çilesiz**, “Beyan Edilmeden Yurda İşlenmemiş Külçe Altın Sokulması Fiilinin Hukuki Niteliği”, s. 1216.

64 7 Ekim 2009 tarihli 27369 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2009/15481 karar sayılı Bakanlar Kurulu Kararı.

tarafından ticari gaye güdülmemek ve amacı doğrultusunda kullanılmak üzere eğitim, bilim ve kültürel amaçlı eşya ile bilimsel alet ve cihazlar, cenaze ve cenaze ile ilgili eşya, malül ve engellilerin kullanımına mahsus eşya.

Yolcu beraberindeki bazı eşyaların da gümrük vergilerinden muaf olması mümkündür. Gümrük Kanunu m. 167/5-h hükmüne göre “*Yolcuların kendi kullarımlarına mahsus ticari mahiyette olmayan kişisel eşya*” da gümrük vergilerinden muaf eşyalar arasındadır. 4458 Sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Karar m. 3 hükmünde hem yolcu hem de yolcu beraberisi eşya tanımlanmıştır. Bu tanımlamalara göre yolcu, “*Ticaret, memuriyet, tahsil, ziyaret, tedavi veya turizm gibi herhangi bir amaçla kısa veya uzun bir süre kalmak üzere, yabancı bir ülkeden karayolu, demiryolu, deniz veya hava yollarından biriyle Türkiye Gümrük Bölgesine gelen yabancı bir ülkede oturan Türkler ve yabancılar ile herhangi bir amaç ile gittikleri yabancı ülkeden kesin veya geçici olarak dönen, Türkiye’de oturan Türkler ve yabancılar ile Türkiye’den aynı amaçlarla ve aynı yollarla yabancı bir ülkeye giden benzeri Türk ve yabancıları*”; yolcu beraberisi eşya ise, “*Yolcunun beraberinde getirdiği, ticari miktar ve mahiyet arz etmeyen eşyayı*” ifade etmektedir.

Bu noktada eşyaların gümrük vergilerinden muaf olması bakımından yolcuların beraberinde getirdikleri eşyanın niteliği, miktarı ve değeri önem arz etmektedir. Buna göre ilk olarak yolcu beraberisi eşyanın niteliği dikkate alınmalıdır. Nitekim eşya, “kişisel eşya” ve “hediyelik eşya” mahiyetinde olabilir. 4458 Sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Karar m. 3 hükmünde, “kişisel eşya” tanımına yer verilmiş olup “*Gerçek kişinin kendi kullanımına mahsus, gayri ticari nitelikteki eşya*”, kişisel eşyayı ifade etmektedir. Bununla birlikte söz konusu Karar’da, hediyelik eşyanın tanımına yer verilmemiş, yalnızca “Serbest Dolaşıma Sokulacak Diğer Eşya” başlıklı üçüncü bölüm altında, “*Yolcular Tarafından Serbest Dolaşıma Sokulan Hediyelik Eşya ve Vergileri Ödenmek Suretiyle Yolcu Beraberinde veya Posta Yoluyla ya da Hızlı Kargo Taşımacılığı Yoluyla Serbest Dolaşıma Sokulacak Eşya*” şeklindeki başlık içerisinde “hediyelik eşya” ifadesine yer verilmiştir. Bunun yanında aşağıda görüldüğü üzere Karar’ın 59’uncu maddesinde ticari miktar ve mahiyette olmayan ve Ek-9’daki liste kapsamı dışında kalan kişisel ve hediyelik eşyaya **muafiyet** tanınacağı belirtilerek kişisel eşyanın yanında hediyelik eşya ifadesine de yer verilmiştir:

“*Transit yolcular hariç olmak üzere, yolcu beraberinde getirilip serbest dolaşıma sokulan, ticari miktar ve mahiyette olmayan ve Ek-9’daki liste kapsamı dışında kalan **kişisel ve hediyelik eşyaya** muafiyet tanınır.*”

Mevzuatta tanımlanmış olmasa da hediyeelik eşya, kişisel eşya tanımından hareketle, gerçek kişinin kendi kişisel kullanımına mahsus olmakla birlikte ticari mahiyette de olmayan eşyadır. Bu çerçevede kişisel eşya ile hediyeelik eşya arasında kişisel kullanıma mahsus olup olmama bağlamında bir ayırım yapılmış olsa da bu ayırımın uygulama açısından bir öneminin bulunmadığı özellikle belirtilmelidir. Zira kişisel eşya ve hediyeelik eşya, yukarıdaki Karar m. 59 hükmünde de görüldüğü üzere yan yana kullanılan iki kavram olup esasen aynı hükümlere tabi kılınmıştır ve bunun bir sonucu olarak muafiyet sınırı kapsamında bu iki eşya türü ayrı ayrı dikkate alınmaz. Belirlenen muafiyet sınırları, ister kişisel ister hediyeelik eşya olsun yolcu beraberliği eşyanın tamamı için geçerlidir. Örneğin bir yolcunun beraberinde getirdiği kahvede muafiyet sınırı 1 kg'dır. Buna mukabil 2 kg kahveyi gümrük kapısından ülkeye sokan yolcunun bavulundaki kahvenin tespit edilmesi ve kendisine muafiyet sınırının üzerinde fazladan 1 kg kahve getirdiğinin belirtilmesi üzerine, kahvenin 1 kilogramının kendi kişisel kullanımına mahsus olduğu, kalan 1 kilogramının da hediyeelik eşya niteliğinde olduğu şeklinde bir savunmada bulunması mümkün değildir. Burada yolcunun ister kişisel ister hediyeelik olsun, muafiyet sınırı içerisinde toplamda 1 kg kahve getirme imkanı bulunmaktadır. Bu açıdan bakıldığında bir eşyanın kişisel eşya mı yoksa hediyeelik eşya mı olduğunun bir önemi bulunmamaktadır.

Bu açıklamalardan sonra yolcu beraberliği eşyanın gümrük vergilerinden muaf olabilmesi için eşyanın ticari miktar ve mahiyette olmayan kişisel ve hediyeelik eşya niteliğinde olması gerektiği özellikle vurgulanmalıdır⁶⁵. Yolcu beraberinde getirilmiş olup da “*ticari miktar ve mahiyette olmayan kişisel eşya*”ların neler olduğu ve sınırları, 4458 Sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Karar'ın eki Ek-9'daki listede (Yolcu Beraberliği Kişisel Eşya Listesi) yer almaktadır. Bu çerçevede Ek-9'daki listede yer alan kişisel eşya, gümrük vergilerinden muafiyet kapsamındadır⁶⁶. Söz konusu listeye göre örneğin, 1 kg çay, 1 kg kahve, yolcunun giyinip kuşanmasına mahsus eşya, yolcunun yaşantısına mahsus eşya ile seyahat eşyası, yolculuk esnasında kullanılacak mutfak aletleri ile birer adet olmak üzere küçük ev aletleri, hac ve umreden

65 Şentürk Akaner, s. 128, 129.

66 Bununla birlikte Ek-9'daki listenin (A) bölümünde belirtilen eşya sadece yolcu beraberinde, (B) bölümünde belirtilen eşya ise, yolcu beraberinde ya da yolcunun gelişinden bir ay önce veya üç ay sonra getirilebilir (4458 Sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Karar m. 58/2).

gelen yolcuların beraberlerinde getirecekleri veya posta veya kargo yoluyla gönderecekleri, Müsteşarlık ile Diyanet İşleri Başkanlığınca belirlenecek miktarda hurma ve zezem suyu, kişisel kullanıma mahsus kitap veya benzeri basılı yayım, bir adet dizüstü bilgisayar ya da PC, aksam ve parçaları (flash bellek, harici hard disk dahil) yolcuların beraberinde getirebilecekleri kişisel eşya kapsamındadır.

Bu noktada öncelikle bir eşyanın kişisel eşya mı olduğu yoksa ticari mahiyet mi arz ettiği hususu özel olarak irdelenmelidir. Her ne kadar bu tespitin objektif olarak yapılması gerekmektedir de eşyanın niteliğine ve somut olayın koşullarına bağlı olarak subjektif olarak da yapılması mümkündür⁶⁷. Öncelikle Ek-9'daki listede belirtilen tür ve miktardaki eşyanın getirilmesi durumunda **kural olarak** bu eşya, ticari mahiyette görülmemekte, kişisel eşya olarak kabul edilmektedir⁶⁸. Bununla birlikte uygulamada, kişinin bu eşyaları satacağı yönündeki beyanı ya da eşyaların satılacağına dair başka delillerin bulunması halinde eşya, Ek-9'daki listede belirtilen tür ve miktarda olsa bile ticari miktar ve mahiyetten söz edilerek kaçakçılık suçunun oluştuğu sonucuna ulaşılabilmektedir. Nitekim 20 karton sigara, Yargıtay kararlarında genel anlamda kişisel kullanım sınırları içinde kabul edilmesine rağmen sanığın sigarayı satacağına ilişkin beyanı veya sigaranın satılacağına dair başka bir delilin bulunması halinde 20 karton ve hatta daha az miktarda sigaranın ticari olduğu sonucuna ulaşılabilmektedir⁶⁹. Kuşkusuz ki bu noktada somut olayın koşulları dikkatli bir şekilde irdelenmelidir. Nitekim sigaranın yakalandığı yer ve mekan, suçun oluşmasında büyük bir önem arz etmektedir. Buna göre sanığın evinde yapılan aramada yakalanan 20 karton sigara hakkında sanığın

67 **Kılıç**, s. 252.

68 Nitekim Yargıtay, olay günü Sabiha Gökçen Havalimanı Dış Hatlar Terminalinde KKTC'den gelen sanığın ihbar üzerine havalimanından ayrılmak üzereyken çantalarında yapılan kontrolde **3 şişe içki ve 4 karton sigaranın ele geçtiği olayda sanığın aşamaldaki savunmasında ele geçen eşyayı kişisel kullanım amaçlı Kıbrıs'ta freeshop'tan aldığını belirtmesi ile ele geçen eşyanın miktarı nazara alındığında sanıktan yakalanan eşya miktarının ticari mahiyette olmadığı gözetilmeden verilen mahkumiyeti hukuka aykırı bulmuştur** (Y. 7. CD., E. 2016/688, K. 2019/38723, 11.12.2019 - **Yavuz/Ulgar**, s. 46, 47; **Çıldır/Korkmaz**, s. 123).

69 Yargıtay 7. Ceza Dairesi'nin 29.02.2016 tarihli, 2015/1836 Esas ve 2016/2635 Karar sayılı kararına göre **17 karton sigarayı sattığına dair delil olmadığından failin beraatine karar verilmesi gerektiğine hükmedilmiştir.** Buna karşılık Yargıtay 7. Ceza Dairesi'nin 29.11.2012 tarihli, 2009/11808 Esas ve 2012/30858 Karar sayılı kararında **borç karşılığı çeşitli marka sigaranın alınmasının ticari kaçakçılık suçunu oluşturduğu yönünde karar verilmiştir.** Kararlar için bakınız **Karakaş**, s. 40.

kişisel kullanımı dışında bir delil bulunmadığı hallerde kişisel ihtiyaç nedeniyle sigaraların bulundurulduğu kabul edilirken aynı miktardaki sigaranın ticari nitelikteki bir bakkalda veya benzeri bir yerde bulunması durumunda aksi bir durum tespit edilmediği müddetçe ticari amacın bulunduğundan hareket edilmektedir⁷⁰. Bununla birlikte Yüksek Mahkeme, sanığın söz konusu eşyaları freeshop'tan aldığı ve kişisel kullanım kapsamında olduğu yönündeki savunması karşısında eşyanın ticari amaçla büfede bulundurulup bulundurulmadığına dair başkaca delillerin araştırılması sonrasında karara ulaşılmamasını gerekli görmüştür⁷¹.

Bu bilgilerin yanı sıra daha önce yer verildiği üzere 4458 Sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Karar m. 59/1'e göre, "*Transit yolcular hariç olmak üzere, yolcu beraberinde getirilip serbest dolaşıma sokulan, ticari miktar ve mahiyette olmayan ve Ek-9'daki liste kapsamı dışında kalan kişisel ve hediyeleşme amaçlı eşyaya muafiyet tanınır.*" Yani Ek-9'daki listede yer almasa da kişisel ve hediyeleşme amaçlı eşya kapsamında olan ve ticari miktar ve mahiyette olmayan eşya da muafiyet kapsamındadır. Ancak maddenin ikinci fıkrasıyla buna da bir sınırlama getirilmektedir. Buna göre, "*58, 59, 62 ve 63 üncü maddelerde bahsi geçen muafiyet, kara hudut kapısından giriş yapan yolcular için ayda en fazla 10 defa kullanılır.*" Yine bu tür eşyalar bakımından 430 Avro'luk bir sınırın bulunduğu da vurgulanmalıdır. Adı geçen Karar'ın 61'inci maddesine göre "*59 uncu maddede bahsi geçen muafiyet, 60 ıncı maddede belirtilen eşya hariç olmak üzere, her bir yolcu için toplam gerçek kıymeti 430 Avro 'yu geçmeyen eşya için uygulanır. Ancak, 15 yaşından küçük yolcular için bu miktar 150 Avro olarak uygulanır.*" Ayrıca Ek-9'daki listede

70 **Karakaş**, s. 40, 41. Yargıtay 7. Ceza Dairesi'nin 21.01.2016 tarihli, 2014/8896 Esas ve 2016/414 Karar sayılı kararına göre usulüne uygun arama kararına istinaden yapılan aramada sanığa ait bakkalda gerçekleştirilen aramada, **muhtelif marka, toplam 33 paket gümrük kaçağı bandrolsüz sigara ile 12 şişe içki yakalandığına göre**, sigara ve içkilerin ticari amaçla bulundurulduğunun kabulü gerekirken oluşa uymayan sanığın **kişisel kullanım için sigara bulundurduğu yönündeki beyanına itibar edilerek mahkumiyet yerine yazılı şekilde beraat kararı verilmesi nedeniyle mahkeme kararı bozulmuştur.** Karar için bakınız **Karakaş**, s. 41.

71 "Suça konu sigaraların sanığın işlettiği ticari işyeri mahiyetindeki büfede ele geçmesi olması ve aşamalarda savunmalarında **sigaraları Adana'daki havalimanındaki freeshoptan aldığını ve kaçak olmadığını beyan etmesi karşısında, ilgili makamlardan sanığın havalimanı giriş-çıkış kaydı bulunup bulunmadığı sorulup araştırılmadan**, ayrıca sigaraların işyerinin hangi kısmında ele geçirildiği hususunda tutanak mümzileri dinlenerek **satışa sunulup sunulmadığı tespit edilmeden eksik inceleme ile yazılı şekilde beraatine karar verilmesi...**" Yargıtay 7. CD., E. 2015/22199, K. 2018/1984, 21.02.2018, (Yavuz/Ulgar, s. 96).

yer alan bir eşya söz konusu ise bu durumda kişisel ve hediyeelik eşya muafiyetinin yine listedeki miktarlarla sınırlı olduğu ve bu durumda eşyanın değerine bakılmadığı önemle vurgulanmalıdır. Keza Karar'ın 62'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca, Ek-9'daki liste dışında kalan ve değeri 430 Avro'yu geçen, ancak 1500 Avro'yu aşmayan eşyalar için 61'nci maddenin birinci fıkrasında belirtilen oranlarda maktu bir vergi tahsil edilecektir. Bu kapsamda getirilen eşyanın tek başına kıymetinin 1500 Avro'yu aşması halinde ise söz konusu eşyaya yürürlükte olan ithalat vergilerine ilişkin oranlar uygulanacaktır.

Tüm bu açıklamaların yanında bazı durumlarda muafiyet sınırını aşmış olsa dahi eşyanın kişisel eşya olduğu durumlar, yani eşyanın ticari mahiyet arz etmediği haller de söz konusu olabilir. Böyle bir durumda muafiyet sınırının aşılmış olması, doğrudan KMK m. 3/1 kapsamındaki suçun işlendiği sonucunu beraberinde getirmese de⁷² Gümrük Kanunu'nun 235'inci maddesinin üçüncü fıkrası gereğince idari para cezası uygulanmasını gerekli kılar:

“Yolcuların, gümrük mevzuatına göre kişisel ve hediyeelik eşya kapsamı dışında olup beyanlarına aykırı olarak üzerlerinde, eşyası arasında veya taşıma araçlarında çıkan ya da başkasına ait olduğu halde kendi eşyasıymış gibi gösterdikleri eşyanın gümrük vergileri iki kat olarak alınır ve eşya sahibine teslim edilir. Gümrük vergileri ödenmediği takdirde, eşya gümrüğe terk edilmiş sayılır.”

Kuşkusuz ki bunun için eşyanın muafiyet sınırını aşmış olduğu durumlarda yolcunun bu eşyayı ticari amaçla getirmediği, kişisel kullanımına özgü olduğu belirlenmelidir. **Diğer bir ifadeyle uygulamada bir eşyanın muafiyet sınırının üzerinde getirilmesi, niteliği ne olursa olsun ilk başta ticari amacın varlığına “karine olarak” değerlendirilmektedir.** Bununla birlikte eşyanın kişisel kullanıma özgü olduğu, yolcunun bu eşyalar üzerinde ticari bir amacının bulunmadığının bilgi ve belgelerle tespit edildiği hallerde ticari amaçtan bahsedilmemekte, kaçakçılık suçlarından söz edilmemektedir. Bu bakımdan eşyanın ticari mahiyet arz

72 “Tüm dosya içeriğine göre sanığın belirlenen gümrük kapısından yolcu olarak yurda giriş yaptığı, ele geçen ve yolcu beraberinde getirilen muafiyet kapsamı dışındaki eşyanın ticari mahiyette bulunmadığı ve ithalinin de yasak olmadığı gözetilerek beraati yerine mahkumiyetine, sigaralar yönünden de 11.04.2013 tarih ve 28615 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6455 sayılı Yasanın 12. maddesi ile değişik 4458 sayılı Yasanın 235. maddesi uyarınca işlem yapılmak üzere Gümrük İdaresine gönderilmesi yerine müsaderesine karar verilmesi...” Yargıtay 7. CD., E. 2013/16600, K. 2014/14169, 03.07.2014, (Çilesiz, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, s. 117).

edip etmediği ise eşyanın niteliğine, değerine, muafiyet sınırını aşan kısmın değerine ve somut olayın koşullarına göre ayrıca değerlendirilip belirlenmektedir⁷³. Yargıtay kararlarında muafiyet sınırının aşılmış olması tek başına ticari amacın bulunması için yeterli görülmemekte, bu çerçevede somut olayın koşullarına göre kaçakçılık suçunun oluşmadığı sonucuna ulaşılabilmektedir⁷⁴. Bununla birlikte kanaatimize göre bu tür olaylarda, sanıklar hakkında yukarıda yer verildiği üzere Gümrük Kanunu m.

73 Nitekim Yargıtay 7. Ceza Dairesi'nin 07.01.2019 tarihli, 2018/9372 Esas ve 2019/183 Karar sayılı kararında sanığa ait çuvallarda 8.3 kg hamvi marka kahve, 348 paket kaçak sigara, 2.55 kg layalina marka kaçak çay ele geçmesi karşısında ele geçen eşya miktarı itibarıyla ticari amaçla bulundurulduğunun kabul edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Buna karşılık Yargıtay 7. Ceza Dairesi'nin 04.10.2018 tarihli, 2016/17988 Esas ve 2018/10203 Karar sayılı kararında olay günü Irak ülkesinden Türkiye'ye giriş yapmak üzere Habur Gümrük Sahasına gelen sanığın sevk ve idaresindeki 33 51 ve 33 182 plakalı çekici ve dorsede yapılan aramada çekicide bulunan yatağın altındaki **dolapta, 24 adet 330 ml Absaloff marka votka, 24 adet 330 ml. Black Stallion marka viski, 13 şişe Ballantines marka viski, 10 şişe JB marka viski, yatağın üzerindeki siyah torbalarda 8 karton sigara ve 4 paket 400 gramlık 1 paket 900 gramlık olmak üzere toplam 2500 gram çayın ele geçirildiği** olayda, sanık aşamalardaki savunmasında, suçta konu içki, sigara ve çayları oğlunun düğünü olacağı için misafirlere ikram amaçlı getirdiğini, ticari kastının olmadığını belirtmesi ve bu savunmasını doğrulayacak şekilde düğün davetiyesi ve düğün için kolluğun yazdığı yazıyı ibraz etmesi karşısında, miktar itibarıyla sanığın suçta konu eşyaları ticari amaçla bulundurduğuna ilişkin mahkumiyetine yeter, her türlü şüpheden uzak, kesin ve inandırıcı delil elde edilemediği gözetilerek beraati yerine yazılı şekilde mahkumiyetine karar verilmesi hukuka aykırı görülmüştür. Karar için bakınız **Karakaş**, s. 74. Ayrıca karara yönelik muhalif üyenin karşı düşüncesi şu şekildedir: “Sanık Habur Gümrük Kapısından giriş yaparken araçta yapılan aramada 24 adet 330 ml Absaloff marka votka, 24 adet 330 ml. Black Stallion marka viski, 10 şişe bir litrelik JB viski, 13 şişe 1 bir litrelik Balantines viski, toplamda 39 litre içkinin yakalandığı, miktar itibarıyla ticari nitelikte olup kişisel kullanım sınırı dışında olduğundan Sn. Daire çoğunluğunun bu miktar içkinin sanığın düğün yapması nedeni ile kişisel kullanım sınırında olduğunu kabul ile mahkemenin mahkumiyet hükmünün bozulmasına ilişkin kararına katılmıyorum.”

74 “...Sanığın üzerinde yapılan aramada dava konusu aynı marka 85 paket sigaranın ele geçtiği olayda, ele geçen sigaraların miktar itibarıyla kişisel kullanım sınırları içinde kaldığının kabulü mümkün olduğundan, **sanığın dosyada mevcut pasaport fotokopisine göre en son olarak olaydan 3 ay öncesine yurt dışına çıkış ve yurda giriş yapmış olması da gözetilerek sanığın savunmasının aksine dava konusu sigaraların ne şekilde ticari amaçla bulundurulduğunun kabul edildiği karar yerinde tartışılıp değerlendirilmeden yetersiz gerekçe ile sanığın mahkumiyetine karar verilmesi...**” Yargıtay 7. CD., E. 2013/10418, K. 2014/5567, 26.03.2014, (Çilesiz, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, s. 120).

235/3 hükmü gereğince idari para cezasına hükmolunmalıdır. Nitekim Yargıtay kararlarında da bu hususa yer verildiği görülmektedir⁷⁵.

Bu çerçevede önemle belirtmek gerekir ki öğretide Yargıtay'ın bu kararlarıyla suçun manevi unsuru içerisinde kastın yanında "ticari amaç" unsurunu da değerlendirdiği yönünde bir görüş⁷⁶ ileri sürülmekteyse de bu görüşe hiçbir şekilde katılmak mümkün değildir. Şöyle ki bir defa kanuni tanımda bulunmayan bir unsurun mahkemeler tarafından gerekli görülmesi ve bu bağlamda bir incelemeye girilmesi belirlilik ilkesine ve dolayısıyla suçta ve cezada kanunilik ilkesine aykırılık teşkil edecektir. İkinci olarak buradaki ticari amaç, esasen suçun manevi unsuru altında kastın yanında bulunması gereken bir unsur olmayıp yukarıda belirtildiği üzere yalnızca eşyanın ticari mahiyet taşıyıp taşımadığı noktasında subjektif değerlendirme kapsamında yapılan kriterlerden biridir. Dolayısıyla bu suçun manevi unsuru için kast yeterli olup ayrıca bir amaç veya saikin varlığı aranmaz⁷⁷.

II. FARKLI İHTİMALLER ÇERÇEVESİNDE ÜLKEYE EŞYA SOKMA HAREKETİNİN SONUÇLARI

Yukarıdaki yapılan açıklamalar çerçevesinde farklı ihtimaller dahi-
linde sıralı olarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılabılır:

1. Yolcunun gümrük muafiyeti olan bir eşya ile ülkeye giriş yapması halinde eşyanın bu niteliği, eşyanın gümrük kapılarından ve usulüne uygun şekilde ülkeye sokulması yönündeki gerekliliği ortadan kaldırmaz. Daha önce ifade edildiği üzere bir eşya, gümrük vergilerinden muaf olsa dahi gümrük idaresine yazılı, sözlü veya başka bir tasarruf yoluyla beyan edilerek ülkeye sokulmalıdır. Yolcu beraberi eşya listesindeki muafiyet

75 "Olay tutanağına göre; Atatürk Havalimanı dış hatlar yolcu karşılama salonunda durumundan şüphelenilerek durdurulan sanığın valizinde her pakette 8 adet bulunan 100 paket Colts marka sigarillo, her pakette 20 adet bulunan 30 paket Meharis marga sigarillo, her biri 50 gram olmak üzere 75 adet pipo tütünü ve 8 tane 70'lik Tekirdağ marka rakı ele geçirilmesi şeklinde gerçekleşen olayda; dava konusu ele geçen eşyalar yolcu beraberi eşya statüsünde olup sanığın ele geçen eşyayı ticari amaçla bulundurduğuna ilişkin cezalandırılmasına yeterli, her türlü şüpheden uzak, kesin ve inandırıcı delil elde edilemediği gözetilerek beraat ve dava konusu eşya yönünden de, 11.04.2013 tarih ve 28615 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6455 sayılı Yasanın 12. maddesi ile değişik **4458 sayılı Yasanın 235. maddesi uyarınca işlem yapılmak üzere Gümrük İdaresine gönderilmesine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması...**" Yargıtay 7. CD., E. 2015/3638, K. 2017/10529, 12.12.2017, (Yavuz/Ulgar, s. 48). Yine bakınız Yargıtay 7. CD., E. 2016/688, K. 2019/38723, 11.12.2019.

76 Korkmaz/Çıldır, s. 92.

77 Şentürk Akaner, s. 148; Aktaş, s. 140.

kapsamındaki eşyalar, “beyana tabi eşyam yoktur” anlamındaki yeşil hattan geçilmesi suretiyle beyan edilebilir. Esasen bu da bir tür beyan olmakla birlikte gümrüğe tabi eşyası olmayan yolcuların yeşil hattan geçmesi haricinde ayrıca bir beyan beklenmemektedir. Bu çerçevede bu türden **nitelik, adet, miktar ve değer yönünden muafiyet kapsamında olan** eşyaların gümrük idaresine beyan edilmesi şeklinde bir gümrük işlemi gerekli olsa da bu eşyaların **gümrük kapılarından ülkeye sokulması** esnasında gümrük işlemleri yaptırılmaksızın ülkeye sokulması, KMK m. 3/1 kapsamındaki suç oluşturmaz⁷⁸. Bu durumda Gümrük Kanunu’nun “Usulsüzlüklere İlişkin Cezalar” başlıklı 239’uncu maddesinin birinci fıkrası kapsamında idari para cezasını gerektiren şu kabahat gündeme gelir⁷⁹:

“İthalat veya ihracat vergilerinden muaf eşyayı 33’üncü madde hükümleri gereğince belirlenen gümrük kapıları dışında başka yerlerden izinsiz olarak ithal veya ihraç veya bunlara teşebbüs edenlerle, bu tür eşyayı gümrük işlemlerini yaptırmaksızın yurda sokanlar veya çıkarılanlar ile buna teşebbüs edenlerden, söz konusu eşyanın ithalata konu olması halinde, CIF değerinin, ihracata konu olması halinde ise FOB değerinin onda biri oranında para cezası alınır.”

Gümrük Kanunu m. 239/1 hükmünde düzenlenen kabahatin konusunu, ithalat veya ihracat vergilerinden muaf olan eşya oluşturabilir. Burada düzenlenen kabahat bakımından eşyanın “gümrük vergisi”nden değil, gümrük vergisinin de dahil olduğu “ithalat vergileri”nden veya “ihracat vergileri”nden muaf eşya olması gerekmektedir⁸⁰. Gümrük Kanunu m. 239/1 hükmünde düzenlenen kabahat kapsamında iki farklı harekete yer verilmiştir: İlk hareket, ithalat veya ihracat vergilerinden muaf eşyayı 33’üncü madde hükümleri gereğince belirlenen gümrük kapıları dışında başka yerlerden izinsiz olarak ithal veya ihraç veya bunlara teşebbüs etmek; ikinci hareket ise, bu tür eşyayı gümrük işlemlerini yaptırmaksızın yurda sokmak veya çıkarmak yahut bunlara teşebbüs etmektir. Yani bu kabahat, bu iki hareket türünden biriyle gerçekleştirilebilir. Bu kabahatin oluşabilmesi için gümrük işlemlerinin yaptırılmaması gerekmektedir.

Aynı şekilde beraberinde **nitelik, adet, miktar ve değer yönünden muafiyet kapsamında** bir eşya bulunan bir kişinin gümrük kapılarından değil de **gümrük kapıları dışından ülkeye giriş yapması**, söz gelimi bir

78 Yavuz/Ulğan, s. 39.

79 Çilesiz, “Beyan Edilmeden Yurda İşlenmemiş Külçe Altın Sokulması Fiilinin Hukuki Niteliği”, s. 1219; Aktaş, s. 134.

80 Kılıç, s. 854; Erhan Günay, Derdest Gümrük Kaçakçılığı Davalarında “Fiili” Değerlendirme, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009, s. 136.

gece Yunan adalarından Marmaris sahiline yanaşarak 1 kg kahve getirmesi halinde Gümrük Kanunu m. 239/1 kapsamında ithalat veya ihracat vergilerinden muaf eşyayı 33'üncü madde hükümleri gereğince belirlenen gümrük kapıları dışında başka yerlerden izinsiz olarak ithal etme hareketinden bahsedilecek⁸¹, KMK m. 3/1 hükmündeki suç gündeme gelmeyecektir⁸². Keza havalimanında gümrük bölgesinden yeşil ve kırmızı hat vasıtasıyla çıkış haricinde farklı bir noktadan, örneğin havalimanında çalışan bir görevlinin yardımıyla gümrük kapısı harici bir yerden ülkeye giriş yapan yolcunun beraberindeki gümrük vergilerinden muaf eşyalar, gümrük idaresine beyan edilmemiş olduğundan ve dolayısıyla gümrük işlemlerine tabi tutulmadığından yine Gümrük Kanunu m. 239/1 kapsamında bir hareket söz konusu olacak, eşyalar gümrük işlemlerine tabi tutulmaksızın ülkeye sokulmuş olmasına rağmen gümrük muafiyeti kapsamında olduğundan KMK m. 3/1 kapsamındaki suç oluşmayacaktır.

2. Bununla birlikte nitelik olarak muafiyet kapsamındaki yolcu beraberindeki eşyanın adet, miktar veya değer yönünden muafiyet sınırının üzerinde olması halinde eşyanın gümrük işlemlerinin yapılması ve vergilerinin ödenmesi gerekmektedir. Böyle bir durumda eşyanın nitelik, değer ve miktarına ve beyanın mevcut olup olmadığına göre ayırım yapılmalıdır:

a. Gümrük idaresine beyan edilmeyen ve gümrük işlemleri yaptırılmayan eşya, gümrük muafiyeti sınırının üzerinde ve fakat ticari mahiyette değilse KMK m. 3/1 hükmü bağlamında suç oluşmaz, yalnızca idari para cezasını gerektiren Gümrük Kanunu m. 239/1 kapsamındaki kabahat gündeme gelir. Dolayısıyla bir kişinin ticari mahiyette olmayan ve

81 Aktaş, s. 134.

82 Günay, Derdest Gümrük Kaçakçılığı Davalarında "Fiili" Değerlendirme, s. 132; Ergin, s. 68. Bununla birlikte *Bilican/Gökçelik/Topçuoğlu*'na göre böyle bir durumda KMK m. 3/1 kapsamında suç oluşacaktır (*Bilican/Gökçelik/Topçuoğlu*, s. 63). Bu noktada her ne kadar 1 kg eşyanın gümrük vergilerinden muaf eşya kapsamında olabilmesi için yolcu beraberisi eşya olması gerektiği, gümrük kapıları dışından ülkeye giren kişilerin yolcu olarak kabul edilemeyeceği ve bu nedenle yolcu beraberisi eşya kapsamındaki muafiyetten yararlanılamayacağı, böylece KMK m. 3/1 hükmündeki suçun oluşabileceği düşünülebilirse de 4458 Sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Karar m. 3'teki tanım çerçevesinde, herhangi bir amaçla kısa veya uzun bir süre kalmak üzere, yabancı bir ülkeden karayolu, demiryolu, deniz veya hava yollarından biriyle Türkiye Gümrük Bölgesine gelen kişinin yolcu kapsamına gireceği ve yine Gümrük Kanunu m. 2 hükmü gereği Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesinin, Türkiye Cumhuriyeti topraklarını kapsadığı göz önüne alındığında bu tür kişilerin beraberindeki eşyanın da yolcu beraberisi gümrükten muaf eşya kapsamında olduğu kabul edilmelidir.

gümrük muafiyeti sınırının üzerinde olan bir eşyayı, örneğin 1 kg getirebileceği çayı 4 kg olarak, gümrük idaresine bildirmeksizin getirmesi halinde, sadece gümrük işlemlerini yaptırmaksızın eşyayı ülkeye sokmuş olacağından söz konusu eşyanın CIF değerinin onda biri oranında para cezası söz konusu olacaktır.

Yolcu beraberliği eşya bağlamında **Gümrük Kanunu m. 235** hükmü de gündeme gelebilmektedir. Özellikle yolcular bağlamında Gümrük Kanunu m. 235/3 hükmü önem arz etmektedir:

“Yolcuların, gümrük mevzuatına göre kişisel ve hediyeleş eşya kapsamı dışında olup beyanlarına aykırı olarak üzerlerinde, eşyası arasında veya taşıma araçlarında çıkan ya da başkasına ait olduğu halde kendi eşyasıymış gibi gösterdikleri eşyanın gümrük vergileri iki kat olarak alınır ve eşya sahibine teslim edilir. Gümrük vergileri ödenmediği takdirde, eşya gümrüğe terk edilmiş sayılır.”

Bu maddenin uygulanabilmesi için öncelikle bir **beyanın varlığı** gereklidir⁸³. Diğer bir ifadeyle, beyanda bulunmadığı hallerde bu hüküm uygulanamaz. Söz gelimi, eşyanın gümrük kapıları dışından ülkeye sokulması halinde ortada bir beyan bulunmadığından bu düzenleme gündeme gelmez. Bu hükmün konusu, yalnızca **kişisel ve hediyeleş eşya niteliğinde olup muafiyet sınırı üzerinde olan veya başkasına ait olan eşya**⁸⁴. Bir yolcu, kişisel veya hediyeleş eşya kapsamında olan ve muafiyet sınırının üzerinde olan eşya ile gümrüğe gelip beyanda bulunur veya yeşil hattan geçer ve yolcunun beyanına aykırı olarak üzerinde, eşyası arasında veya taşıma aracında muafiyet sınırı üzerinde eşya çıkarsa ya da başkasına ait olduğu halde kendi eşyasıymış gibi beyanda bulunduğu anlaşılırsa ve **eşya ticari mahiyette değilse** Gümrük Kanunu m. 235/3 hükmü uygulanacaktır. Bu noktada muafiyet sınırını aşan eşyanın kişisel eşya mı olduğu yoksa ticari mahiyet mi arz ettiği hususu özel olarak irdelenmelidir. Zira önemle belirtmek gerekir ki daha evvel işaret edildiği üzere muafiyet sınırını aşmış olsa dahi eşyanın kişisel eşya olduğu durumlar, yani eşyanın ticari mahiyet arz etmediği haller söz konusu olabilir. Bu bakımdan eşyanın ticari mahiyet arz edip etmediği, eşyanın niteliğine, değerine, muafiyet sınırını aşan kısmın değerine ve somut olayın koşullarına göre ayrıca değerlendirilip belirlenmektedir.

b. Bu kapsamda ikinci ihtimal, eşyanın **gümrük muafiyeti sınırının üzerinde ya da altında olduğuna bakılmaksızın ticari mahiyette** olmasıdır. Bu tür eşya beraberinde olan yolcunun, yeşil hattan geçmiş ya da

83 Kılıç, s. 789.

84 Kılıç, s. 789.

sözlü olarak beyanda bulunmuş olmasına rağmen sonrasında taşıdığı eşyanın ticari mahiyette olduğu tespit edilirse, “*Yolcuların, beyanlarına aykırı olarak üzerlerinde, eşyası arasında veya taşıma araçlarında çıkan eşyanın ticarî mahiyette veya ithali veya ihracının yasak olması halinde 3 üncü madde hükümleri uygulanır.*” şeklindeki KMK m. 6/4 hükmü bağlamında KMK m. 3/1 gereğince gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın eşyayı ülkeye sokma suçu söz konusu olacaktır. KMK m. 6/4 hükmünün uygulanabilmesi için yolcunun beyanda bulunmuş olması gerekir. Yolcunun yeşil hattan geçmiş olması “beyana tabi eşyam yoktur” anlamında bir beyan olmakla birlikte, kırmızı hattan geçilmemesi cihetinden de eşyayı gümrük işlemlerine tabi tutmama söz konusudur. Bu durumda, ayrıca Gümrük Kanunu m. 239/1 hükmünde düzenlenen kabahatin de oluştuğunu ifade etmek gerekir. Ancak Kabahatler Kanunu m. 15/3 hükmü gereği sadece KMK m. 3/1 gereğince yaptırım uygulanacaktır:

“(3) Bir fiil hem kabahat hem de suç olarak tanımlanmış ise, sadece suçtan dolayı yaptırım uygulanabilir. Ancak, suçtan dolayı yaptırım uygulanamayan hallerde kabahat dolayısıyla yaptırım uygulanır.”

Eşya ticari mahiyette olmakla birlikte kırmızı hat kullanılmış ve doğru şekilde beyanda bulunulmuşsa eşyaya yürürlükte olan ithalat vergilerine ilişkin oranlar uygulanacaktır. Ticari mahiyette olan eşya için kırmızı hat kullanılmış olmakla birlikte doğru beyanda bulunulmamışsa yine Gümrük Kanunu m. 235/3 uygulanacaktır. Bununla birlikte daha önce işaret edildiği gibi yolcunun beraberindeki eşyanın **ithali yasak eşya** niteliğinde olması halinde ise KMK m. 3/7 hükmü uygulanacaktır⁸⁵.

Bu çerçevede **gümrük vergilerinden muaf eşyanın**, KMK m. 3/1 kapsamındaki suçun konusunu teşkil edip etmeyeceği hususunda öğretide farklı görüşler bulunmaktadır. Bir görüşe göre⁸⁶ gümrük vergilerinden muaf eşyanın da KMK m. 3/1 çerçevesindeki suçun konusunu oluşturacağı, bu noktada gümrük vergilerinden muaf eşyanın gümrük işlemleri yaptırılmaksızın ülkeye sokulması halinde bu fiilin hem KMK m. 3/1 hükmündeki suçun hem de Gümrük Kanunu m. 239/1 hükmündeki kabahati

85 Şen, “Gümrük Muafiyeti ile Ülkeye Sokulan Eşyanın Ticareti”, <https://sen.av.tr/tr/makale/gumruk-muafiyeti-ile-ulkeye-sokulan-esyanin-ticareti>, E.T. 14.04.2026.

86 Karakaş, s. 25; Topsakal, s. 63.

oluşturacağı ileri sürülmektedir. Ancak öğretilerdeki hakim olan diğer görüşe göre⁸⁷ KMK m. 3/1 düzenlemesindeki suçun konusu, yalnızca gümrük vergilerine tabi olan, diğer bir deyişle gümrük muafiyetine tabi olmayan eşya olabilir. Yani bu görüş kapsamında eşya, gümrük vergilerinden muaf ise bu suçun konusu oluşmaz ve bu durumda sadece Gümrük Kanunu m. 239/1 hükmündeki kabahat⁸⁸ gündeme gelir. Hatta bu görüş çerçevesinde gümrük vergisinden muaf eşyanın ticari amaçla dahi kullanılmış olması önem arz etmemektedir⁸⁹. Bu görüşlere karşılık yukarıda yer verilen açıklamaların tamamı incelendiğinde bu konudaki **kanaatimiz**, gümrük vergisinden muaf olan eşyanın kural olarak KMK m. 3/1 kapsamındaki suçun konusu olamayacağı yönündedir. Bununla birlikte bu durumun istisnası, eşyanın ticari mahiyet taşıması ya da ticari amaçla getirildiğinin tespit edilmesi halidir. Zira böyle bir durumda eşyanın gümrük vergisinden muafiyet kapsamında olmasının bir önemi yoktur. Şayet eşya ticari mahiyet arz ediyor ya da eşyanın ticari amaçla getirildiği tespit edilmişse bu durumda gümrük muafiyet sınırının altında olsa bile Yargıtay kararlarında da belirtildiği üzere⁹⁰ KMK m. 6/4 hükmü gereği KMK m.

87 **Erman**, s. 8; **Çilesiz**, “Beyan Edilmeden Yurda İşlenmemiş Külçe Altın Sokulması Fiilinin Hukuki Niteliği”, s. 1219; **Günay**, Derdest Gümrük Kaçakçılığı Davalarında “Fiili” Değerlendirme, s. 135; **Bilican/Gökçelik/Topçuoğlu**, s. 62; **Şentürk Akaner**, s. 113, 114; **Kılıç**, s. 126; **Yavuz/Ulgar**, s. 39; **Aydın**, s. 138; **Ertem**, s. 35, 36; **Ergin**, s. 68. 1918 sayılı Kanun döneminde, *Erman*’a göre ithal edilen veya ithal edilmesine teşebbüs edilen eşyanın gümrük resminden muaf olmaması gerekir. Hükümde bu konuda açıklık olmasa da hükmün ihdas amacından bu sonucun çıkarılması zorunludur. Hükmün sırf lafzi olarak yorumlanması halinde gümrük resminden muaf eşyanın da bu hükmün kapsamına girebileceği düşünülebilirse de bu görüş kanunun ihdas amacına diğer bir ifadeyle *ratio legis*’ine de aykırıdır. Bakınız **Erman**, s. 8.

88 Öğretilerde, gümrük vergileri bağlamında bir değerlendirme yapmaksızın “ithalat vergilerinden” muaf eşyanın KMK m. 3/1 hükmünde düzenlenen suçun konusunu oluşturamayacağı, ithalat vergilerinden muaf eşyanın söz konusu olması halinde Gümrük Kanunu m. 239/1 hükmünün gündeme geleceği de ifade edilmektedir. Bakınız **Aktaş**, s. 133, 134; **Ertem**, s. 36; **Ergin**, s. 65. Bu noktada ifade etmek gerekir ki Gümrük Kanunu m. 239/1 hükmünün uygulanabilmesi için eşyanın sadece “gümrük vergisi”nden muaf olması yeterli olmamakta, eşyanın ithalata konu olması durumunda “ithalat vergileri”nin tümünden muaf olması gerekmektedir. Aynı yönde bakınız **Kılıç**, s. 127.

89 **Yavuz/Ulgar**, s. 39.

90 “Fıkra da belirtilen “eşya” kavramı, 4458 sayılı Gümrük Kanununun üçüncü maddesinin yirmi üçüncü fıkrasına göre, her türlü madde, ürün ve değeri ifade etmektedir. Suçun konusu her tür eşyadır. Ancak, yurda girişi kanun ile yasaklanmış eşyalar (5607 sayılı Kanun md. 3/7), yolcuların beyanlarına aykırı olarak üzerlerinde, eşyası arasında veya taşıma araçlarında çıkan ticari mahiyetteki eşyalar (5607 sayılı Kanun md.

3/1 kapsamındaki suç oluşacaktır. Bununla birlikte muafiyet sınırı içerisinde olsa bile ticari nitelik arz eden eşyalarda Gümrük Kanunu m. 239/1 kapsamındaki kabahat oluşmayacaktır⁹¹.

III. ALTIN KAÇAKÇILIĞI

A. Genel Olarak

Külçe altın başta olmak üzere kıymetli madenlerin de KMK m. 3/1 hükmü kapsamındaki suçun konusu olabilmesi mümkündür. Bu çerçevede bu konuya dair oldukça karmaşık bir mevzuatın bulunması nedeniyle altın bakımından özel bir irdeleme yapılmasında fayda bulunmaktadır. Kıymetli madenlere ilişkin işlemler, 25.03.1930 tarihli ve 1433 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 20.02.1930 tarihli ve 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar ve 28.02.2008 tarihli ve 26801 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2008-32/34) ile belirlenen esaslar çerçevesinde yapılmaktadır.

Bu kapsamda söz konusu Kanun ve düzenleyici işlemlerde, ceza yaptırımlarının ve keza idari yaptırımların uygulanmasını gerektiren fiillere yer verildiği görülmektedir. Kuşkusuz ki idarenin düzenleyici işlemleriyle ceza yaptırımları yan yana geldiğinde, ceza hukukunda kanunilik ilkesi bağlamında bir tartışma ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda aşağıda öncelikle bu tartışmaya ve bu konuya dair görüşümüze yer verilecek, ardından temel inceleme konumuz kıymetli madenler kapsamında altın olduğundan mevzuat gereği tasnif edilen altın türleri ele alınacak, sonrasında bu altın türlerine göre ithalatın koşulları ve bu koşullarla ilişkili olarak muhtemel hukuki sonuçlara yer verilecektir.

B. Mevzuat Düzenlemeleri ve Kanunilik İlkesine Uygunluk Sorunu

İlk olarak 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun’un 1’inci maddesine göre gerek döviz gerekse altın ve gümüş gibi kıymetli madenlerin ithaline ve ihracına yönelik karar alma yetkisinin

6/4) ve ithal vergilerinden muaf eşyalar (Gümrük Kanunu md. 239/1) 5607 sayılı Kanunun üçüncü maddesinin birinci fıkrası kapsamında değerlendirilmeyeceklerdir.” YCGK., E. 2017/735, K. 2018/143, 03.04.2018, (www.lexpera.com.tr).

91 Nitekim İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 32. Ceza Dairesi, 25.01.2023 tarihli, 2022/3985 Esas ve 2023/289 Karar sayılı kararında da ticari mahiyet arz eden fiillerde 4458 Sayılı Kanun’un 239 hükmünün uygulama kabiliyetinin bulunmayacağı kabul edildiği görülmektedir.

Cumhurbaşkanına ait olduğu ifade edilmiştir⁹². Düzenlemede görüleceği üzere **altın ithali ve ihracı bakımından gerek tür gerekse miktar bağlamında öngörülebilecek sınırlamalar konusunda yetki, Cumhurbaşkanına aittir**. Bu düzenlemede, 02.07.2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nın 8'inci maddesiyle yapılan değişiklikle bu konudaki yetki, Bakanlar Kurulundan Cumhurbaşkanına devredilmiştir. Bu çerçevede **1567 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde Cumhurbaşkanının yetkisi kapsamında aldığı kararlara aykırı hareket edenlere yönelik idari para cezasının uygulanacağı hüküm altına alınmıştır**:

“Madde 3 – (Değişik: 24/12/2008- 5827/1 md.) Cumhurbaşkanının bu Kanun hükümlerine göre yapmış bulunduğu genel ve düzenleyici işlemlerdeki yükümlülüklere aykırı hareket eden kişi, üç bin Türk Lirasından yirmibeşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır.

(Değişik ikinci fıkra: 20/7/2025-7555/2 md.) Fiil, 1 inci maddede yazılı kıymetlerin izinsiz olarak yurttan çıkarılması veya yurda sokulması mahiyetinde ise 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümlerine göre suç veya kabahat oluşturmadığı takdirde kişi; eşya ve kıymetlerin rayiç bedelinin yarısından iki katına kadar idari para cezası ile cezalandırılır. Bu fiilin teşebbüs aşamasında kalması halinde verilecek ceza yarı oranında indirilir.”

Bu düzenlemede idari para cezasını gerektiren bir kabahat olarak 3'üncü maddenin birinci fıkrası hükmünde yükümlülüklerin ne olduğu, hangi fiillerin yükümlülüklere aykırılık teşkil edeceği hususlarının Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılacak kararlara bırakılmış olması bağlamında hükmün içeriğinin idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle doldurulduğu anlaşılmaktadır. Kuşkusuz ki **bu düzenlemenin kabahat olması nedeniyle idari para cezasını gerektiren yönü bağlamında kanunilik ilkesine aykırılık teşkil etmediği ifade edilmelidir**. Nitekim 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 4'üncü maddesi, bu durumu açıkça göstermektedir:

92 *“Kambiyo, nukut, esham ve tahvilat alım satımı ve kıymetli madenler ve kıymetli taşlarla bunlardan mamul veya bunları muhtevi her nevi eşya ve kıymetlerin alım satımı, kıymetli madenlerin rafinajı ile tüm bu eşya ve kıymetlerin, ticari senetlerin ve tediyeyi temine yarayan her türlü vasıta ve vesikaların memleketten ihracı veya memleketeye ithalinin tanzim ve tahdidine ve Türk Parasının kıymetinin korunması zımında kararlar ittihazına Cumhurbaşkanına salâhiyetlidir.”* Bu madde hükmünde yer alan “Bakanlar Kurulu” ifadesi, 02.07.2018 gün ve 700 sayılı KHK'nın 8'inci maddesi ile “Cumhurbaşkanı” olarak değiştirilmiştir.

“Madde 4- (1) Hangi fiillerin kabahat oluşturduğu, kanunda açıkça tanımlanabileceği gibi; kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlendiği çerçeve hükmün içeriği, idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle de doldurulabilir.

(2) Kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı, ancak kanunla belirlenebilir.”

Dolayısıyla bu maddeye göre 1567 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin birinci fıkrasında kanunilik ilkesine aykırılık teşkil eden bir durumun bulunmadığı ifade edilebilir.

Bununla birlikte bu konu kapsamında esas tartışma, 1567 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin ikinci fıkrası bağlamında ortaya çıkmaktadır. Zira bu hükümde işlenen fiilin, kıymetli madenler kapsamında altının da dâhil olduğu 1’inci maddede yazılı kıymetlerin izinsiz olarak yurttan çıkarılması veya yurda sokulması mahiyetinde olması halinde 5607 sayılı KMK hükümlerine göre suç veya kabahat oluşmadığı takdirde kişinin eşya ve kıymetlerin rayiç bedelinin yarısından iki katına kadar idari para cezası ile cezalandırılacağı ifade edilmiş, böylelikle 5607 sayılı KMK’daki suç düzenlemelerine işaret edilmiştir ki bu suçlardan biri de inceleme konumuz olan gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın ülkeye eşya sokma suçudur (KMK m. 3/1). **Bu noktada kıymetli madenlerin, örneğin işlenmemiş ya da işlenmiş altının, hangi koşullarda ülkeye sokulabileceğinin, bu koşullara bağlı olarak hangi durumlarda izin verilen sınırın dışına çıkmış olacağının ve bu suretle 5607 sayılı KMK hükümlerine göre suç ya da kabahat teşkil edeceği hususlarının kanunla değil, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar’da yer alan düzenlemelerle belirlenmesi, suçta ve cezada kanunilik ilkesi bakımından sorun teşkil etmektedir.** Nitekim 32 sayılı Karar’ın, Bakanlar Kurulu’nun 07.08.1989 tarihli kararıyla kabul edildiği, 11.08.1989 tarihli Resmi Gazete’de yayımlandığı, günümüzde Cumhurbaşkanı Kararıyla değişikliklerin yapıldığı, bu bağlamda idarenin düzenleyici işlemlerinde olduğu yönündeki hususlar dikkate alındığında söz gelimi 32 sayılı Karar gereğince kıymetli madenler kapsamında yer alan işlenmiş altının yolcu tarafından getirilmesinin belirli bir değer altındaki sınıra tabi olması ve üzerindeki kısmın getirilmesinin 5607 sayılı KMK’da suç teşkil etmesinin suçta ve cezada kanunilik ilkesine aykırılık teşkil edeceği özellikle vurgulanmalıdır. **Bize göre** 5827 s. Kanunla yapılan değişiklikten sonra da 1567 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer

alan düzenleme, öğretideki aksi görüşe⁹³ rağmen suçta ve cezada kanunilik ilkesine aykırı olup iptal edilmelidir. Hatta kanaatimize göre 3'üncü maddenin ikinci fıkrası bağlamında değişiklik sonrasındaki düzenlemenin hukuka aykırılık teşkil eden niteliği, öncekine göre çok daha bariştir. Nitekim söz konusu değişiklikten önceki düzenleme ve sonraki düzenleme yan yana konulup incelendiğinde bu husus açıkça görülmektedir:

1567 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Kanun'un 3'üncü maddesinin 5827 s. Kanunla yapılan <u>değişiklikten önceki hali</u>	1567 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Kanun'un 3'üncü maddesinin 5827 s. Kanunla yapılan <u>değişiklikten sonraki hali</u>
a) Bakanlar Kurulunca 1'inci maddeye göre alınan kararlara aykırı hareket eden veya bu kararlarda belirlenen yükümlülüklerini yerine getirmeyen gerçek ve tüzel kişiler iki milyar liradan yirmi beş milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.	Bakanlar Kurulunun bu Kanun hükümlerine göre yapmış bulunduğu genel ve düzenleyici işlemlerdeki yükümlülüklerine aykırı hareket eden kişi, üç bin Türk Lirasından yirmi beş bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır⁹⁴.
b) Her türlü mal, kıymet, hizmet ve sermaye ithal ve ihraç edenler veya bu işlere aracılık edenlerden bu işlemlerinden doğan alacaklarını 1'inci maddeye göre alınan kararlardaki hükümlere göre yurda getirmeyenler yurda getirmekle yükümlü oldukları kıymetin rayiç bedelinin yüzde beşi tutarında ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.	Fiil, 1'inci maddede yazılı kıymetlerin izinsiz olarak yurttan çıkarılması veya yurda sokulması mahiyetinde ise 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümlerine göre suç veya kabahat oluşturmadığı takdirde kişi; eşya ve kıymetlerin rayiç bedeli kadar, teşebbüs halinde bu bedelin yarısı kadar idarî para cezası ile cezalandırılır⁹⁵.

93 Buna rağmen öğretide *Özgenç* tarafından bu düzenlemenin 2008 yılında 5827 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önceki hali dikkate alınarak değişiklik sonrasında mevcut haliyle birlikte kanunilik ilkesiyle uyumlu hale getirildiği ifade edilmektedir (İzzet **Özgenç**, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 20. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024, s. 123, 124).

94 1567 sayılı Kanun m. 3/1 hükmünün mevcut hali ise şu şekildedir: “*Cumhurbaşkanının bu Kanun hükümlerine göre yapmış bulunduğu genel ve düzenleyici işlemlerdeki yükümlülüklerine aykırı hareket eden kişi, üç bin Türk lirasından yirmi beş bin Türk lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır.*”

95 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmünün mevcut hali ise şu şekildedir: “*Fiil, 1 inci maddede yazılı kıymetlerin izinsiz olarak yurttan çıkarılması veya yurda sokulması mahiyetinde ise 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümlerine göre suç veya kabahat oluşturmadığı takdirde kişi; eşya ve kıymetlerin rayiç bedelinin yarısından iki katına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır. Bu fiilin teşebbüs aşamasında kalması halinde verilecek ceza yarı oranında indirilir.*”

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere değişiklikten önceki düzenlemeye göre ağır para cezası bile olsa nihayetinde para cezası şeklinde bir yaptırım söz konusuysen değişiklikten sonraki düzenlemeyle birlikte eşyanın yurda sokulmasının izne tabi olması ve bu suretle 5607 sayılı KMK hükümlerine göre suç teşkil ettiğinin kabul edilmesi halinde hapis cezası mevzu bahis olabilecektir. Nitekim **bir yolcunun beraberinde 15.000 ABD dolarına kadar ziynet eşyası getirebileceği, bunun üzerindeki miktarda ziynet eşyasının KMK m. 3/1 bağlamında suç teşkil etmesi hususu karşısında suça konu ziynet eşyasının miktarının idarenin düzenleyici işlemi olan 32 sayılı Karar ile belirlenmiş olması açıkça kanunilik ilkesine aykırıdır.** Daha açık bir ifadeyle 1567 sayılı Kanun m. 3 hükmünü Anayasa'ya aykırı hale getiren husus, KMK kapsamında suç olarak ceza yaptırımına tabi tutulması sonucunu beraberinde getirebilecek şekilde altının standart işlenmemiş altın, standart dışı işlenmemiş altın ve işlenmiş altın şeklinde tasnif edilmesi ve tanımlanması ile bu türlere bağlı olarak hangi miktardaki altının izne tabi olduğunun ortaya konulması ve tüm bunların bir kanun ile değil de düzenleyici işlem niteliğindeki Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar ile yapılmış olmasıdır⁹⁶. **Nihayetinde bu madde hükmünün iptal edilmesi ve yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Her ne kadar ilk bakışta 32 sayılı Karar'da yer alan birçok düzenlemenin kanun kapsamında düzenlenmesi bir çözüm gibi görülebilirse de ticari hayatın dinamik olması, dolayısıyla bu türden bir çözümün ekonomik ve ticari hayatın akışına uyum sağlanması noktasında güçlükler ortaya çıkaracak olması yönündeki gerçek karşısında söz konusu aykırılıkların suç olarak değil de kabahat olarak öngörülmesi daha makul olacaktır.**

C. 32 Sayılı Karar'da Tasnif Edilen Altın Türleri

Yukarıda kanunilik ilkesine uygunluk sorunu bağlamında yapılan açıklamalara rağmen 11.08.1989 tarihli ve 20249 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 07.08.1989 tarihli ve 89/14391 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar'ın yürürlükte olması bağlamında konu açısından oldukça önemli olduğu ifade edilmelidir. Söz konusu Karar'ın 1'inci maddesine göre Türk parasının kıymetini korumak amacıyla döviz ithal ve ihracına, kıymetli maden, taş ve eşyalara ilişkin işlemlere, ihracata, ithalata ait düzenleyici,

96 Benzer yönde değerlendirmeler için bakınız Ersan Şen/Beyza Başer, "Altın İthalatında Ceza Sorumluluğu", Ceza Hukuku Dergisi, S. 23, 2013, s. 11, 12.

sınırlayıcı esasların bu Karar ile tayin ve tespit edilmiş olduğu belirtilmektedir:

“Türk parasının kıymetini korumak amacıyla, Türk parasının yabancı paralar karşısındaki değerinin belirlenmesine, döviz ve dövizli temsil eden belgelere (menkul değerler ve diğer sermaye piyasası araçları dahil) ilişkin tüm işlemler ile dövizlerin tasarruf ve idaresine, Türk parası ve Türk parasını temsil eden belgelerin (menkul değerler ve diğer sermaye piyasası araçları dahil) ithal ve ihracına, kıymetli maden, taş ve eşyalara ilişkin işlemlere, ihracata, ithalata, özelliği olan ihracat ve ithalata, görünmeyen işlemlere, sermaye hareketlerine ilişkin kambiyo işlemlerine ait düzenleyici, sınırlayıcı esaslar bu Karar ile tayin ve tespit edilmiştir.”

Esasen 32 sayılı Karar, bu konuda birçok hususun detaylı bir şekilde düzenlenmiş olması bağlamında önem arz etmektedir. Nitekim bu kapsamda söz konusu 32 sayılı Karar’ın “Tanımlar” başlıklı maddesine göre kıymetli madenler, her tür ve şekilde altın, gümüş, platin ve paladyum (m. 2/1-j) olarak tanımlanmıştır. Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar gereğince altın, standart işlenmemiş altın, standart dışı işlenmemiş altın ve işlenmiş altın olmak üzere üç türe ayrılmaktadır (madde 2/1-j):

i) Standart işlenmemiş altın: *En az 995/1000 saflıkta, nitelikleri Bakanlıkça belirlenen barlar veya külçeler halindeki altını,*

ii) Standart dışı işlenmemiş altın: *995/1000’den düşük (995/1000 saflık hariç) saflıkta külçe, bar, dore bar, granül, toz veya hurda şeklindeki altını,*

iii) İşlenmiş altın: *İşçilik uygulanarak ziynet veya süs eşyası haline dönüştürülmüş altını...”*

Bu tanımlara göre uygulamada en çok karşılaşılan standart işlenmemiş altın ile işlenmiş altın üzerinde durulmalıdır. Uygulamada standart işlenmemiş altının yaygın bir örneği, üzerinde 0.995 ya da 0.999 yazan, genellikle paketlenmiş halde ve 24 ayar olarak farklı gram ağırlıkta satışa sunulan külçe altındır. İşlenmiş altının en önemli örneği ise, genelde 18 ayar ya da 22 ayar olan ve bilezik, kolye, küpe gibi ziynet eşyası olarak kullanılan altındır. Bu tasnif, ilerleyen kısımlarda görüleceği gibi ithal veya ihrac edilebilecek altının miktarına dair farklı belirlemelerin yapılabilmesi bağlamında önem arz etmektedir.

32 Sayılı Karar m. 7/1 hükmünde, kıymetli madenler, taşlar ve eşyaların Dış Ticaret Rejimi esasları dâhilinde Türkiye’den ihracının serbest olduğu belirtildikten sonra aynı maddenin ikinci fıkrasında “Standart ve standart dışı işlenmemiş kıymetli madenlerin ithali ve ihracı aşağıdaki

esaslar dâhilinde gerçekleştirilir” şeklindeki cümle ile birlikte altın bakımından belirli esaslara yer verilmiş, bu noktada yukarıdaki farklı altın türlerine göre bir ayırım yapılmış olup incelemenin de bu ayırma göre yapılmasında fayda bulunmaktadır. Bu çerçevede aşağıda bu ayırma göre bir irdeleme yapılmaktadır.

D. Standart ve Standart Dışı İşlenmemiş Altın İthalatı

1. İthalatın Koşulları

Öncelikle 32 sayılı Karar m. 7/1 hükmünde standart ve standart dışı işlenmemiş kıymetli madenlerin dış ticaret rejimi esasları dâhilinde Türkiye’ye ithali ve ihracının serbest olduğu düzenlenmişken, 23.02.2023 tarih ve 32113 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 6833 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 3’üncü maddesi ile bu fıkra hükmündeki “ithali” ifadesi metinden çıkarılmıştır. Nitekim hem standart ve standart dışı işlenmemiş altının ithali sonraki fıkra hükümlerinde belirli koşullara tabi tutulmuş hem de söz konusu değişikliği takiben Hazine ve Maliye Bakanlığı, 07.08.2023 tarihinden itibaren işlenmemiş altın ithalatında **kota uygulamasına** geçilmesi kararı almış ve bunu duyurmuştur.

Bu değişikliğe rağmen normal koşullar altında standart ve standart dışı işlenmemiş altın ithal ve ihracatında gümrük idarelerine “beyan verilmesi yeterli olup” ithalat ve ihracat rejim, karar ve yönetmelikleri uygulanmaz (32 Sayılı Karar 7/2-a). Bunun anlamı şudur: Külçe altının da dâhil olduğu standart ve standart dışı işlenmemiş kıymetli madenler bakımından İthalat Rejimi Kararı eki olan gümrük tarife istatistik pozisyonunda belirlenen gümrük vergisi oranlarının uygulanması mümkün değildir. Söz konusu tarifede gümrük vergisi sıfır olarak gösterilmektedir. Keza 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu’nun 17’nci maddesinin “Diğer İstisnalar” başlıklı dördüncü fıkrasının (g) bendinde bu tür eşyaların ithalat vergileri kapsamında olan katma değer vergisinden istisna tutulduğu açıkça düzenlenmiştir:

“Külçe altın ve külçe gümüş teslimleri ile kıymetli taşların (elmas, pırlanta, yakut, zümrüt, topaz, safir, zebercet, inci) 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre Türkiye’de kurulu borsalarda işlem görmek üzere ithali, borsaya teslimi ve borsa üyeleri arasında el değiştirmesi...”

Bu bilgiler çerçevesinde standart ve standart dışı işlenmemiş altın bakımından gümrük vergisi ve katma değer vergisi muafiyeti söz konusudur. Diğer bir ifadeyle bu eşyalar, gümrük vergilerinden muaf eşya kapsamında telakki edilebilir. Yukarıda belirtildiği üzere standart ve standart

dışı işlenmemiş altın ithalinde gümrük vergisi sıfır olarak gösterilmektedir. Bu duruma uygun olarak sadece beyan yeterli olup başka bir gümrük işleminin yapılmasına gerek bulunmamaktadır⁹⁷. Bu türden kıymetli madenlerin ithali, yalnızca “Merkez Bankası” ile kendi mevzuatlarındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla “kıymetli madenler aracı kuruluşları” tarafından yapılır. Kıymetli madenler aracı kuruluşları, ithal ettikleri standart ve standart dışı işlenmemiş kıymetli madenleri “üç iş günü içinde” Borsa İstanbul A.Ş.’ye teslim etmek zorundadır (32 Sayılı Karar 7/2-b).

Bu kapsamda normal koşullarda standart ve standart dışı işlenmemiş altın ithalatı bakımından;

i. Gümrük idaresine beyanda bulunulmalıdır. Bu beyanın, bazı eşyalarda sözlü olması mümkün olmakla birlikte burada, standart ve standart dışı işlenmemiş altın bakımından yazılı olması gerekir. Bu noktada daha önce yer verildiği üzere bu beyanın bir gümrük işlemi niteliğini haiz olduğu ifade edilmelidir. Bununla birlikte gümrük idaresine yapılacak olan bu beyanın, standart ve standart dışı işlenmemiş altının gümrük vergisine tabi olmaması bağlamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

ii. Buna göre öncelikle standart ve standart dışı işlenmemiş altının, gümrük vergisine tabi olmadığı özellikle vurgulanmalıdır. Bu çerçevede standart ve standart dışı işlenmemiş altının gümrük vergisine tabi olmaması, 32 Sayılı Karar 7/2-a hükmünde yer alan bu eşyalarda ithalat ve ihracat rejiminin, karar ve yönetmeliklerinin uygulanmayacağına dair ifadenin bir gereğidir. Bu nedenle bu eşyalarda 95/7606 sayılı İthalat Rejimi Kararı eki olan gümrük tarife istatistik pozisyonunda belirlenen gümrük vergisi oranlarının uygulanması mümkün değildir. Keza yerli üretimin desteklenmesi amacıyla uluslararası mevzuat kapsamında çok taraflı ve ikili anlaşmalardan doğan yükümlülükler göz önünde bulundurularak hazırlanmış olan ve 31 Aralık 2025 tarihli ve 33124 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak 01.01.2026 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren “İthalatta İlave Gümrük Vergisi Uygulanmasına İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar” kapsamındaki “İstatistik Pozisyonlarına Bölünmüş Türk Gümrük Tarife Cetveli” metni doğrultusunda İlave Gümrük Vergisi Kararı eki listeler de standart ve standart dışı işlenmemiş altın ithalatı açısından

97 Çilesiz, “Beyan Edilmeden Yurda İşlenmemiş Külçe Altın Sokulması Fiilinin Hukuki Niteliği”, s. 1214.

dan geçerli değildir. Bu çerçevede standart işlenmemiş altının esas itibarıyla gümrük vergisinden muaf olduğu, bununla birlikte ithalat kotası uygulamasıyla kontrol altında tutulmakta olduğu vurgulanmalıdır⁹⁸.

iii. İthalat, “Merkez Bankası” ile kendi mevzuatlarındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla sadece “kıymetli maden aracı kuruluşları” tarafından yapılabilir⁹⁹. 32 sayılı Karar’da yer alan bu ifade, daha önce yer verilen yolcu beraberli eşyanın gümrük vergilerinden muaf olabilmesi için eşyanın ticari miktar ve mahiyette olmaması ve kişisel ve hediyelik eşya niteliğinde olması gerektiği yönündeki bilgi ile uyumludur. Buna göre bir **yolcu tarafından** standart ve standart dışı işlenmemiş altın, **gümrük işlemlerine tabi tutularak dahi ülkeye getirilemez**. Bu husus, ilerleyen bölümde ithalatın hukuki sonuçları altında ayrıca irdelenecektir.

iv. Nihayet kıymetli maden aracı kuruluşları, ithal ettikleri altınları üç iş günü içerisinde Borsa İstanbul A.Ş.’ye teslim etmek zorundadır. Bu koşul da kıymetli maden aracı kuruluşlarının uyması gereken bir yükümlülüktür.

2. Koşullara Uygun Olmayan İthalatın Hukuki Sonuçları

Yukarıda yer alan bilgiler çerçevesinde standart ve standart dışı işlenmemiş altın ithalatına ilişkin hukuki sonuçlar, kıymetli maden aracı kuruluşları ve yolcular bakımından ayrı ayrı incelenmelidir:

98 **Çilesiz**, “Beyan Edilmeden Yurda İşlenmemiş Külçe Altın Sokulması Fiilinin Hukuki Niteliği”, s. 1220.

99 “Suç tarihinde Bulgaristan’dan Türkiye’ye giriş yapmak üzere Kapıkule Yolcu Salonu Gümrük sahasına gelen plaka sayılı otobüsle ilgili gümrük tescil işlemlerinin tamamlanmasından sonra, sanıkların üzerinde yapılan aramada, aracın birinci şoförü olan **sanık S.. K..’da 375 gram, ikinci şoförü olan sanık D.. Ö..’de, 259 gram hurda altın ile, yolculardan Sanık C.. V.. de 556 gram hurda altın, 869 gram gümüş ve Sanık M.. S..’da ise 669 gram altın, 567 gram hurda gümüş ele geçirilmiş olup** konuyla ilgili olarak keşifte dinlenen kuyumcu bilirkişi S. S. tarafından düzenlenen bilirkişi raporunda, ele geçen eşyaların hurda vasfında altın ve gümüş olduğunun belirtildiği ve emekli gümrük başmüfettişi M.Y. K. tarafından düzenlenen 12/09/2012 tarihli bilirkişi raporunda, **sanıkların kıymetli maden borsasına üye olmamaları nedeniyle, kendilerinde ele geçirilen malların, Kaynak Kullanım Destekleme Fonu vergisine, tabi olması itibarıyla, beyanı zorunlu eşyalardan olduğunun açıklandığı cihetle, sanıkların ticari miktar ve mahiyetteki beyana tabi eşyayı, beyanda bulunmadan kaçak olarak yurda getirmeye teşebbüs etmeleri karşısında, eylemlerinin 5607 sayılı Yasanın 3/1-18. maddesindeki suçu oluşturduğu gözetilmeden, yazılı şekilde hüküm tesisi, Yasaya aykırı...**” Yargıtay 7. CD., E. 2013/18089, K. 2014/13123, 03.03.2014, (www.lexpera.com.tr).

a. Kıymetli Maden Aracı Kuruluşları Bakımından

Kıymetli maden aracı kuruluşları, standart ve standart dışı işlenmemiş altını gümrük idaresine beyanda bulunmaksızın ülkeye sokarsa bu durumda bu usulsüzlüğün mevzuatta hangi düzenlemeye göre bir yaptırıma tabi tutulması gerektiği hususu öğretide oldukça tartışmalıdır. Öğretide bir görüşe göre¹⁰⁰ bu durumda beyanda bulunulmadığı için Gümrük Kanunu m. 235/1-c hükmü gündeme gelmeyecek, keza KMK m. 3/1 hükmünde düzenlenen suç oluşmayacaktır. Ayrıca bu görüş kapsamında 1567 sayılı Kanun, Gümrük Kanunu m. 239/1'e göre özel nitelikte olduğundan söz konusu durum m. 239/1 kapsamına da girmeyecektir. Sonuç olarak bu görüşe göre standart ve standart dışı işlenmemiş külçe altının beyan edilmeden ülkeye sokulması halinde 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmüne göre idari yaptırım uygulanmalıdır. Buna mukabil diğer görüşe göre¹⁰¹ bu usulsüzlük, altın ithalatı izne tabi olmadığından 1567 Kanun m. 3/2 kapsamında değerlendirilmemelidir. Bununla birlikte bu görüş kapsamında fail hakkında KMK m. 3/1 uyarınca suç işlediğinden bahisle bir yaptırım uygulanmamalıdır. Nihayetinde bu görüşe göre böyle bir usulsüzlük durumunda sadece 1567 sayılı Kanun m. 3/1 bağlamında kabahatten bahisle idari yaptırım gündeme gelir.

Kanaatimize göre öncelikle 1567 sayılı Kanun m. 3 hükmü bağlamında bir değerlendirme yapılmalıdır. Maddede açıkça görüldüğü üzere birinci fıkra, genel bir hüküm olup bu fıkra gereğince genel ve düzenleyici işlemlerdeki yükümlülüklerle aykırı hareket eden kişilerin idari para cezası ile cezalandırılacağı ifade edilmiştir. **Yani 1567 sayılı Kanun m. 3/1 hükmü oldukça genel bir düzenlemedir.** Bu nedenle öncelikli olarak diğer hükümler bağlamında bir irdelemeye geçilmelidir. Bu çerçevede kıymetli maden aracı kuruluşları tarafından yurda beyan edilmeden sokulan **eşya, 1567 sayılı Kanun'un 1'inci maddesi kapsamında yazılı kıymetlerden ise 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü gündeme gelebilir.** Kanun'un 1'inci maddesinde, *kıymetli madenler ve kıymetli taşlarla bunlardan mamul veya bunları muhtevi her nevi eşya ve kıymetlerin alım satımı, kıymetli madenlerin rafınajı ile tüm bu eşya ve kıymetlerin temine yarayan her türlü vasıta ve vesikalardan* bahsedilmiştir. **Dolayısıyla standart ve standart dışı işlenmemiş altının, 1567 sayılı Kanun'un 1'inci maddesi**

100 Çilesiz, “Beyan Edilmeden Yurda İşlenmemiş Külçe Altın Sokulması Fiilinin Hukuki Niteliği”, s. 1224, 1225.

101 Şen, <https://sen.av.tr/tr/makale/altin-ithalati-ve-ceza-sorumlulugu-esaslari>, E.T. 14.04.2026.

kapsamında olduğu, dolayısıyla 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmünün söz konusu olduğu ifade edilebilir.

Bununla birlikte 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü için standart ya da standart dışı işlenmemiş altının “izinsiz bir şekilde” yurda sokulması gerekir. Burada “izin”den anlaşılması gereken, işlenmemiş altın ithalatını yapabilme konusunda yetki sahibi olmaktır. Bu konuda yetki, sadece “Merkez Bankası” ile kendi mevzuatlarındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla “kıymetli maden aracı kuruluşları”na aittir. Bu çerçevede işlenmemiş altın ithalatı, Merkez Bankası dışında ancak Kıymetli Madenler Borsası üyesi olan kıymetli maden aracı kuruluşları tarafından yapılabilir¹⁰². Dolayısıyla Kıymetli Madenler Borsası üyesi olan kıymetli maden aracı kuruluşu, 1567 sayılı Kanun’un 1’inci maddesi kapsamında bulunan işlenmemiş altını “beyan etmeksizin” yurda sokarsa bir usulsüzlükle hukuka aykırı bir hareket söz konusu olacaksa da bize göre 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmünde açıkça “*kıymetlerin izinsiz olarak... yurda sokulması*” ifadesine yer verildiğinden Kıymetli Madenler Borsası üyesi kıymetli maden aracı kuruluşunun izin sahibi olmasından mütevellit 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü kapsamındaki “izinsiz” yurda sokma gündeme gelmeyecektir.

Şu halde konuya ilişkin mevzuattaki diğer hükümlere de bakılmalıdır. Nitekim bu kapsamda işlenen fiil, Gümrük Kanunu’nun “Usulsüzlüklere İlişkin Cezalar” başlığı altında bulunan m. 239/1 hükmü gereğince idari para cezasını gerektiren bir kabahat de teşkil edebilir¹⁰³. Madde hükmünde belirtildiği üzere ithalat veya ihracat vergilerinden muaf eşyayı, gümrük işlemlerini yaptırmaksızın yurda sokanların eşyanın CIF değerinin onda biri oranında para cezası alacağı belirtilmiştir. Kuşkusuz ki standart ve standart dışı işlenmemiş altını gümrük idaresine beyanda bulunmaksızın ülkeye sokan ilgili kıymetli maden kuruluşu hakkında bu kabahatten bahisle idari para cezasına hükmolunabilecektir. Ancak bu kapsamda son

102 Bu çerçevede öğretide, 32 sayılı Kararda, “izin” prosedüründen söz edilmeyip altın cinsi eşyanın “beyan” edilmesi zorunluluğunun getirildiği, 5607 sayılı KMK m. 3 hükmünde “izin” prosedürü ile ilgili sadece maddenin 12’nci fıkrasında sayılan ve EPDK’dan izin alınmasını gerektiren petrol türevi ürünlerin düzenlendiği hususu ileri sürülerek izin ile beyanın birbirinden ayrı tutulmaya çalışıldığı görülmektedir. Bu konuda bakınız Şen, <https://sen.av.tr/tr/makale/altin-ithalati-ve-ceza-sorumlulugu-esas-lari>, E.T. 14.04.2026. Bu noktada *yazarlar*, beyan ile iznin aynı olmadığı yönündeki görüşleri bakımından haklı olmakla birlikte bize göre buradaki iznin, işlenmemiş altın ithalatının sadece “Merkez Bankası” ile kendi mevzuatlarındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla “kıymetli maden aracı kuruluşları” tarafından yapılabilmesi yönündeki koşullu olduğunu gözden kaçırmışlardır.

103 Günay, Uygulamalı 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve İlgili Mevzuat, s. 35.

olarak daha evvel genel bir düzenleme olduğunu belirttiğimiz 1567 sayılı Kanun m. 3/1 hükmü ile Gümrük Kanunu m. 239/1 hükmü arasındaki ilişki değerlendirilmelidir. Zira standart ve standart dışı işlenmemiş altını gümrük idaresine beyanda bulunmaksızın ülkeye sokan kıymetli maden kuruluşu bakımından hem 1567 sayılı m. 3/1 hükmünün hem de Gümrük Kanunu m. 239/1 hükmünün uygulanması mümkündür. **Bu durumda 1567 sayılı Kanun'un Gümrük Kanunu karşısında özel kanun olduğu, dolayısıyla yalnızca 1567 sayılı Kanun m. 3/1 hükmünün uygulanması gerektiği ifade edilmelidir**¹⁰⁴.

Bu noktada *Çilesiz*'in burada 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmünün uygulanması gerektiği yönündeki görüşü de değerlendirilmelidir. *Çilesiz*'in, Gümrük Kanunu'nun ithalat vergisinden muaf eşya hakkında yapılacak işlemi ve uygulanacak yaptırımını düzenleyen m. 239/1 kapsamına girdiği görüşünün ileri sürülebileceğini, ancak 1567 sayılı Kanun'daki kıymetli madenler bakımından yapılan düzenlemelerin Gümrük Kanunu m. 239/1 hükmüne göre özel nitelikte olduğunu, bu çerçevede standart ve standart dışı işlenmemiş külçe altının yurda beyan edilmeden sokulması fiilinin faili hakkında 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmünün uygulanması gerektiğini belirttiği görülmektedir¹⁰⁵. Bir kez daha önemle vurgulamak gerekir ki 1567 sayılı Kanun, Gümrük Kanunu karşısında özel kanun niteliğini haiz olsa da altını beyan etmeksizin ülkeye sokan Kıymetli Madenler Borsası üyesi kıymetli maden aracı kuruluşunun hareketi, 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmündeki kıymetlerin izinsiz yurda sokulması ifadesi bakımından tipe uygun olmadığından bu görüş bize göre kabul edilebilir değildir. Bu durumda 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmünden değil, m. 3/1 hükmünden bahisle bir değerlendirme yapılmalıdır.

Bu çerçevede son olarak kıymetli maden aracı kuruluşlarının işlenmemiş altın ithalatında getirilen kota uygulamasına uygun hareket etmemeleri halinde yukarıda ulaşılan sonuçlardan farklı bir durumun gündeme gelip gelmeyeceği üzerinde durulmalıdır. İlk olarak 32 sayılı Karara İlişkin Tebliğ m. 6/11 hükmü kapsamında Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın işlenmemiş kıymetli maden ithalatını süre, miktar, kişi, işlem ve menşee bazında kısıtlamaya, ithalat yapacakların sağlaması gereken şartları, kayıt düzenlerine ilişkin uymakla yükümlü olacakları esasları, Ba-

104 Kabahatler açısından normların içtimaî şekilleri için bakınız Berrin Akbulut, Kabahatler Hukuku, 2. Baskı, Adalet, Ankara 2025, s. 432.

105 *Çilesiz*, "Beyan Edilmeden Yurda İşlenmemiş Külçe Altın Sokulması Fiilinin Hukuki Niteliği", s. 1224, 1225.

kanlığa yapacakları bildirimleri, bu bildirimlerin şekil ve sürelerini belirlemeye yetkili olduğu düzenlemesine yer verildiği, bu maddeye bağlı olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın, zaman zaman kıymetli maden aracı kuruluşları da dâhil olmak üzere işlenmemiş altın ithalatı açısından çeşitli sınırlamalar getirebilmesinin mümkün olduğu, nitekim işlenmemiş altın ithalatının azaltılmasına yönelik çeşitli politika tedbirleri değerlendirilerek hızlı ve etkili bir tedbir olarak¹⁰⁶ Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın, 07.08.2023 tarihinden itibaren kota uygulamasına geçilmesi kararı alarak bunu duyurmuş olduğu, bu çerçevede yapılan duyuruya göre aylık kota miktarı işlenmemiş altın ithalatının uzun dönem "aylık ortalaması" olan 8 tonun 1,5 katı olacak şekilde 12 ton olarak belirlenmiş olduğu belirtilmektedir. **Bu noktada önemle ifade etmek gerekir ki burada belirlenen 12 ton sınırı, aylık olup bütün Türkiye sınırları içerisinde yapılacak toplam altın ithalatına karşılık gelmektedir.** Yani bu sınır, her bir kıymetli madenler aracı kuruluşunun yapabileceği aylık sınırı belirlememektedir. Bu çerçevede ülke çapında aylık olarak belirlenen 12 tonluk sınır, Kıymetli Madenler Borsası üyesi olan kıymetli maden aracı kuruluşları arasında paylaştırılmaktadır.

Burada sorun, Kıymetli Madenler Borsası üyesi kıymetli maden aracı kuruluşunun kendisi bakımından belirlenen kotayı, örneğin aylık 1 tonluk kotayı aşarak ülkeye işlenmemiş altın sokması halinde ne olacaktır. Bu durumda ilgili kuruluş açısından 1 tonun üzerinde altının ithalinin yasak olması bağlamında ilgili kuruluşun beyan ederek bu miktarı ülkeye getiremeyeceği açıktır. Dolayısıyla bir kıymetli maden aracı kuruluşu, belirlenen kotanın üzerinde altını belirlenen gümrük kapıları dışından ülkeye sokmuş olabilir ya da belirlenen gümrük kapısından sokmuş olsa bile yaptığı gümrük beyanı esnasında hatalı bilgi vermek suretiyle ülkeye sokmuş

106 Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın internet adresinde yapılan duyuruda şu açıklamalara yer verilmiştir: "*Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre; 2022 yılında işlenmemiş altın ithalatı bir önceki yıla göre miktar bazında yaklaşık yüzde 200'ün üzerinde bir artışla 379,2 ton (20,4 milyar dolar), 2023 yılı ilk yedi ayında ise yaklaşık 320 ton (19,2 milyar dolar) gerçekleşmiştir. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yayımlanan ödemeler dengesi istatistiklerine göre; 2022 yılında 49,1 milyar dolar gerçekleşen cari işlemler açığının 19,4 milyar doları (%39'u) net altın ithalatı kaynaklı olmuştur. 2023 yılının ilk yedi ayında ise cari işlemler açığı 42,3 milyar dolar gerçekleşmiş, net altın ithalatı 17,7 milyar dolar ile açığın yüzde 42'sini oluşturmuştur. Altın ithalatında yaşanan artışın cari dengeye olumsuz etkisinin azaltılması amacıyla işlenmemiş altın ithalatına yönelik tedbir alınmasına ihtiyaç duyulmuştur...*" Bakınız <https://www.hmb.gov.tr/haberler/islenmemis-altin-ithalatinda-uygulanan-kotaya-iliskin-duyuru>, E.T. 14.04.2026.

olabilir. Bu durumda hangi hüküm gereğince yaptırım uygulanacağı ayrı ayrı irdelenmelidir:

i. Şayet kıymetli maden aracı kuruluşu, kotanın üzerinde altını, “belirlenen gümrük kapıları dışından” ülkeye sokmuş ise, hem Gümrük Kanunu m. 239/1 hükmü hem de 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü gündeme gelir. Bununla birlikte fiilin konusunun kıymetli maden ve bu kapsamda işlenmemiş altın olması sebebiyle 1567 sayılı Kanun’un Gümrük Kanunu karşısında özel kanun olduğu, dolayısıyla öncelikli olarak 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü gereği idari para cezasını gerektiren kabahatin oluşacağı ifade edilmelidir. Bununla birlikte madde hükmünde, kıymetli madenin yurda izinsiz olarak sokulmasının 5607 sayılı KMK hükümlerine göre bir suç teşkil etmemesi halinde bu kabahatin söz konusu olacağı ifade edilmiştir. Dolayısıyla 5607 sayılı KMK hükümlerine göre bir suç oluşursa (asli norm) bu durumda 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü bağlamında kabahat (tali norm) gündeme gelmez. Esasen bu husus, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu’nun 15’inci maddesiyle de hüküm altına alınmıştır. Bu çerçevede bu hükümle suçlarla kabahatlerin tek fiille bir arada bulunması halinde öncelikli olarak suça ilişkin hükmün uygulanacağı belirtilmiş, kabahate ilişkin hükmün ikincil nitelik arz ettiği ifade edilmiştir¹⁰⁷.

Bu çerçevede kıymetli maden aracı kuruluşunun kotanın üzerinde altını belirlenen gümrük kapıları dışından ülkeye sokması halinde 5607 sayılı KMK m. 3/1 kapsamında gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın ülkeye eşya sokma suçu söz konusu olacaktır¹⁰⁸. Her ne kadar burada işlenmemiş altında gümrük vergisi bulunmasa bile gümrük beyanı şart olduğundan söz konusu altının mevzuatta belirlenen gümrük kapılarından ülkeye sokulması ve gümrük beyanında bulunularak gümrük işlemlerinin gerçekleştirilmesi gerekir. Dolayısıyla işlenmemiş altının gümrük kapıları dışından ülkeye sokulması, miktar ve türüne bakılmaksızın 5607 sayılı KMK m. 3/1 kapsamındaki suçu beraberinde getirecektir. Ayrıca böyle bir durumda, 5607 sayılı Kanun m. 3/1 hükmünün ikinci cümlesinde yer alan “Eşyanın, gümrük kapıları dışından ülkeye sokulması halinde, verilecek

107 Akbulut, s. 451.

108 Günay, Uygulamalı 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve İlgili Mevzuat, s. 34.

ceza üçte birinden yarısına kadar artırılır.” şeklindeki ifade gereğince suçun nitelikli hali söz konusu olacaktır¹⁰⁹. Bununla birlikte 5326 sayılı Kabahatler Kanunu m. 15 hükmüne göre bir fiil hem kabahat hem de suç olarak tanımlanmış ise sadece suçtan dolayı yaptırım uygulanabilir. Nihayetinde 5607 sayılı KMK m. 3/1 hükmünün yanı sıra 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü bağlamında idari para cezasına hükmolunamaz.

ii. Şayet bir kıymetli maden aracı kuruluşu, kotanın üzerinde altını “belirlenen gümrük kapısından” ülkeye sokmuş ve fakat bunu gümrük beyanı esnasında hatalı bilgi vermek suretiyle gerçekleştirmiş ise, bu durumda ne olacağı da belirlenmelidir. Kuşkusuz ki burada ilk olarak Gümrük Kanunu m. 235/1-a hükmü gündeme gelir:

“Serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak, yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya teslimden sonra kontrol sonucunda;

109 Öğretide bazı yazarlar tarafından 5607 sayılı KMK m. 3/1 hükmünün ikinci cümlesinde yer alan eşyanın gümrük kapıları dışından ülkeye sokulması halinde verilecek cezanın üçte birinden yarısına kadar artırılacağı yönündeki düzenleme, ilk cümledeki gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın ülkeye eşya sokma suçundan bağımsız bir suç olarak kabul edilirken (Kılıç, s. 104; Çıldır/Korkmaz, s. 91) bizim de dâhil olduğumuz bir grup yazar tarafından ilk cümledeki suçun cezası artırıcı nitelikli hali olarak telakki edilmektedir (Şentürk Akaner, s. 133, 134; Günay, Uygulamalı 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve İlgili Mevzuat, s. 26; Aktaş, s. 136; Topsakal, s. 69; Bilican/Gökçelik/Topçuoğlu, s. 54). Bu şekilde bir nitelikli hale yer verilmesi, gümrük kapılarından sokulan ancak gümrük işlemlerine tabi tutulmayan eşyanın yakalanmasının diğer duruma göre daha kolay olmasından kaynaklanmaktadır (Bilican/Gökçelik/Topçuoğlu, s. 54). Yargıtay da bizim kabul ettiğimiz gibi eşyanın gümrük kapıları dışından ülkeye sokulması halinin suçun nitelikli hali olduğu yönündeki kabulden hareket etmektedir: “5607 Sayılı Kanun’un suç tarihi itibarıyla yürürlükte olan üçüncü maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesinde düzenlenen suçun maddi unsuru, getirilen eşyanın gümrük işlemine tabi tutulmaksızın ülkeye sokulması hareketidir. Burada muhatap gümrük idaresidir. Maddi unsuru oluşturan hareketin gümrük idaresine karşı yapılması gerekir. Manevi unsuru ise bu hareketin bilerek ve isteyerek gerçekleştirilmesidir. Eşyanın ülkeye sokulması iradesi taşıyan “Rejim Beyannamesi” (Gümrük Beyanı) verilmesine rağmen bu beyannamede yer almayan veya beyan yükümlülüğü başlamasına rağmen beyan edilmeyen eşyaların ülkeye sokulmaya çalışılması durumlarında 5607 Sayılı Kanun’un üçüncü maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesinde düzenlenen suçun basit hali uygulama alanı bulacaktır. **5607 Sayılı Kanun’un üçüncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde düzenlenen “eşyanın gümrük kapıları dışından ülkeye sokulması” suçu yönünden ise Gümrük Kanununun üçüncü maddesinin on altıncı fıkrasında tanımlandığı gibi “...belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde eşyanın bir gümrük rejimine tabi tutulması talebi...” anlamına gelen bir gümrük beyanında bulunulması söz konusu olmadığından, siyasi sınırdan içeriye girildiği anda suç oluşacak ve suçun ağırlaştırılmış hali uygulama alanı bulacaktır...**” YCGK., E. 2017/735, K. 2018/143, 03.04.2018, (www.lexpera.com.tr).

a) Eşyanın genel düzenleyici idari işlemlerle ithalinin yasaklanmış olduğunun tespiti hâlinde, varsa eşyanın fark gümrük vergilerinin alınmasının yanı sıra, gümrüklenmiş değerinin dört katı idari para cezası verilir.”

Bununla birlikte konu bağlamında Gümrük Kanunu’na göre özel nitelik arz eden 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü (özel norm) öne çıkacaktır. Kuşkusuz ki bunun için fiilin bu hükümden bahisle kabahat kapsamında idari para cezasına tabi olması için 5607 sayılı KMK kapsamında bir suç ya da kabahat olmaması gerekir.

Bu kapsamda ilk olarak KMK m. 3/2 gereğince eşyayı aldatıcı işlem ve davranışlarla gümrük vergileri kısmen veya tamamen ödenmeksizin ülkeye sokma suçu akla gelse de bu suçun oluşmayacağı açıkça ifade edilebilir. Zira bu suçta gümrük vergileri kısmen veya tamamen ödenmeksizin ülkeye sokulan bir eşya söz konusu olup bu eşyanın vergilerinin kısmen veya tamamen ödenmemesinin temel nedeni, aldatıcı işlem ve davranışlardır¹¹⁰. Bu çerçevede **KMK m. 3/2 hükmündeki suç kapsamında esasen gümrük vergileri kısmen veya tamamen ödenmesi gereken bir eşya söz konusudur. Oysaki tartışma konusu olayda, yani kıymetli maden aracı kuruluşunun, kotanın üzerinde altını “belirlenen gümrük kapısından” ülkeye sokmuş olması ve fakat bunu gümrük beyanı esnasında hatalı bilgi vermek suretiyle gerçekleştirmiş olması ihtimalinde, belirlenen kotanın üzerindeki altının ülkeye sokulması yasak olup gümrük vergileri kısmen veya tamamen ödenmesi gereken bir eşya bulunmamaktadır.** Dolayısıyla bu durumda KMK m. 3/2 hükmündeki suçun konusu bulunmamaktadır. Bunun yanında ilgili kuruluşun getirebileceği kotanın üzerinde altın getirmiş olması bağlamında KMK m. 3/7 hükmü çerçevesinde de bir tartışma yapılabilir. Söz konusu hükme göre ithali kanun gereği yasak olan eşyayı ülkeye sokmak suçtur. Ancak burada ithali tamamen yasak bir eşya bulunmadığından, yalnızca eşyanın belirli bir sınırın üzerinde miktarının ithaline yönelik bir sınır getirildiğinden KMK m. 3/7 hükmü kapsamında da bir suçun oluşmasından bahsedilemez.

Şu halde burada son olarak KMK m. 3/1 hükmü bağlamında bir değerlendirme yapılmalıdır. Nitekim bir kıymetli maden aracı kuruluşu, kotanın üzerinde altını belirlenen gümrük kapısından ülkeye sokmuş ve fakat bunu gümrük beyanı esnasında hatalı bilgi vermek suretiyle gerçekleştirmiş ise esasen eşyanın gümrük işlemlerine tabi tutulmaksızın ülkeye sokulmasından söz edilebilir. Daha önce değinildiği üzere işlenmemiş altın

110 **Topsakal**, s. 77-79. Örnek davranış şekilleri için bakınız **Yavuz/Ulgar**, s. 49.

vergiden muaf olmasına rağmen ilgili gümrük kapısından ülkeye sokulurken gümrük beyanında bulunularak esasen gümrük işlemleri yapılmaktadır. Buna karşılık örneğin gümrük kapısından en fazla 1 ton işlenmemiş altın geçirebilecek olan kıymetli maden aracı kuruluşu, beyannamesinde 1 ton diyerek 1,2 ton altın geçirdiğinde 1 ton işlenmemiş altını gümrük işlemlerine tabi tutmasına rağmen üzerinde kalan 0,2 tonluk altının gümrük işlemlerini yapmamış olmaktadır. Dolayısıyla böyle bir halde yalnızca KMK m. 3/1 hükmü bağlamında gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın ülkeye eşya sokma suçu söz konusu olacaktır. Nihayetinde KMK m. 3/1 hükmü, 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü karşısında asli norm olarak uygulanacaktır.

b. Yolcular Bakımından

Bu kapsamda her ne kadar işlenmemiş altının, Kıymetli Madenler Borsası üyesi kıymetli maden aracı kuruluşu niteliğini haiz olması söz konusu olmayan bir yolcu tarafından ülkeye getirilmesi mümkün olmasa da uygulamada sıklıkla karşılaşıldığı üzere getirilmesi halinde ne olacağı sorusu üzerinde de durulmalıdır. **Bu noktada işlenmemiş altın, kaç gram olursa olsun, kural olarak yolcular tarafından ülkeye sokulamaz¹¹¹.** Dolayısıyla yurtdışından külçe altın olarak uçakla İstanbul Havalimanı'na inen ve ülkeye giriş yapacak olan bir kimsenin, kırmızı ya da yeşil hattan geçiş yapmasının bir önemi yoktur. Zira burada kişinin hangi kapıdan geçiş yaptığı ya da altının miktarının veya toplam değerinin ne olduğu değil, söz konusu altınları ülkeye getirme yetkisinin bulunmaması önem arz etmektedir.

111 Bununla birlikte örneğin, 32 sayılı Karara İlişkin Tebliğin 6'ncı maddesinin sekizinci fıkrasında yer verilen şu hükümle kıymetli madenler aracı kuruluşu olmayan Türkiye'de yerleşik kişilerce belirli bir sınırın altında standart işlenmemiş altın ithali mümkün kılınmıştır: *"Dahilde İşleme Rejimi Kararı kapsamında, kıymetli madenler aracı kuruluşu olmayan Türkiye'de yerleşik kişilerce her bir ithalat işleminde 40 kilogramı aşmamak üzere standart işlenmemiş altın... ithal edilmesi mümkündür."* 32 sayılı Karara İlişkin Tebliğ'in 6'ncı maddesinin sekizinci fıkrası bağlamında ithalatçının, standart işlenmemiş altın formunu (külçe/bar/granül), cinsini, ağırlığını, adedini, rafinerisini, rafineri ülkesi bilgilerini gümrük idaresine beyan etmesi zorunludur. Bu çerçevede standart işlenmemiş altının ülkeye sokulması, yalnızca Merkez Bankası ile kendi mevzuatlarındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla sadece kıymetli maden aracı kuruluşları ve Dahilde İşleme Rejimi Kararı kapsamında kıymetli madenler aracı kuruluşu olmayan Türkiye'de yerleşik kişilerce her bir ithalat işleminde 40 kilogramı aşmamak şartıyla yapılabilir.

Bu noktada işlenmemiş altını ülkeye sokmak bakımından yetkisi olmayan bir yolcunun beyanda bulunup bulunmadığı önem taşımaktadır¹¹². İnceleme, yolcunun beyanda bulunup bulunmadığına göre bir ayırım yapılarak gerçekleştirilecektir:

1) Yolcunun Beraberinde Getirdiği Altını Beyan Etmemiş Olması Hali

Berberinde işlenmemiş altın bulunan yolcu, gümrük görevlilerine yanlış beyanda bulunmuş ve beraberinde işlenmemiş altın dâhil olmak üzere beyan edilmesi gerekli bir eşya bulunmadığını belirtmişse, bu altını getirmeye yetkili olmadığından öncelikle 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü gündeme gelir. Bununla birlikte 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmünün uygulanabilmesi için bu fiilin 5607 sayılı KMK gereğince suç olmaması gerekir. Dolayısıyla burada daha evvel belirtildiği üzere asli norm-tali norm ilişkisi oluşturulmuştur. Asli norm, 5607 sayılı KMK hükümleri gereğince suç düzenlemesiye tali norm, 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmüdür. Bu noktada işlenmemiş altını ülkeye sokmaya yetkili olmayan yolcunun bu altını ülkeye getirmesi halinde, KMK m. 6/4 hükmü üzerinden KMK m. 3/1 kapsamındaki suçtan sorumluluğu söz konusu olur.

KMK m. 6/4 hükmü kapsamında yolcuların, beyanlarına aykırı olarak üzerlerinde, eşyası arasında veya taşıma araçlarında çıkan eşyanın ticarî mahiyette olması halinde KMK m. 3 hükmünün uygulanması gündeme gelir. **Bu çerçevede miktarı ne olursa olsun, bir yolcunun altını getirmeye yetkisinin bulunmadığı (1567 sayılı Kanun m. 3/2), bunun yanında işlenmemiş altının “ticari mahiyette” olduğu (5607 sayılı KMK m. 6/4 üzerinden m. 3/1) hususlarında şüphe bulunmamaktadır.** Dolayısıyla havaalanından inerek üzerinde 5 gram külçe altınla yeşil hattan geçmeye çalışan bir yolcu dahi, 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü gereği bu altını ülkeye sokmaya yetkili bulunmadığından ve keza bu altın ticari mahiyette olduğundan, yani bu şekildeki bir altın kişisel veya hediyelik eşya olarak nitelendirilemeyeceğinden, 5607 sayılı KMK m. 6/4 üzerinden m. 3/1 gereği sorumlu olacaktır.

112 Bu konuda beyan bağlamında bir ayırım yapmadığı anlaşılan bir görüşe göre, yolcunun beraberinde bulunan **ticari nitelikteki eşyası aynı zamanda ithali veya ihracı belli kuruluşların vereceği ve gümrük idaresine ibrazı veya beyanı zorunlu olan lisans, izin, uygunluk belgesi veya bu belgeler yerine geçen bilgiye bağlı ise** yolcu KMK m. 3/1 hükmünden sorumlu tutulmalı; KMK m. 3/1 hükmü bağlamında ceza verilemediği takdirde Gümrük Kanunu m. 235/1-c uygulanmalıdır. Bu görüş için bakınız **Kılıç**, s. 254.

Bununla birlikte yolcunun yapmış olduğu beyanın mutlaka yazılı olması şart değildir. Nitekim daha önce değinildiği üzere havalimanlarında yeşil hattan geçiş yapan bir yolcu da zımnen bir beyanda bulunmaktadır. Dolayısıyla uçaktan iniş yapan bir yolcunun, yeşil hattan geçmesi halinde “beyana tabi eşyam yoktur” şeklindeki zımnî beyanı da KMK m. 3/1 hükmü gereği gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın ülkeye eşya sokma suçu dolayısıyla ceza sorumluluğunu beraberinde getirebilir. Ancak bu durumda kuşkusuz ki aynı zamanda Gümrük Kanunu m. 239/1 hükmünde düzenlenen kabahatle 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmünde düzenlenen kabahatin gerçekleştiği, ancak 1567 sayılı Kanun’un bu konuda özel kanun niteliğini haiz olması nedeniyle yalnızca 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmündeki kabahatin oluşmuş sayılması gerektiği belirtilebilirse de¹¹³ 5326 sayılı Kabahatler Kanunu m. 15 hükmü gereğince sadece KMK m. 3/1 hükmünden sorumluluk söz konusu olacaktır¹¹⁴. Görüldüğü üzere böyle bir durumda Gümrük Kanunu m. 239/1 neredeyse hiçbir şekilde öne çıkmamaktadır. Bu açıdan uygulamada KMK m. 3/1 kapsamında suçun oluşmadığı, olsa olsa Gümrük Kanunu m. 239/1 hükmü bağlamında kabahat olduğu yönündeki savunmalar haklı olarak kabul görmemektedir¹¹⁵.

113 Bununla birlikte İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 32. Ceza Dairesi, 25.01.2023 tarihli, 2022/3985 Esas ve 2023/289 Karar sayılı kararında 32 Sayılı Karar doğrultusunda 2020/1 Sayılı genelgenin 11. Maddesinde yolcu beraberî standart işlenmemiş altın girişlerinde, yolcu tarafından beyanda bulunulmaması veya yanlış ya da yanıltıcı beyanda bulunulduğunun tespiti halinde bu durumun şüpheli kabul edilerek yetkili mercilere bildirim yapılmasının açıkça düzenlendiği, bu nedenle ticari mahiyet arz eden fiillerde Gümrük Kanunu m. 239 hükmünün uygulanma kabiliyetinin bulunmacağı sonucuna ulaşıldığı görülmektedir.

114 Yolcu, yanlışlıkla yeşil hatta girdiği yönünde bir savunmada bulunursa yolcunun sosyal, kültürel, ekonomik durumu dikkate alınarak bir değerlendirme yapılmalıdır. Bununla birlikte yeşil hattan geçmekte olan kişinin hemen muayeneye tabi tutulmak yerine önce kırmızı hatta beyanda bulunmaya davet edilmesi, sonrasında muayeneye tabi tutulması daha doğru bir uygulama olacaktır. Bu konuda görüş için bakınız **Çilesiz**, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, s. 92.

115 “...4458 Sayılı Kanun’un 239/1. Fıkra 2. Cümlesinin somut olayda uygulama yerinin bulunmadığı, suça konu **816,03 gram gelen külçe görünümlü altının miktarı itibarıyla ticari mahiyet arz ettiği, yolcu beraberinde getirilemeyeceği, ticari mahiyet arz eden olayda 5607 Sayılı Kanun’un 6/4 yollamasıyla 3/1 maddesinin uygulanmasının zorunlu olduğu**, 4458 Sayılı Kanun’un ise ticari mahiyet arz etmeyen yahut olayın özelliğine göre ticari kastı tespit edilemeyen fiillere yahut Borsa üyelerinden ticari kastı tespit edilemeyen, eksik beyan - farklı beyanlarda uygulama kabiliyetinin oluşabileceği, zira 32 Sayılı Karar doğrultusunda 2020/1 Sayılı genelgenin 11. Maddesinde yolcu beraberî standart işlenmemiş altın girişlerinde, yolcu tarafından beyanda bulunulmaması veya yanlış ya da yanıltıcı beyanda bulunulduğunun tespiti halinde bu durumun şüpheli kabul edilerek yetkili mercilere bildirim yapılmasının

Nitekim Yargıtay'ın işlenmemiş altın ithali konusunda yetkili aracı kuruluşlar haricindeki kişiler tarafından getirilen işlenmemiş altının KMK m. 3/1 hükmündeki suçun konusunu oluşturduğu yönünde birçok kararı bulunmaktadır¹¹⁶. Bu kapsamda Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun da

açıkça düzenlendiği, **bu nedenle ticari mahiyet arz eden fiillerde 4458 Sayılı Kanun'un 239/1-2. cümlelerin uygulama kabiliyetinin bulunmadığının anlaşılması karşısında**, istinaf başvurusunda bulunan SSC müdafinin bu yöndeki istinaf itirazları yerinde görülmemiştir...” İstanbul BAM 31. CD., E. 2024/3064, K. 2024/3658, 28.11.2024.

- 116 “Olay tutanağı ve dosya kapsamına göre, suç tarihinde, sanık D. I. sürücülüğünü yaptığı araçta Bulgaristan'dan Türkiye'ye giriş yapmak üzere Kapıkule Yolcu Salonu Gümrük Sahasına geldiği, polis giriş ve gümrük tescil işlemlerini müteakip araçta arama yapıldığı, aracın açılır üst tavan haznesinin içerisinde bulunan boşluğun sağ tarafında **1 adet külçe, şeffaf plastik torba içerisinde dökme maddeler ile yine aracın aynı boşluğunun sağ tarafında üzerinde 1- 12.840 yazılı, beyaz bez parçasına sarılı 1 adet külçe ile bundan daha küçük başka 1 adet külçe olmak üzere toplam 3 adet külçe halinde ve 1 adet dökme halinde altın ve gümüşü** gizlenmiş olarak, beyanda bulunulmaksızın dava konusu eşyayı sanığın gümrük işlemlerine tabi tutulmaksızın yurda sokmak şeklinde gerçekleşen ve sübut bulan eyleminin **5607 sayılı Yasa'nın 3/1. maddesinde düzenlenen suçu oluşturduğu gözetilerek mahkumiyeti yerine**, delillerin takdirinde yanlıya düşülmek suretiyle yazılı şekilde hüküm kurulması, **Yasaya aykırı...**” Yargıtay 7. CD., E. 2014/20970, K. 2015/17547, 09.06.2015, (www.lexpera.com.tr); “Olay tutanağı ve dosya kapsamına göre, suç tarihinde, sanık İ. K..'ün şoförlüğünü yaptığı yolcu otobüsünün Bulgaristan'dan Türkiye'ye giriş yapmak üzere Kapıkule Yolcu Salonu Gümrük Sahasına geldiği, polis giriş ve gümrük tescil işlemlerini müteakip araçta arama yapıldığı, aracın orta kapı arkasında yer alan yatak bölümünde bulunan singer yatağın, kılıfı çıkarıldığında içerisinde bulunan süngerin sağ tarafından boylamasına kesildiği ve bu kısmın içerisine etrafı kahverengi koli bantlarıyla sarılı **7 adet paketin olduğu paketler usulüne uygun olarak açıldığında, bunlardan 3 tanesinin içerisinde külçe şeklinde diğer 4 tanesinin içerisinde ise kullanılmış ziynet eşyası şeklinde altının gizlenmiş olarak**, beyanda bulunulmaksızın yurda sokulmak istenen, dava konusu eşyayı sanığın gümrük işlemlerine tabi tutulmaksızın yurda sokmak şeklinde gerçekleşen ve sübut bulan eyleminin 5607 sayılı Yasa'nın 3/1. maddesinde düzenlenen suçu oluşturduğu gözetilerek mahkumiyeti yerine, delillerin takdirinde yanlıya düşülmek suretiyle yazılı şekilde hüküm kurulması, **Yasaya aykırı...**” Yargıtay 7. CD., E. 2014/20787, K. 2015/17554, 09.06.2015, (www.lexpera.com.tr); “Sanığın olay tarihinde gümrük işlemlerine tabi eşyayı yurda izinsiz olarak sokmaya çalıştığı, söz konusu eşyaların niteliği, miktarı, sanığın ekonomik durumu nazara alındığında suça konu eşyaların ticari amaçla getirildiği, altın ithalatı için ithalatçının Kıymetli Madenler Borsası üyesi olması, eşyayı girişte beyan etmesi, eşyanın 3 iş günü içerisinde Borsaya teslim edilmesi ve ayar evi raporu alınması gerektiği, sanığın bu yükümlülüklerin hiçbirisini gerçekleştirmediği, eşyayı gümrük denetiminden gizleyerek yurda sokmaya çalıştığı, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Eşyayı, gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın ülkeye sokan kişi, bir yıldan beş

yurda izinsiz hurda altın sokmaya teşebbüs edilmesini KMK m. 3/1 hükmü kapsamında değerlendirdiği görülmektedir¹¹⁷. Dolayısıyla havalı-

yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Eşyanın, gümrük kapıları dışından ülkeye sokulması halinde, verilecek ceza üçte birinden yarısına kadar artırılır.” şeklindeki düzenleme ile 07.08.1989 tarihli ve 89/14391 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına istinaden, 11.08.1989 tarihli ve 20249 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar’ın “Kıymetli madenler, taşlar ve eşyalar” başlıklı 7 nci maddesinde yer alan, “a) Kıymetli madenler, taşlar ve eşyaların Dış Ticaret Rejimi esasları dahilinde Türkiye’ye ithali ve ihracı serbesttir. Ancak, standart ve standart dışı işlenmemiş kıymetli madenlerin, ithal ve ihracında gümrük idarelerine beyan verilmesi esas olup, ithalat ve ihracat Rejim, Karar ve Yönetmelikleri uygulanmaz. Standart işlenmemiş kıymetli madenlerin ithali yalnızca, Merkez Bankası ile kendi mevzuatlarındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla Kıymetli Madenler Borsası üyesi Kıymetli Maden Aracı Kuruluşları tarafından yapılır. Ancak, Kıymetli Madenler Borsası üyesi aracı kuruluşlar ithal ettikleri standart ve standart dışı işlenmemiş kıymetli madenleri üç iş günü içinde Borsa’ya teslim etmek zorundadır.” şeklindeki düzenleme uyarınca **somut olayda standart dışı işlenmemiş altın cinsi eşyanın beyan edilmeksizin sanık tarafından gümrük kapısından yurda sokulduğu cihetle sanığın atılı suçtan mahkûmiyeti yerine dosya içeriğine ve olayın oluş şekline uygun düşmeyen gerekçe ile yazılı şekilde beraatine karar verilmesi hukuka aykırı bulunmuştur.**” Yargıtay 7. CD., E. 2023/12420, K. 2024/1718, 21.02.2024, (www.lexpera.com.tr); “Suç tarihinde Bulgaristan’dan Türkiye’ye giriş yapmak üzere ...Yolcu Salonu Gümrük sahasına gelen sanıklardan ...’in sürücüsü olduğu, diğer sanık ...’in idarecisi olduğu Hıntur Yolcu otobüsünde ilgili gümrük tescil işlemlerinin tamamlanmasından sonra beyana tabi eşya olup olmadığının sorulması üzerine **sanık ...’in üzerinde 1.086 gr gümüş ziynet eşyası, sanık ...’in üzerinde 972 gr 14 ayar, 164 gr 22 ayar hurda altın, otobüsün malzeme kutusu içerisinde 7 külçe 6.100 gr gümüş eşyası ele geçirilmiş olup,** konuyla ilgili olarak kuyumcu bilirkişi tarafından düzenlenen raporda, ele geçen eşyaların hurda vasfında altın ve gümüş olup, beyanı zorunlu eşyalardan olduğunun açıklandığı cihetle, sanıkların ticari miktar ve mahiyetteki beyana tabi eşyayı, beyanda bulunmadan kaçak olarak yurda getirmeleri karşısında, **eylemlerinin 5607 sayılı Yasanın 3/1. maddesindeki suç oluşturduğu gözetilmeden yazılı şekilde hüküm tesis, Yasaya aykırı...**” Yargıtay 7. CD., E. 2016/1303, K. 2019/38549, 09.12.2019, (www.lexpera.com.tr); “**Sanığın üç adet külçe altını aracına gizleyerek** gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın gümrük kapısından Türkiye’ye sokarken yakalanmasına göre, **eyleminin 5607 sayılı Yasa’nın 3/1-1. maddesinde yazılı suç oluşturduğu gözetilmeksizin beraatine karar verilmesi** yasaya aykırı olup...” Yargıtay 7. CD., E. 2014/20168, K. 2015/16485, 09.06.2015, (www.lexpera.com.tr); “**Sanığın bir adet külçe altın pantolonunun çakmak cebine gizleyerek** gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın gümrük kapısından Türkiye’ye sokarken yakalanmasına göre, **eyleminin 5607 sayılı Yasa’nın 3/1-1. maddesinde yazılı suç oluşturduğu gözetilmeksizin beraatine karar verilmesi** yasaya aykırı olup...” Yargıtay 7. CD., E. 2014/20968, K. 2015/16483, 09.06.2015, (www.lexpera.com.tr).

117 “Makedonya’nın Gostivar şehrinde kuyumculuk yapan sanık ... ile Makedonya-Tür-

manından inerek üzerinde 5 gram külçe altınla yeşil hattan geçmeye çalışan bir yolcu dahi, 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü gereği bu altını ülkeye sokmaya yetkili olmadığından ve keza bu altın ticari mahiyette olduğundan KMK m. 6/4 hükmü gereğince KMK m. 3/1 hükmünden bahisle sorumlu olacaktır.

Konu kapsamında transit yolcu olup da gümrük kapısından geçen kişiler bakımından KMK m. 3/1 hükmündeki suçun gündeme gelip gelmeyeceği hususunda da dikkatli bir irdeleme yapılmalıdır. Zira mahkeme kararlarında, kişinin gerçekten transit yolcu olması ve söz konusu eşyayı ülkeye gerçek anlamda sokma kastının bulunmadığı yönünde bir tespitle kişiler hakkında beraat kararı verilebildiği görülmektedir. Böyle bir olayda kişinin ülkeye geliş ve ülkeden bir diğer ülkeye gidiş biletleri, aradaki zaman farkı, eşyanın niteliği gibi somut olayın özellikleri mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır.

Bu çerçevede 29.10.2011 tarihli olay tutanağına göre Atatürk Havalimanı Dış Hatlar Terminali geliş katı yolcu karşılama salonunda kolluk görevlilerince yapılan denetim ve kontroller sırasında gümrüklü alandan çıkarak "A" giriş kapısına yönelen sanıktan şüphelenilmesi üzerine kolluk görevlilerince yapılan pasaport kontrolünde sanığın TK0636 sefer sayılı uçakla Trablus'tan geldiğinin anlaşıldığı, devamında beraberindeki bagajın kontrolü için X-ray cihazına sevk edildiği, şüpheli yoğunluk görülmesi üzerine yapılan fiziki kontrolde bagaj içerisinde beş adet külçe altının ele geçirildiği, Havalimanı içerisinde yer alan PTT ofisinde yapılan tartımda

kiye arasında yolcu taşımacılığı yapan 34 plaka sayılı otobüste şoför olarak çalışan sanık ...'in hurda altınları Türkiye'ye gizlice sokmak konusunda para karşılığında anlaştıkları, sanık ...'nin verdiği hurda altınların araçta oluşturulan gizli bölmeye sanık ... tarafından konulup Kapıkule Yolcu Salonu Gümrük Sahasına getirildiği, otobüsün, polis giriş ve gümrük tescil işlemlerine müteakip kara kapıları taşıt takip programınca x-ray araç tarama cihazına sevk edildiği, Türkiye'ye girişte otobüsü sevk ve idare eden inceleme dışı sanık.....'ın x-ray cihazında taranmadan önce araçta herhangi bir yasak veya kaçak eşya bulunmadığını beyan ettiği, yine sanık ... ve inceleme dışı sanık.....'ın Tarama Formunda araçta kaçak eşya, hayvan ve insan bulunmadığını yazılı olarak da beyan ettikleri, x-ray taraması sonucunda şüpheli yoğunluğa rastlanması üzerine **araçta yapılan aramada hurda altınların ele geçtiği anlaşılan olayda; suçla ilgili hurda altınların, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar uyarınca gümrük idaresine beyan edilmeden ülkeye ithal edilmesinin yasak olması, sanıklar V. ve S'nin altınları araçta oluşturulan gizli bölmede Türkiye'ye sokmak hususunda anlaştıklarını ikrar etmeleri ve sanık ...'in ülkeye girişte araçta kaçak eşya olmadığını Tarama Formunda yazılı olarak beyan etmesi karşısında, sanıklara atılı suçun sabit olduğunun kabulü gerekmektedir.**" YCGK., E. 2017/1035, K. 2018/659, 18.12.2018, (www.lexpera.com.tr).

ele geçen eşyanın **16.850 gr** ağırlığında **külçe altın** olduğunun tespit edildiği olayda, sanık hakkındaki KMK m. 3/1 kapsamındaki mahkumiyet hükmünün Yargıtay 7. Ceza Dairesi tarafından onanması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, şu gerekçeyle itiraz kanun yoluna başvurmuştur:

“...Tüm dosya kapsamına göre Libya uyruklu olan ve yine 2011 yılında Libya’da yaşanan iç karışıklık sırasında kurulup daha sonra ülkenin Genel Kurmayı niteliğine bürünen Libya Askeri Konseyinin bir mensubu olan sanığın, konsey tarafından kendisine BAE (Dubai)’ye götürülüp karşılığında ilaç alması için teslim edilen altınları ülkemiz gümrük bölgesine sokma amacıyla hareket ettiğinden bahsedilemeyeceği, uçak değiştirmek için yanında bulunan gümrüğe tabi eşyayı hata ile ülkemiz gümrük sahasına sokmasının suç kastıyla hareket ettiğini göstermeyeceği, dolayısıyla üzerine atılı suçun manevi unsurunun oluşmadığı düşüncesinde olduğumuzdan, suç kastı bulunmayan sanığın beraatine karar verilmesi gerektiği hâlde mahkûmiyetine karar verilmesine ilişkin yerel mahkeme kararının bozulması gerektiği...”

Yargıtay 7. Ceza Dairesi’nin 15.03.2017 tarih ve 5797-1770 sayı ile bu itiraz nedenleri yerinde görülmediğinden bu defa dosya Yargıtay Ceza Genel Kurulu’nda incelenmiştir. Bu çerçevede Yargıtay Ceza Genel Kurulu’nun 23.03.2021 tarihli, 2017/7-587 Esas ve 2021/131 Karar sayılı kararında¹¹⁸ ulaşılan sonuç ve gerekçe şu şekildedir:

“...Sanığın, beraberindeki altınlar karşılığında tıbbi malzeme almak amacıyla Dubai’ye gitmek üzere bilet almak için gümrüklü alandan çıktığına, bu alandan ayrılmaması veya yanındaki eşyayı emanete ya da gümrük idaresine teslim etmesi gerektiğine ilişkin bilgisinin olmadığına ve gerek İngilizce gerekse Türkçe bilmediğine ilişkin aşamalarda istikrar gösteren savunması, bu savunmanın, suça konu altınların devrimci askerlerin tedavisinde kullanılacak ilaçların satın alınması amacıyla sanık tarafından bulundurulduğuna dair Tropoli Askeri Konseyi tarafından Dışişleri Bakanlığı Konsolosluk İşleri Müdürlüğüne hitaben yazılan 17.11.2011 tarihli bilgilendirme yazısı ve 10.11.2011, 23.11.2011 tarihli Şifai Notalar ile desteklenmesi, dosya içerisinde sanığın beraberinde getirdiği eşyanın hangi prosedürlere tabi tutulacağına ve transit yolcuların ne şekilde hareket edeceklerine ilişkin bilgilendirildiğine ve bu bilgilendirmenin hangi dilde yapıldığına ilişkin herhangi bir bilgi ve belgenin bulunmaması, böyle bir bilgilendirme yapılmış olsa dahi Trablus Askeri Konseyinde gö-

*revli olması nedeniyle kanuna aykırı olduğunu ve bu nedenle el konulacağını bilebilecek durumdaki sanığın, buna rağmen 16.850 gr ağırlığındaki altını beraberinde getirmesinin hayatın olağan akışına aykırı olması hususları birlikte değerlendirildiğinde; somut olay özelinde sanığın savunmasının aksine, **kasıtlı olarak hareket ettiğine ilişkin her türlü şüpheden uzak, kesin ve inandırıcı delil bulunmadığı ve bu nedenle atılı suçun manevi unsurunun gerçekleşmediği kabul edilmelidir...***

Görüldüğü üzere Yargıtay Ceza Genel Kurulu, transit yolcunun gümrük idaresine teslim etmesi gerektiğine ilişkin bilgisinin olmaması, gerek İngilizce gerekse Türkçe bilmediğine ilişkin aşamalarda istikrar gösteren savunmasında yer alan koşulları dikkate almak suretiyle yolcunun gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın ülkeye eşya sokma suçunu (KMK m. 3/1) işleme kastının bulunmadığı, manevi unsurun gerçekleşmediği sonucuna ulaşmıştır. Bu kararlar birlikte gerek Yargıtay kararlarında gerekse Bölge Adliye Mahkemesi kararlarında¹¹⁹ transit yolcuların şahsi durumları ve so-

119 Nitekim İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 32. Ceza Dairesi'nin 25.01.2023 tarihli, 2022/3985 Esas ve 2023/289 Karar sayılı kararında bilet ibraz eden sanığın daha önce 37 kez aynı mahiyetteki transit rejime tabi altınları gümrük ambarına teslim etmesi, **bu işlemi bilen sanığın aynı işlemi bu kez yapmayarak birtakım saiklerle yanına gelen gümrük görevlisinin yeşil hattan kendisini geçireceği düşüncesiyle altınları beyan etmediği, transit yolcu olan sanığın beyanı sonucunda sadece cüzi miktarlarda depo ücreti ödeneceğini bilmesine rağmen teslim etmeyerek kastını ortaya çıkardığı**, bu şekilde gerçekte transit yolcu olmadığı halde 14 saat ülke içerisinde kalarak altınları ülke içerisine sokmaya çalıştığı, transit yolculuğa dair biletin ortaya çıkan kasta göre görünürlük itibarıyla hukuka uygunluk görüntüsü verme amaçlı olduğu, niyetin cezalandırılması mümkün olmamakla beraber dış aleme yansıyan kasta dair unsurların bir bütün olarak değerlendirilmesinde sanığın gerçekten transit yolcu olmadığı yönünde vicdani kanaat oluştuğu sonucuna ulaşmıştır. Keza İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 14. Ceza Dairesi'nin 15.10.2025 tarihli, 2025/4154 Esas ve 2025/3591 Karar sayılı şu kararında da benzer şekilde transit yolcunun şahsi durumu ve olayın koşulları dikkate alınmıştır: “Dosyada bulunan Gümrük Müdürlüğü'nün cevabi yazısında ve olay yeri fotoğraflarından da açıkça görüleceği üzere, sanığın cep ambarında bulunan eşyayı alabilmesi için, yeşil hatta gelmeden tamamen bağımsız olarak bulunan kapıdan memur refakatinde cep ambarına gidebilmesinin mümkün olduğu, ayrıca bilirkişi raporunda belirtilen yeşil hattın, kırmızı hat ile birlikte yan yana bulunduğu nazara alındığında, sanığın her halükarda kırmızı hattan memur refakatinde cep ambarına gidebileceğinin görüldüğü, sanığın kurye olarak görevlendirilmesi nedeniyle kırmızı hattan geçmesi gerektiğini bilecek durumda olmasının beklendiği, bu durumda gerekirse yeniden oluşturulacak bilirkişiler kurulundan rapor alınarak, bilirkişi raporları arasındaki çelişkilerin giderilerek, **sanığın suç kastıyla hareket edip etmediğinin şüpheye yer vermeyecek şekilde belirlendikten sonra sanığın hukuki durumunun tayin ve takdir edilmesi gerekirken, bu husustan sarfınazar edilerek karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğu anlaşılmakla...**”

mut olayın koşulları incelenmek suretiyle kaçakçılık kastlarının olup olmadığı konusunda bir belirlemenin yapıldığı görülmektedir. Hatta o kadar ki bir yolcunun altınlarla İtalya'dan Türkiye'ye geldiği, İstanbul'da kalıp Türkiye'den de altın aldıktan sonra İsrail'e gideceği yönündeki savunması karşısında kaçakçılık kastının bulunmadığı gerekçesiyle suçu işlemiş olmadığı yönünde bir karar verilmiştir¹²⁰. Bize göre burada kişi, söz konusu altınları ülkeye gümrük mevzuatına aykırı şekilde sokmuştur. Kişinin sonradan bu altınlarla tekrar havalimanına dönerek başka bir ülkeye gidecek olması, eşyanın ülkeye sokulması hareketinin gerçekleştirildiği yönündeki gerçekliği değiştirmeyecektir. Bu noktada kişinin yapması gereken, altınları gümrükte bırakmak, söz gelimi depoya teslim etmek, iki gün sonraki uçuş için havalimanına geldiğinde altınlarını alarak yoluna devam etmektir. Şayet kişi, bu konuda bilgi sahibi olmadığını iddia ediyorsa bu husus,

120 "...Suç tarihi olan 13/11/2019 günü saat 19:40 sularında uçakla Roma'dan ülkemize giriş yapmak üzere İstanbul Havalimanı'nda gelen sanığın "Gümrüğe tabi eşyam yok" anlamına gelen Yeşil Hattı geçip Gümrük Kontrol Noktasını geçtikten sonra ülkemize giriş yapmak üzere iken gümrük memurlarınca şüphelenilerek usulüne uygun şekilde arama yapılan sanığın valiz içerisinde Brüt ağırlığı 5895 gram işlenmiş altın takı cinsi olduğu düşünülen eşyalar tespit edildiği, yerel mahkemeye alınan savunmasında sanık suçlamayı kabul etmeyerek, Filistin de altın sektöründe faaliyet gösterdiğini, suça konu eşyaları Filistin'e götürmek amacıyla İtalya'dan satın aldığı, olay tarihinden 2 gün sonra Filistin'e döndüğünü, Türkiye'den de benzer vasıfta eşya alacağı için ülkeye girmek istediğini, eşyaları Türkiye'ye getirmediği için beyanda bulunması gerektiğini düşündüğünü beyan ettiği, dosyaya sunulan uçuş bilgileri ve fatura örneklerinin incelenmesinde sanığın 11/11/2019 günü olay tarihinden 2 gün evvel Filistin'den Bank Of Palestine PLC banka havalesi yoluyla İtalya'da ki üretici firmaya ürün ödemesi yaptığı ve aynı tarihte eşyaya ilişkin faturanın düzenlendiği, sanığın 12/11/2019 tarihinde İsrail'den Türkiye'ye aktarmalı İtalya'ya gittiği, 13/11/2019 tarihinde İtalya'dan İstanbul Havalimanına indiği, 15/11/2019 tarihinde ise İstanbul Havalimanından İsrail'e döndüğünün anlaşıldığı, sunulan faturanın miktar ve cins itibarıyla suça konu eşyayı temsil ettiği hususunda tereddüt bulunmadığı, sanığın olay tarihi öncesinde İsrail bankası kanalıyla İtalya'da ki firmaya yaptığı kayıt altına alınan ödeme dikkate alınarak eşyanın İsrail'e götürülmek amacıyla satın alındığına ilişkin savunmanın samimi bulunduğu, ülkesinde kıymetli eşya ticaretiyle uğraşan ve 11/11/2019 tarihinde firmasından 230.605,09 Euro İtalya'daki firmaya ödeme yapan sanığın havale bedeli karşılığı ürün ithalatı yapıp yapmadığına ilişkin mali denetime tabi tutulacağına ilişkin savunmanın da olağan akışa uygun olduğu bu haliyle transit yolcu olan **sanığın, suça konu eşyanın Filistin'e götürülmek amacıyla satın alındığına ilişkin savunmasının dışında eşyanın sanık tarafından kaçak yollarla ülkeye sokulma kastıyla hareket edildiğine dair sanığın cezalandırılmasına yeter şüpheden uzak delil bulunmadığı anlaşılmakla, sanığın yüklenen suçu işlendiğinin sabit olmaması sebebiyle yerel mahkemeye 5271 sayılı C.M.K.'nin 223/2-e maddesi uyarınca beraatine dair verilen kararda isabetsizlik görülmemiştir...**" İstanbul BAM 32. CD., E. 2021/2785, K. 2022/1347, 22.03.2022.

manevi unsur altında değil, kusurluluk kapsamında irdelenmelidir. Önemle belirtmek gerekir ki **bu tür olaylarda sorun, manevi unsurla ilgili değil, kusurlulukla ilgili olup failin kastının bulunup bulunmadığından ziyade kusurunun bulunup bulunmadığı irdelenmelidir. Zira önemle vurgulamak gerekir ki suçun tanımı dikkate alındığında amaç unsuruna yer verilmediği görülmektedir. Dolayısıyla bu suçta “kaçakçılık amacı” gibi bir unsurun varlığından söz edilemez.**

Nitekim suçun tanımına göre gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın ülkeye eşya sokma şeklindeki hareketin gerçekleştirilmesi ve bunun bilerek yapılması yeterlidir. Gümrük mevzuatı kapsamındaki gümrük işlemlerine dair bilgisizlik ise **kusurluluk kapsamında yasak hatası** bağlamında ele alınmalıdır. Esasen bu durum, günümüzde birçok yolcunun yaşaması ihtimali bulunan bir haldir. Diğer bir ifadeyle birçok yolcu, işlenmemiş altınla işlenmiş altın arasındaki farkın ne olduğunu, işlenmemiş altını hiçbir şekilde ülkeye sokma konusunda yetkisinin bulunmadığını, buna mukabil işlenmiş altında belirli bir sınırdan ülkeye getirme yetkisinin bulunduğunu bilmediği şeklinde bir savunma ileri sürebilir. İşte bu türden bir bilgisizliğin inceleneceği yer, kusurluluk olup burada failin bir yasak hatası içerisinde olup olmadığı ve bu hatasının kaçınılmaz olup olmadığı irdelenmelidir. Nitekim Türk Ceza Kanunu m. 30/4 hükmünde yer alan yasak hatası, kişinin işlediği fiilin haksızlık oluşturduğuna ilişkin hata durumunu düzenler. Fıkra hükmü şu şekildedir:

“İşlediği fiilin haksızlık oluşturduğu hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır.”

Madde gerekçesine göre “kişinin işlediği fiilden dolayı kusurlu ve sorumlu tutulabilmesi için bu fiilin bir haksızlık oluşturduğunu bilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Buna göre kişi, işlediği fiilin hukuken kabul görmez bir davranış olduğunun bilincinde olmalıdır. Kişinin, işlediği fiilin haksızlık oluşturduğunu bilmesine rağmen bunun kanunda suç olarak tanımlandığını bilmemesinin bir önemi bulunmamaktadır. Ceza hukuku bakımından sorumluluk için önemli olan, işlenen fiilin haksızlık oluşturduğunun bilinmesidir. Ancak işlediği fiilin haksızlık oluşturduğu hususundaki hatasının kaçınılmaz olması halinde kişi kusurlu sayılamaz. Hatanın kaçınılmaz olduğunun belirlenmesinde ise kişinin bilgi düzeyi, gördüğü eğitim, içinde bulunduğu sosyal ve kültürel çevre koşulları göz önünde bulundurulur. Hatanın kaçınılabilir olması durumunda kişi kusurlu sayılacak ve bu husus, temel cezanın belirlenmesinde göz önünde bulundurulacaktır.”

Kanaatimize göre yukarıda Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun kararına konu olayda sanığın beraatine karar verilmesi gerektiği yönündeki karar da hatalıdır. Yargıtay Ceza Genel Kurulu, olması gerektiği şekilde kusurluluk kapsamında bir inceleme yapmış olsaydı sanık hakkında hatasının kaçınılmaz olduğundan bahisle ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilmesine hükmedebilirdi. Bununla birlikte kuşkusuz ki böyle bir netice ile sanığın suç işlediği ve fakat kusuru bulunmadığından cezalandırılmaması yönünde bir karar verilmiş olacağından elkonulan altınlarının iadesi mümkün olmayacak, müsadere ile devlet hazinesine devri söz konusu olacaktı. Oysaki olayda sanık hakkında beraat kararına hükmolunarak sanığın elkonulan altınlarının iadesi mümkün kılınmıştır. Uygulamada bazı olaylarda sanıkların gerçekten kaçınılmaz olmadığı halde yasak hatası şeklindeki savunmaya başvurdukları, bu savunmanın ilk derece mahkemeleri tarafından kabul edildiği ve sanık hakkında ceza verilmesine yer olmadığı kararının verildiği, buna karşılık bu kararın Yargıtay tarafından haklı olarak bozulduğu örneklerle rastlanmaktadır¹²¹. Ne yazık ki bu durum, Yargıtay'ın bu konuda yasak hatasının kabul edilmesine tamamen karşı olduğu şeklinde yorumlanmasına neden olmaktadır. Halbuki Yüksek Mahkeme, bu tür karmaşık ve sık değişen mevzuat hükümlerinin söz konusu olduğu kaçakçılık suçlarında sanığın durumunu ve somut olayın koşullarını dikkate almalı, TCK m. 30/4 hükmü gereği sanığın bazı hallerde yasak hatası içerisinde olabileceğinin de pekala mümkün olduğunu göz önünde bulundurmalıdır. Nitekim ülkeye eşya ithal eden failin yabancı olup ithali yasak olan eşyaya ilişkin olan ya da ithalata dair rejimlere yönelik mevzuat düzenlemelerini bilmediği yönünde bir savunmada bulunduğu bir olayda haksızlık hatası mutlaka dikkate alınmalıdır¹²².

121 Nitekim Yargıtay 7. Ceza Dairesi, 18.04.2018 tarihli, 2017/10193 Esas ve 2018/4211 Karar sayılı şu kararında ilk derece mahkemesi tarafından sanık hakkında TCK m. 30/4 hükmünden bahisle verilen ceza verilmesine yer olmadığı kararının kanuna aykırı olduğu sonucuna ulaşmıştır: "...Sanığın olay tutanağına göre seyyar tezgah üzerinde kaçak sigara satışı yaparken yakalandığı ve aşamalarındaki savunmalarında suçu ikrar ettiği cihetle, kaçakçılık suçu sübuta erdiğinden sanığın 5607 sayılı Kanunun 3/18. maddesi uyarınca **mahkumiyetine karar verilmesi gerekirken denetime imkan verecek şekilde açıklanmadan "duruşmadaki tutum ve davranışları ve kendini ifade tarzı dikkate alındığında işlediği eylemin suç olduğu hususunda kaçınılmaz bir hataya düştüğü"** gerekçesi ile somut olayda uygulama yeri bulunmayan TCK.nun 30/4. maddesi ve CMK.nun 223/3-d maddesi gereğince ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilmesi yasaya aykırı...", (www.lexpera.com.tr).

122 Şentürk Akaner, s. 97.

Nitekim **03.03.2020** tarihli Resmi Gazete ile Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar'ın 7'nci maddesine aşağıda yer alan (ç) bendi eklenmiştir:

“(ç) En fazla 5 kilogram ağırlığında standart işlenmemiş altının yolcu beraberinde yurda getirilmesi Bakanlıkça belirlenecek esaslar dahilinde mümkündür.”

Aynı tarihli Resmi Gazete ile Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2008-32/34)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2020-32/57)'in 6'ncı maddesine eklenen fıkra hükümlerinden biri de yukarıdaki 32 Sayılı Karar'ın 7'nci maddesine eklenen (ç) bendini tamamlayan dördüncü fıkra hükmüdür:

“(4) Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan ve yurda giriş tarihinde 18 yaşını doldurmuş olan yolcuların beraberlerinde bir takvim yılı içerisinde en fazla 5 kilogram ağırlığında kendilerine ait olan standart işlenmemiş altını yurda getirmeleri serbesttir.”

Dolayısıyla yabancı uyruklu yolculara bir yıllık süre içerisinde ülkeye işlenmemiş altın getirme yetkisi verilmiş ve bu yetki, 5 kilogram ile sınırlandırılmıştır. **Bu düzenleme, bir yıl sonra yürürlükten kaldırılmıştır.** Bu bilgiler çerçevesinde sadece yabancı uyruklu yolcuların değil, aynı zamanda Türk vatandaşı olan ve fakat Türkçe bilmeyen yolcuların da ülkeye altın getirmiş olmaları durumunda yasak hatasına düşmeleri pekala mümkündür. Bu açıdan bu nitelikleri haiz yolcuların şahsi durumlarının mutlaka yargılamaya bakan mahkeme tarafından ayrıca irdelenmesi oldukça önemlidir.

2) Yolcunun Beraberinde Getirdiği Altını Beyan Etmiş Olması Hali

Yolcunun işlenmemiş altın getirmesi ve bunu beyan etmesi, söz gelimi yolcunun kırmızı hattan geçmesi ve gerçeğe uygun şekilde beyanda bulunması halinde ise eşyanın gümrük işlemlerine tabi tutulması nedeniyle KMK m. 3/1 kapsamındaki suç oluşmayacak, ancak yolcunun bu altını ülkeye sokmaya yetkili olmaması nedeniyle 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü gereği kabahat söz konusu olacaktır. Nitekim bu durumda yolcu, işlenmemiş altınları gümrüğe sunmakta, gümrük işlemlerini yaptırmak için beyanda bulunmaktadır. Bu durumda yolcu, altını henüz ülkeye sokmuş olmadığından ve fakat buna yönelik icra hareketlerine başladığından 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü kapsamındaki kabahate teşebbüs etmiş sayılır. Her ne kadar 5326 sayılı Kabahatler Kanunu m. 13 hükmü gereğince kabahate teşebbüsün cezalandırılmayacağı ifade edilmişse de aynı

hükmün ikinci cümlesinde teşebbüsün de cezalandırılabilirliğine dair ilgili kanunda hüküm bulunan hallerin saklı olduğu belirtildiğinden ve 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmünde söz konusu fiilin teşebbüs aşamasında kalması halinde verilecek cezanın yarı oranında indirileceği özel olarak ifade edildiğinden yolcunun kırmızı hatta beyanda bulunma yönündeki hareketinin 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü kapsamında teşebbüs bağlamında değerlendirilmesi gerekir.

Bununla birlikte yolcunun, kırmızı hatta giderek beyanda bulunmayıp sadece söz konusu altını ülkeye sokup sokamayacağını sorması halinde 1567 sayılı Kanun m. 3/2 kapsamındaki kabahat bakımından henüz icra hareketleri gerçekleştirilmeye başlamadığından teşebbüsten söz edilemeyecektir. Bu çerçevede yolcunun altınları gümrüğe beyan etmeyeceği somut bir şekilde tespit edilmiş olmalıdır. Nitekim Yargıtay kararlarında, yolcunun işlenmemiş altını gümrüğe beyanda bulunmayacağını tam olarak tespit edilemediği hallerde, yani yolcunun altınları beyan etme imkanının hala bulunduğu durumlarda, KMK m. 3/1 kapsamındaki suçun icra hareketlerinin gerçekleştirilmediği, bu nedenle KMK m. 3/1 hükmünden dolayı sorumluluğun gündeme gelmemesi gerektiği sonucuna ulaşıldığı görülmektedir¹²³.

E. İşlenmiş Altın İthalatı

1. İthalatın Koşulları

Yukarıda yer verildiği üzere işlenmiş altın, işçilik uygulanarak ziynet veya süs eşyası haline dönüştürülmüş altını ifade etmektedir. Daha önce belirtildiği gibi işlenmiş altının en önemli örneği, genellikle 18 ayar ya da 22 ayar olan ve bilezik, kolye, küpe gibi ziynet eşyası olarak kullanılan altındır. Öncelikle kural olarak işlenmiş altın ithalatı bakımından genel gümrük kuralları dışında herhangi bir özel koşulun bulunmadığı ortaya konulmalıdır. Zira 32 sayılı Karar m. 7/3 hükmüne göre işlenmiş kıymetli

123 “Bulgaristan’dan Türkiye’ye girmek isteyen sanığın pasaport kontrolü sırasında yakalanarak karakola götürüldüğü ve yakalama sonrası **yapılan üst aramasında üzerinde 2 adet külçe altın bulunduğu olayda**; Gümrük sahasından geçmeyen sanığın, suça konu altınlarla ilgili beyanda bulunma imkanının bulunduğu, pasaport kontrolünden sonra bu yönde beyanda bulunacağını beyan eden sanığın savunmasının aksine suçun icra hareketlerinin gerçekleşmediği anlaşılınca, **yasal unsurları oluşmayan suçtan beraati yerine mahkumiyetine karar verilmesi** yasaya aykırı...” Yargıtay 7. CD., E. 2014/18454, K. 2015/16619, 10.06.2015, (www.lexpera.com.tr). Bununla birlikte Yargıtay’ın bu kararında bu tür durumlarda kişinin yeşil hattan mı yoksa kırmızı hattan mı geçiş yapacağı da henüz bilinmediğinden 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü gereği kabahatin işlenmiş olabileceği de ifade edilemez.

madenler, kıymetli taşlar ve eşyaların Dış Ticaret Rejimi esasları dâhilinde Türkiye'ye ithali serbesttir. Bu çerçevede Kıymetli Madenler Borsası üyesi kıymetli maden aracı kuruluşları bakımından herhangi bir sınır yoktur. Hatta bu kuruluşlar açısından daha önce detaylı bir şekilde incelendiği üzere standart işlenmemiş altında yıllık kota söz konusuyken işlenmiş altında bu şekilde bir kota bulunmamaktadır.

Bununla birlikte 32 sayılı Karar m. 7/5 hükmünde yolcular açısından özel bir sınırlama getirildiği görülmektedir:

“(5) Yolcular, beraberlerindeki kendilerine ait değeri 15.000 ABD dolarını aşmayan ve ticari amaç taşımayan ziynet eşyası niteliğinde kıymetli madenlerden ve taşlardan yapılmış eşyaları yurda getirebilirler ve yurt dışına çıkarabilirler. Daha fazla değerdeki ziynet eşyalarının yurtdışına çıkarılması, girişte beyan edilmiş olmasına veya Türkiye’de satın alındığını tevsik etme şartına bağlıdır.”

Bu hükme göre yolcular açısından 15.000 ABD doları şeklindeki bir sınır belirlenmiş olup bu kapsamda yolcuların 15.000 ABD dolarının altında değere sahip işlenmiş altını beyan etmeden ülkeye sokmaları mümkündür. Bununla birlikte; (i) Yolcu beraberindeki ziynet eşyasının yolcuya ait olması, diğer bir ifade ile kişisel kullanıma mahsus olması, (ii) Eşyanın değeri 15.000 ABD dolarını aşmasa dahi yolcunun ticari amaç taşıması gerekir. Bu noktada önemle belirtmek gerekir ki ticari amacın tespiti durumunda muafiyetten söz edilemeyecektir. Nitekim yolcunun, beraberinde getirdiği ziynet eşyasını kişisel kullanım için değil de ticari amaçla getirdiği tespit edilebiliyorsa bu durumda eşyanın değeri 15.000 ABD dolarının altında olsa bile KMK m. 3/1 hükmü kapsamında suç gündeme gelebilir. Bu noktada failin ticari amaçla hareket edip etmediği, ekonomik ve sosyal durumu, suça konu eşyanın cinsi, nevi, kullanım yeri, zamanı, miktarı, değeri, bulundurma ve ele geçirilme biçimi gibi hususlar gözetilerek her olayın özelliğine göre değerlendirme yapılmalıdır¹²⁴.

124 YCGK., E. 2013/649, K. 2016/54, 09.02.2016, (Karakaş, s. 37). “Rusya’dan hava yolu ile gelen sanığın Atatürk Havalimanı gelen yolcu bölümünde “gümrüğe tabi eşyam yoktur” anlamına gelen yeşil hattı geçtikten sonra, Türkiye’ye giriş yapmak üzere iken çıkış kapısında şüphe üzerine durdurularak yapılan x-ray taramasında, şüpheli yoğunluk tespit edilmesi üzerine valizinde yapılan aramada, Rus Gümrük ambarına ait olduğu düşünülen mühürlü poşet içerisinde ziynet eşyaları ele geçirildiği, sanığın savunmasında ele geçen takıları daha önce Türkiye’ye geldiğinde fuardan satın aldığı, takıları Rusya’ya götürdüğünde havalimanında hakkında işlem yapıldığını, eşyanın kutulara konulup mühürlenerek tekrar Türkiye’ye götürmesinin istendiğini, bu nedenle eşyaları Türkiye’ye getirdiğini ve iade edeceğini, Türkiye’ye

2. Koşullara Uygun Olmayan İthalatın Hukuki Sonuçları

i. Öncelikle Kıymetli Madenler Borsası üyesi kıymetli maden aracı kuruluşları bakımından herhangi bir sınır bulunmadığından bu kapsamda bir tartışma ortaya çıkmamaktadır. Ancak işlenmemiş altın ithalatında kota uygulamasına geçilmesi sonrasında işlenmiş altın ithalatında meydana gelen artış sebebiyle ilgili Bakanlıklar bu konuda önlemler almaya çalışmış, bu kapsamda kota uygulamasının sağlıklı bir şekilde yürütülmesi ve bu uygulamanın, örneğin bir kıymetli maden aracı kuruluşunun ülkeye ziynet eşyası niteliğinde altın sokup bu altınları başka bir firmaya satması sonrasında söz konusu firmanın bu altınları eriterek külçe altın haline getirmesi şeklinde bir ihtimalle “etrafından dolaşarak” etkinliğinin azaltılmasının önlenmesini sağlamak için çalışmalar yapılmış, bazı tedbirler alınmıştır¹²⁵ ki bu çerçevede bir değerlendirmenin yapılmasında

girerken ayrıca bildirmesi gerektiğini bilmediğini belirttiği, dosyada mevcut bilirkişi raporunda eşyanın yabancı menşeli olduğu ve CIF değerinin 22.588 Dolar olarak belirlendiği, İstanbul Kuyumcular Odasının raporunda ise eşyanın değerinin 29.084,00 TL olarak belirlendiği, yine dosyada mevcut kaçak eşyaya mahsus tespit varakasında eşyanın gümrükleşmiş değerinin 47.920,49 TL olarak belirlenmesi karşısında; dosyada eşyanın değerine ilişkin mevcut belgeler arasında çelişki bulunduğu anlaşılacakla, 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkındaki 32 sayılı Karar’ın “Tanımlar” bölümünde yer alan 2 nci maddesinin j/iii bendinde işlenmiş altının “işçilik uygulanarak ziynet ve süs eşyası haline dönüştürülmüş altını,” ifade ettiği düzenlenmiş olup aynı Karar’ın 7 nci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “Yolcular, beraberlerindeki kendilerine ait değeri 15.000 ABD dolarını aşmayan ve ticari amaç taşımayan ziynet eşyası niteliğinde kıymetli madenlerden ve taşlardan yapılmış eşyaları yurda getirebilirler ve yurtdışına çıkarabilirler. Daha fazla değerdeki ziynet eşyalarının yurtdışına çıkarılması, girişte beyan edilmiş olmasına veya Türkiye’de satın alındığını tevsik etme şartına bağlıdır” hükmü de gözetildiğinde, **sanıktan beyan edilmeden yurda sokulmak istenirken ele geçen ve yukarıda bahsi geçen Karar’da niteliği belirlenen “işlenmiş altın” cinsi eşyanın ticari amaçla yurda getirildiğine dair dosya kapsamında delil de bulunmadığı hususları dikkate alınarak** ele geçen eşyanın müsaderesi ya da iadesi konusunda bir karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi hukuka aykırı bulunmuştur.” Yargıtay 7. CD., E. 2014/16913, K. 2015/16983, 17.06.2015, (www.lexpera.com.tr).

125 Bu tedbirlerden biri de işlenmiş altın ithalatında gümrük beyannamesi veren kişilere “Bilgilendirme ve Beyan Metni” adı altında bir metnin onaylatılmasıdır. İlgili metin şu şekildedir: *“İşlenmiş Altın İthalatına İlişkin Bilgilendirme ve Beyan Metni: Son dönemde işlenmemiş altın ithalatında yaşanan yükselişin dış ticaret dengesi ve ödemeler dengesi üzerindeki olumsuz etkileri göz önünde bulundurulurken, altın ithalatının artış hızını azaltmaya yönelik bir tedbir olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 7 Ağustos 2023 tarihi itibarıyla işlenmemiş altın ithalatı için aylık toplam 12 tonluk kota uygulanmaya başlanmıştır. 7113.19.00.00.11 no.lu Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonunda gerçekleştirilen ithalat işlemleri vasıtasıyla ithal edilen işlenmiş altının yurt içinde eritilerek işlenmemiş altın haline dönüştürülmesi gibi*

fayda bulunmaktadır. Bu noktada önem arz eden husus, bir eşyanın ülkeye sokulduğu andaki niteliği, miktarı ve değeridir. Dolayısıyla bir an için örnekte bahsedilen ihtimalin gerçek olduğu kabul edilmiş olsa dahi bir kıymetli maden aracı kuruluşunun ülkeye soktuğu işlenmiş altının sonradan bir başka firmaya satılması ve eritilerek işlenmemiş altına dönüştürülmesi, KMK m. 3/1 kapsamındaki kaçakçılık suçunu beraberinde getirmeyecektir. Zira söz konusu kuruluş, kendisine verilen izinler çerçevesinde beyan etmek ve gerekli vergileri ödemek suretiyle işlenmiş altını ülkeye sokmaktadır.

ii. Yolcuların, ziynet eşyasında söz konusu olan 15.000 ABD doları sınırının üzerindeki altını mutlaka beyan etmeleri gerekir. Dolayısıyla yolcuların bu sınırın altında kalan ziynet eşyası niteliğindeki altını bildirmeleri şart değildir. Bir yolcunun, bu sınırın üzerinde değere sahip ziynet eşyası niteliğindeki altını beyan etmeksizin ülkeye sokması veya sokmaya çalışması halinde, bu eşya açısından işlenmemiş altında olduğu gibi gümrük vergisinden muaf olma durumu bulunmadığından, işlenmiş altın katma değer vergisine tabi olduğundan¹²⁶, aşağıda yer verilen KMK m. 6/4 hükmü gündeme gelecektir. Bu düzenleme gereğince KMK m. 3/1 hükmünden bahisle gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın ülkeye eşya sokma suçu mevzu bahis olacaktır¹²⁷. Nitekim Yargıtay uygulamasının da bu şekilde olduğu ifade edilebilir¹²⁸. Keza yolcu açısından ziynet eşyasında getirilen 15.000 ABD doları sınırının, kişisel kullanıma mahsus olan

yöntemlerle işlenmemiş altına uygulanan kota kurallarının ihlal edilmesinin 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun hükümlerine aykırılık teşkil edeceği ve sorumlular hakkında yasal işlem başlatılmasını teminen Cumhuriyet Savcılıklarına bildirimde bulunulabileceği hususlarında bilgi sahibi oldum. Bu kapsamda; yapmakta olduğum ithalat işlemi işlenmiş altının nihai tüketiciye sunulması amacıyla gerçekleştirdiğimi, işlenmemiş altına uygulanan kota kurallarını ihlal etmeyeceğimi kabul ve beyan ederim.”

126 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu m. 1/2 hükmüne göre her türlü mal ve hizmetin ithalatından KDV alınmaktadır. Bununla birlikte bu vergiden muaf olan mal ve hizmetler, söz konusu Kanun'un 17'nci maddesinde tek tek sayılmıştır. Bu eşyalar arasında külçe altına yer verilmiş, ancak işlenmiş altınlara yer verilmemiştir.

127 **Çilesiz**, “Beyan Edilmeden Yurda İşlenmemiş Külçe Altın Sokulması Fiilinin Hukuki Niteliği”, s. 1223.

128 “Sanıklar FVA ve M'nin S.C. isimli firmaya ait yolcu otobüsüyle Bulgaristan ülkesinden Türkiye'ye giriş yapmak üzere Kapıkule Yolcu Salonu Gümrük Sahasına gelmeleri ve üzerlerinde yapılan aramada kaçak eşyaların eşya ele geçirilmesi şeklinde gerçekleşen ve sanıkların eylemlerinin iştirak halinde gerçekleştiğine ilişkin delil ve kabul olmayan olayda, sanıklar FVA ve M'ye atılı eylemlerin şahsi ve fiili bakımdan birbirinden bağımsız olaylar oldukları, aralarında bir irtibat bulunmadığı, sanıklar hakkındaki soruşturmanın birlikte yapılmış olmasının davaların birlikte görülmesini

ve ticari amaç taşımayan ziynet altın bakımından geçerli olduğu bir kez daha ifade edilmeli, aksi durumda yine KMK m. 3/1 hükmü kapsamındaki suçun işlenmiş sayılacağı özellikle vurgulanmalıdır.

Bu çerçevede ziynet eşyası niteliğindeki altının eritilmiş olması ve hurda altın olarak ülkeye sokulmaya çalışılması halinde artık işlenmiş altından değil, işlenmemiş altından söz edilmesi gerekir. Dolayısıyla kanaatimize göre böyle bir durumda işlenmemiş altına ilişkin koşullar uygulanmalıdır. Nitekim Bulgaristan'dan Türkiye'ye giriş yapmak üzere Kapıkule Yolcu Salonu Gümrük Sahasına gelen yolcu otobüsünde yapılan aramada gümrük işlemlerine tabi tutulmaksızın **175,34 gram hurda altının** yurda sokulurken ele geçtiği olayın incelendiği Yargıtay 7. Ceza Dairesi'nin 11.09.2014 tarihli, 2014/13892 Esas ve 2014/15960 Karar sayılı

de gerektirmeyeceği cihetle, sanıklar hakkında birlikte açılmış kamu davasının tefriki yerine birlikte görülerek sonuçlandırılması suretiyle savunma haklarının kısıtlanması, kabule göre suç tarihinde Bulgaristan ülkesinden Türkiye'... giriş yapmak üzere Kapıkule Yolcu Salonu ... Sahasına gelen ... plakalı yolcu otobüsünde yolcu olarak bulunan Romanya uyruklu sanık FVA'nın üzerinde **üç paket içerisinde toplam net ağırlığı 597 gram gelen altın, altın tozu, emitasyon takı eşyalarının tespit edildiği, söz konusu otobüste idareci olarak görevli sanık M'nin üzerinde ise 1 paket halinde net ağırlığı 183 gram gelen, altın, gümüş ve emitasyon olduğu tespit edilen takı eşyalarının tespit edildiği**, 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma hakkındaki 32 sayılı Kararın 2/j-ix bendine göre işlenmiş altın olarak kabul edildiği, aynı kanunun 7-c maddesinde yer alan, "Yolcular, beraberlerindeki kendilerine ait değeri 15.000 ABD Dolarını aşmayan ve ticari amaç taşımayan ziynet eşyası niteliğinde kıymetli madenlerden ve taşlardan yapılmış eşyaları yurda getirebilirler ve yurt dışına çıkarabilirler. Daha fazla değerdeki ziynet eşyalarının yurtdışına çıkarılması, girişte beyan edilmiş olmasına veya Türkiye'de satın alındığını tevsik etme şartına bağlıdır." hükmü de gözetildiğinde sanıklarda beyan harici yurda sokulmak istenirken yakalanan eşyaların cins ve nitelik itibarıyla ticari mahiyette oldukları ve **sanıkların aşamalarda değişmeyen beyanlarında bu malzemeleri Türkiye'... satmak için getirdiklerini ifade etmeleri nedeniyle ticari amaç güttükleri gözetilmeden sanıkların mahkumiyetleri ve kaçak eşyanın müsadereyi yerine yazılı şekilde beraat ve iade hükmü kurulması yasaya aykırı...**" Yargıtay 7. CD., E. 2014/33472, K. 2017/1567, 01.03.2017, (www.lexpera.com.tr); "Olay tutanağı ve dosya kapsamına göre, suç tarihinde, sanığın yedek şoför olarak bulunduğu araçla Bulgaristan'dan Türkiye'ye giriş yapmak üzere Dereköy Yolcu Salonu Gümrük Sahası'na geldiği, polis giriş ve gümrük tescil işlemlerini müteakip yapılan aramada, **sanığa ait çantada 4 paket halinde toplam 2.008,02 gr künye, bileklik, kolye, yüzük ve küpeden oluşan işlenmiş altın ele geçtiği**, söz konusu altınların beyanda bulunulmaksızın yurda sokulmak istendiği anlaşılınca, sanığın dava konusu eşyayı gümrük işlemlerine tabi tutulmaksızın yurda sokmak şeklinde gerçekleşen ve sübut bulan eyleminin **5607 sayılı Yasa'nın 3/1. maddesinde düzenlenen suçu oluşturduğu gözetilerek mahkumiyeti yerine delillerin takdirinde yanılığa düşülmek suretiyle yazılı şekilde beraatine karar verilmesi yasaya aykırı...**" Yargıtay 7. CD., E. 2014/2387, K. 2015/23604, 10.12.2015, (www.lexpera.com.tr).

kararında her ne kadar sanığın yolculukta meydana gelebilecek tehlikeleri bertaraf edebilmek için eritmiş olduğu ziynet altınları külçe şeklinde sınırdan geçirdiği yönünde savunmada bulunduğu anlaşılmaktaysa da bu savunma *haklı olarak* kabul edilmemiştir. Öncesinde ziynet eşyası olsa dahi ülkeye sokulmadan önce eritilmişse artık işlenmemiş altından söz edilir ve yukarıda da ifade edildiği üzere işlenmemiş altına ilişkin koşullar uygulanır. Bu açıdan Yargıtay'ın bu kararında makul bir yaklaşım sergilenmiş ve sanığın kaçakçılık suçunu işlediği sonucuna ulaşılmıştır¹²⁹.

SONUÇ

İncelememizde KMK m. 3 kapsamında ilk fıkrada düzenlenen suç tipinin suçun bütün unsurları değil, yalnızca suçun konusu bağlamında bir inceleme yapılmış ve özellikle kıymetli madenlerden altın özelinde “altın kaçakçılığı” ele alınmıştır. Bununla birlikte incelemenin giriş kısmında genel olarak kaçakçılık suçlarına değinilmiş, KMK m. 3 hükmünde birden fazla kaçakçılık suçunun düzenlendiğine işaret edilmiştir. Bu çerçevede inceleme konusu suçun, KMK m. 3 kapsamında yer alan suçlardan biri olduğu ve bunun bir sonucu olarak yaptırımın bir yıldan beş yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezası olarak belirlendiği ifade edilmiştir. Tam bu noktada her ne kadar kaçakçılık suçlarıyla mücadelede “ekonomik suça ekonomik ceza” ilkesinin önem arz etmesinin bir gereği olarak 4926 sayılı mülga Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 4/1-a/2 hükmü bağlamında hapis cezası öngörülmeyle bu anlayışa uygun bir tavır sergilenmiş olmasına rağmen 5607 sayılı Kanun’la bu ilkedeki kısmen vazgeçilmiş olduğuna dikkat çekilmiş, kanaatimize göre gerek mevzuattaki karmaşık düzenlemeler gerekse orantılılık ilkesi bağlamında uygulamada ortaya çıkan sorunlar karşısında bu tür davranışların suç olarak belirlenmesi ve ceza yaptırımının öngörülmesi şeklindeki yöntemden vazgeçilmesi ve kabahat üzerinden idari yaptırımlarla yetinilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Zira birçok olayda işlenen davranışların haksızlık boyutu düşünüldüğünde ceza hukukunun son çare olması (ultima ratio) ilkesi bağlamında ceza yaptırımı hem orantısız olacak hem de ceza muhakemesinin makamlarının iş yükü gereksiz şekilde artırılmış olacaktır. Yine de caydırıcılığın yetersiz olması bağlamında ceza hukukuna başvurulmak ve bu tür davranışların suç olarak cezalandırılması yoluna gidilmek isteniyorsa en

129 Buna karşılık muhalif üyenin karşı oy yazısında sanığın savunmasını esas alarak kaçakçılık kastıyla hareket etmediğinin açık olduğunu, eşyanın değerinin de 32 sayılı Karar’ın 7/c maddesi kapsamında kaldığının anlaşıldığını, bu açıdan yerel mahkemenin beraate ilişkin hükmünün onanması gerektiğini belirttiği görülmektedir. Bakınız **Karakaş**, s. 101.

azından suçun yaptırımının adli para cezası ile hapis cezasının birbirine “seçenek olarak” öngörülmesi yoluna gidilebileceğinin altı çizilmiştir.

Bu bilgilerden sonra genel olarak herhangi bir eşyanın ülkeye sokulması bağlamında ortaya çıkabilecek ihtimallere binaen hukuki sonuçlar şu şekilde özetlenebilir:

1. Muafiyet sınırının altındaki eşyaların gümrük işlemleri yaptırılmaksızın “gümrük kapılarından” ülkeye sokulması durumunda KMK m. 3/1 kapsamında suç oluşmaz. Bu durumda Gümrük Kanunu m. 239/1 kapsamında idari para cezasını gerektiren kabahat gündeme gelir. Aynı sonuç, eşyanın “gümrük kapıları dışından” ülkeye giriş yapması bakımından da geçerlidir.

2. Muafiyet sınırının üzerindeki “ticari mahiyette olmayan” eşya, gümrük idaresine beyan edilmez ve bu eşyaların gümrük işlemleri yaptırılmazsa KMK m. 3/1 hükmü bağlamında suç oluşmaz, yalnızca idari para cezasını gerektiren Gümrük Kanunu m. 239/1 kapsamındaki kabahat gündeme gelir. Bununla birlikte eşyanın “ticari mahiyette olması halinde”, *gümrük muafiyeti sınırının üzerinde ya da altında olduğuna bakılmaksızın* KMK m. 6/4 hükmü bağlamında KMK m. 3/1 gereğince suç gündeme gelir. Bu durumda ayrıca Gümrük Kanunu m. 239/1 hükmünde düzenlenen kabahat de oluşsa da Kabahatler Kanunu m. 15/3 hükmü gereği sadece KMK m. 3/1 hükmü bağlamında yaptırım uygulanır.

Bu bilgilerden sonra altın özelinde yapılacak değerlendirmede 1567 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Kanun ve bu Kanun’a dayalı olarak öngörülen düzenleyici işlemler dikkate alınmıştır. Tam bu noktada 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü bağlamında suçta ve cezada kanunilik ilkesi açısından bir sorun ortaya çıkmaktadır. Zira bu hükümde işlenen fiilin, kıymetli madenler kapsamında altının da dahil olduğu 1’inci maddede yazılı kıymetlerin izinsiz olarak yurttan çıkarılması veya yurda sokulması mahiyetinde olması halinde 5607 sayılı KMK hükümlerine göre suç veya kabahat oluşmadığı takdirde kişinin eşya ve kıymetlerin rayiç bedelinin yarısından iki katına kadar idari para cezası ile cezalandırılacağı ifade edilmiş, böylelikle 5607 sayılı KMK’daki suç düzenlemelerine işaret edilmiştir. Kıymetli madenlerin, örneğin işlenmemiş ya da işlenmiş altının, hangi koşullarda ülkeye sokulabileceği, bu koşullara bağlı olarak hangi durumlarda izin verilen sınırın dışına çıkılmış olacağı ve bu suretle 5607 sayılı KMK hükümlerine göre suç teşkil edeceği hususları kanunla değil, 32 sayılı Karar’da yer alan düzenlemelerle belirlenmektedir ki bu durum, açıkça suçta ve cezada kanunilik ilkesine aykırılık oluşturmaktadır. Her ne kadar ilk bakışta 32 sayılı Karar’da yer alan birçok düzenlemenin kanun kapsamında düzenlenmesi bir çözüm gibi görülebilirse

de ticari hayatın dinamik olması, dolayısıyla bu türden bir çözümün ekonomik ve ticari hayatın akışına uyum sağlanması noktasında güçlükler ortaya çıkaracak olması yönündeki gerçek karşısında bize göre söz konusu aykırılıkların suç olarak değil de kabahat olarak öngörülmesi daha makul olacaktır.

Bu bilgidен sonra altının ülkeye sokulması bağlamında ortaya çıkabilecek ihtimallere binaen hukuki sonuçlar aşağıdaki tabloda da (son sayfa) detaylı bir şekilde belirtildiği üzere şöyle özetlenebilir:

1. Kıymetli maden aracı kuruluşları, standart ve standart dışı işlenmemiş altını gümrük idaresine beyanda bulunmaksızın ülkeye sokarsa bu durumda kanaatimize göre öncelikle 1567 sayılı Kanun m. 3/1 hükmü ile Gümrük Kanunu m. 239/1 hükmü arasındaki ilişki değerlendirilmelidir. Zira standart ve standart dışı işlenmemiş altını gümrük idaresine beyanda bulunmaksızın ülkeye sokan kıymetli maden aracı kuruluşu bakımından hem 1567 sayılı Kanun m. 3/1 hükmünün hem de Gümrük Kanunu m. 239/1 hükmünün uygulanması mümkündür. Bu durumda 1567 sayılı Kanun'un, Gümrük Kanunu karşısında özel kanun olduğu, dolayısıyla yalnızca 1567 sayılı Kanun m. 3/1 hükmünün uygulanması gerektiği ifade edilmelidir.

2. Bu kapsamda son olarak kıymetli maden aracı kuruluşlarının işlenmemiş altın ithalatında getirilen kota uygulamasına uygun hareket etmemeleri halinde şayet kıymetli maden aracı kuruluşu, kotanın üzerinde altını, “belirlenen gümrük kapıları dışından” ülkeye sokmuş ise, hem Gümrük Kanunu m. 239/1 hükmü hem de 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü gündeme gelir. Bununla birlikte fiilin konusunun kıymetli maden ve bu kapsamda işlenmemiş altın olması sebebiyle 1567 sayılı Kanun'un Gümrük Kanunu karşısında özel kanun olduğu, dolayısıyla öncelikli olarak 1567 sayılı Kanun hükümleri kapsamında m. 3/2 hükmünde öngörülen ve idari para cezasını gerektiren kabahatin oluşacağı ifade edilmelidir. Ancak madde hükmünde, kıymetli madenin yurda izinsiz olarak sokulmasının 5607 sayılı KMK hükümlerine göre bir suç teşkil etmemesi halinde bu kabahatin söz konusu olacağı ifade edilmiştir. Dolayısıyla 5607 sayılı KMK hükümlerine göre bir suç oluşursa (asli norm) bu durumda 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü bağlamında kabahatten (tali norm) bahisle yaptırım gündeme gelmez. Bu çerçevede kıymetli maden aracı kuruluşunun kotanın üzerinde altını belirlenen gümrük kapıları dışından ülkeye sokması halinde 5607 sayılı KMK m. 3/1 kapsamında gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın ülkeye eşya sokma suçu söz konusu olur. Ayrıca böyle bir durumda, 5607 sayılı KMK m. 3/1 hükmünün ikinci cümlesinde yer alan suçun nitelikli halinden bahisle cezada artırıma gidilir.

3. Şayet bir kıymetli maden aracı kuruluşu, kotanın üzerinde altını “belirlenen gümrük kapısından” ülkeye sokmuş ve fakat bunu gümrük beyanı esnasında hatalı bilgi vermek suretiyle gerçekleştirmiş ise burada ilk olarak Gümrük Kanunu m. 235/1-a hükmü gündeme gelir. Fakat konu bağlamında Gümrük Kanunu’na göre özel nitelik arz eden 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü (özel norm) öne çıkar. Kuşkusuz ki bunun için fiilin bu hükümden bahisle kabahat kapsamında idari para cezasına tabi olması için 5607 sayılı KMK çerçevesinde bir suç olmaması gerekir. Böyle bir halde KMK m. 3/1 hükmü bağlamında suç söz konusu olur. Nihayetinde KMK m. 3/1 hükmü, 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü karşısında asli norm olarak uygulanır.

4. İşlenmemiş altın, kaç gram olursa olsun, kural olarak yolcular tarafından ülkeye sokulamayacağından beraberinde işlenmemiş altın bulunan yolcu, gümrük görevlilerine yanlış beyanda bulunmuş ve beraberinde işlenmemiş altın dahil olmak üzere beyan edilmesi gerekli bir eşya bulunmadığını beyan etmişse, öncelikle bu altını getirmeye yetkili olmadığından 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü gündeme gelir. Bununla birlikte 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmünün uygulanabilmesi için bu fiilin 5607 sayılı KMK gereğince suç olmaması gerekir. Dolayısıyla burada asli norm-tali norm ilişkisi oluşturulmuştur. Asli norm, 5607 sayılı KMK hükümleri gereğince suç düzenlemesiye tali norm, 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmüdür. Bu noktada işlenmemiş altını ülkeye sokmaya yetkili olmayan yolcunun bu altını ülkeye getirmesi halinde, KMK m. 6/4 hükmü üzerinden KMK m. 3/1 kapsamındaki suçtan sorumluluğu söz konusu olur. Bu çerçevede miktarı ne olursa olsun, bir yolcunun altını getirmeye yetkili olmadığı (1567 sayılı Kanun m. 3/2), bunun yanında işlenmemiş altının “ticari mahiyette” olduğu (5607 sayılı KMK m. 6/4 üzerinden m. 3/1) hususlarında şüphe bulunmamaktadır. Dolayısıyla havalimanından inerek üzerinde 5 gram külçe altınla yeşil hattan geçmeye çalışan bir yolcu dahi, 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü gereği bu altını ülkeye sokmaya yetkili olmadığından ve keza bu altın ticari mahiyette olduğundan, yani bu şekildeki bir altın kişisel veya hediyelik eşya olarak nitelendirilemeyeceğinden 5607 sayılı KMK m. 6/4 üzerinden m. 3/1 gereği sorumlu olacaktır. Yargıtay da bu konuda benzer bir sonuca ulaşmaktadır.

5. Konu kapsamında transit yolcu olup da gümrük kapısından geçen kişiler bakımından KMK m. 3/1 hükmündeki suçun gündeme gelip gelmeyeceği hususunda da dikkatli bir irdeleme yapılmalıdır. Zira mahkeme kararlarında, kişinin gerçekten transit yolcu olması ve söz konusu eşyayı ülkeye gerçek anlamda sokma kastının bulunmadığı yönünde bir tespitle kişiler hakkında beraat kararı verilebildiği görülmektedir. Böyle bir

olayda kişinin ülkeye geliş ve ülkeden bir diğer ülkeye gidiş biletleri, aradaki zaman farkı, eşyanın niteliği gibi somut olayın özellikleri mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Yargıtay kararlarında böyle durumlarda sanığın suç işleme kastının bulunmadığı, manevi unsurun gerçekleşmediği sonucuna ulaşılmaktaysa da böyle durumlarda kişi, bu konuda bilgi sahibi olmadığını iddia ediyorsa bu husus, manevi unsur altında değil, kusurluluk kapsamında irdelenmelidir. Önemle belirtmek gerekir ki böyle olaylarda sorun, manevi unsur ile ilgili değil, kusurlulukla ilgili olup failin kastının bulunup bulunmadığından ziyade yasak hatası bağlamında kusurunun bulunup bulunmadığı irdelenmelidir. Zira önemle vurgulamak gerekir ki suçun tanımı dikkate alındığında ayrıca bir amaç unsuru bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu suçta “kaçakçılık amacı” gibi bir unsurun varlığından söz edilemez.

6. Yolcunun işlenmemiş altın getirmesi ve bunu beyan etmesi, söz gelimi yolcunun kırmızı hattın geçmesi ve gerçeğe uygun şekilde beyanda bulunması halinde eşyanın gümrük işlemlerine tabi tutulması nedeniyle KMK m. 3/1 kapsamındaki suç oluşmayacak, ancak yolcunun bu altını ülkeye sokmaya yetkili olmaması nedeniyle 1567 sayılı Kanun m. 3/2 hükmü gereği kabahat söz konusu olacaktır. Bununla birlikte yolcunun, kırmızı hatta giderek beyanda bulunmayıp sadece söz konusu altını ülkeye sokup sokamayacağını sorması halinde 1567 sayılı Kanun m. 3/2 kapsamındaki kabahat bakımından henüz icra hareketleri gerçekleştirilmeye başlamadığından teşebbüsten söz edilemeyecektir. Bu çerçevede yolcunun altınları gümrüğe beyan etmeyeceğinin somut bir şekilde tespit edilmiş olması gerekir. Nitekim Yargıtay kararlarında, yolcunun işlenmemiş altını gümrüğe beyan etmeyeceğinin tam olarak tespit edilemediği hallerde, yani yolcunun altınları beyan etme imkanının hala bulunduğu durumlarda, KMK m. 3/1 kapsamındaki suçun icra hareketlerinin gerçekleştirilmediği, bu nedenle KMK m. 3/1 hükmünden dolayı sorumluluğun gündeme gelmemesi gerektiği sonucuna ulaşıldığı görülmektedir.

7. İşlenmiş altında Kıymetli Madenler Borsası üyesi kıymetli maden aracı kuruluşları bakımından herhangi bir sınır bulunmadığından bu kapsamda bir tartışma ortaya çıkmamaktadır. Ancak işlenmemiş altın ithalatında kota uygulamasına geçilmesi sonrasında işlenmiş altın ithalatında meydana gelen artış sebebiyle ilgili Bakanlıklar bu konuda önlemler almaya çalışmış, bu kapsamda kota uygulamasının sağlıklı bir şekilde yürütülmesi ve bu uygulamanın, örneğin bir kıymetli maden aracı kuruluşunun ülkeye ziynet eşyası niteliğinde altın sokup bu altınları başka bir firmaya satması sonrasında söz konusu firmanın bu altınları eriterek külçe altın

haline getirmesi şeklinde bir ihtimalle “etrafından dolaşarak” etkinliğinin azaltılmasının önlenmesini sağlamak için çalışmalar yapılmış, bazı tedbirler alınmıştır ki bu çerçevede bir değerlendirmenin yapılmasında fayda bulunmaktadır. Bu noktada önem arz eden husus, bir eşyanın ülkeye sokulduğu andaki niteliği, miktarı ve değeridir. Dolayısıyla bir an için soruşturma konusu olayın gerçek olduğu kabul edilmiş olsa dahi bir kıymetli maden aracı kuruluşunun ülkeye soktuğu işlenmiş altının sonradan bir başka firmaya satılması ve eritilerek işlenmemiş altına dönüştürülmesi, KMK m. 3/1 kapsamındaki suçun işlendiği anlamına gelmeyecektir. Zira söz konusu kuruluş, kendisine verilen izinler çerçevesinde beyan etmek ve gerekli vergileri ödemek suretiyle işlenmiş altını ülkeye sokmaktadır.

8. Yolcuların, ziynet eşyasında getirilen 15.000 ABD doları sınırının üzerindeki altını mutlaka beyan etmeleri gerekmektedir. Dolayısıyla yolcuların bu sınırın altında kalan ziynet eşyası niteliğindeki altını bildirmeleri şart değildir. Bir yolcunun, bu sınırın üzerinde değere sahip ziynet eşyası niteliğindeki altını beyan etmeksizin ülkeye sokması veya sokmaya çalışması halinde, bu eşya açısından işlenmemiş altında olduğu gibi gümrük vergisinden muaf olma durumu bulunmadığından, işlenmiş altın katma değer vergisine tabi olduğundan, KMK m. 6/4 hükmü ve bu düzenleme gereğince KMK m. 3/1 hükmünden bahisle gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın ülkeye eşya sokma suçu mevzu bahis olacaktır. Nitekim Yargıtay uygulamasının da bu şekilde olduğu ifade edilebilir. Bununla birlikte ziynet eşyası niteliğindeki altının eritilmiş olması ve hurda altın olarak ülkeye sokulmaya çalışılması halinde artık işlenmiş altından değil, işlenmemiş altından söz edilmesi gerekecektir. Dolayısıyla kanaatimize göre böyle bir durumda işlenmemiş altına ilişkin kurallar uygulanmalıdır.

	İŞLENMEMİŞ ALTIN		İŞLENMİŞ ALTIN
KIYMETLİ MADEN ARACI KURULUŞLARI	Beyanda bulunmaksızın ülkeye sokma	Kotayı aşarak ülkeye altın sokma	
		Gümrük kapısı dışından	Gümrük kapısından
	4458 sayılı Kanun m. 239/1 (genel norm) 1567 sayılı Kanun m. 3/1 (özel norm)	1567 sayılı Kanun m. 3/2 (tali norm) 5607 sayılı KMK m. 3/1 (asli norm) 5607 sayılı KMK m. 3/1, 2. cümle (nitelikli hal)	1567 sayılı Kanun m. 3/2 (tali norm) 5607 sayılı KMK m. 3/1 (asli norm)
YOLCULAR	İŞLENMEMİŞ ALTIN		İŞLENMİŞ ALTIN
	İşlenmemiş altın, kaç gram olursa olsun, kural olarak yolcular tarafından ülkeye sokulamaz. Bu noktada işlenmemiş altını ülkeye sokmak bakımından yetkisi olmayan bir yolcunun beyanda bulunup bulunmadığı önem taşımaktadır.		Yolcular, beraberlerindeki kendilerine ait ziynet eşyası niteliğinde altını yurda getirebilirler. ↓ Koşulları: 1. Altının değeri 15.000 ABD dolarını aşmamalıdır. 2. Yolcu, ticari bir amaç taşımamalıdır. Bu koşullara uygun olmayacak şekilde altın getirme durumunda <u>KMK m. 6/4 üzerinden</u> <u>KMK m. 3/1</u>
	Beyanda bulunmaksızın ya da yanlış beyanda bulunarak ülkeye sokma	Beyanda bulunarak ülkeye sokma	
	<u>Miktarı ne olursa olsun</u> , bir yolcu altını getirmeye yetkili olmadığı için 1567 sayılı Kanun m. 3/2, bunun yanında işlenmemiş altın "ticari mahiyette" olduğu için 5607 sayılı KMK m. 6/4 üzerinden KMK m. 3/1 <u>Uçaktan inen bir yolcu, külçe altınla veshil hattan geçiş yaparsa;</u> Gümrük Kanunu m. 239/1 (Genel norm) 1567 sayılı Kanun m. 3/2 (Özel norm) Ancak 5326 sayılı Kabahatler Kanunu m. 15 hükmü gereği ↓ <u>KMK m. 6/4 üzerinden</u> <u>KMK m. 3/1</u> (Yargıtay kararları bu yöndedir)	1567 sayılı Kanun m. 3/2 bağlamında kabahat	

KAYNAKÇA

Literatür

- Akbulut**, Berrin, Kabahatler Hukuku, 2. Baskı, Adalet, Ankara 2025.
- Aktaş**, Batuhan, “Gümrük İşlemlerine Tabi Tutmadan Ülkeye Eşya Sokma Suçu Üzerine Bir İnceleme”, TBB Dergisi, C. 121, 2015, s. 111-156.
- Aydın**, Murat, Kaçakçılık Fiilleri ve Yaptırımları, Ankara, Adalet Yayınevi, 2012.
- Bilican**, Nazım/**Gökçelik**, Cahit/**Topçuoğlu**, Gülsen, Açıklamalı 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, Ayrıntı, Ankara 2007.
- Çıldır**, Şentürk/**Korkmaz**, Oğuz, Kaçakçılık Suçları, Yetkin Yayınları, Ankara 2020.
- Çilesiz**, Seyfettin, “Beyan Edilmeden Yurda İşlenmemiş Külçe Altın Sozulması Fiilinin Hukuki Niteliği”, Yargıtay Dergisi, C. 46, S. 4, 2020, s. 1209-1230.
- Çilesiz**, Seyfettin, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Açıklaması, 3. Baskı, Adalet, Ankara 2015.
- Demirel**, Muhammed, “Karar Analizi Tehlike Suçları Zarar Suçları Arasındaki İlişkinin İçtima Kuralları Kapsamında Değerlendirilmesi”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 71, S. 1, 2013, s. 1479-1488.
- Ebner**, Markus, in Münchener Kommentar zum Strafgesetzbuch: StGB: Nebenstrafrecht II, Band 8, 4. Auflage, C.H. Beck, München 2023.
- Ebner**, Markus, in Joecks/Jäger/Randt Steuerstrafrecht mit Zoll- und Verbrauchsteuerstrafrecht, 9. Auflage, C.H. Beck, München 2023.
- Ergin**, Yusuf, 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Kapsamında Kaçakçılık Suçları, Güncellenmiş 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- Erman**, Sahir, Kaçakçılık Suçları, Cilt: IV, İsmail Akgün Vakfı Matbaası, İstanbul 1981.
- Ertem**, Cihan, Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa Göre Gümrük Kaçakçılığı Suçları, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Gedik**, Doğan, 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu’na Göre Akaryakıt Kaçakçılığı Suçları, Adalet, Ankara 2018.
- Günay**, Erhan, Uygulamalı 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve İlgili Mevzuat, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2007.
- Günay**, Erhan, Derdest Gümrük Kaçakçılığı Davalarında “Fiili” Değerlendirme, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009.
- Jäger**, Markus, Klein Abgabenordnung: AO, 19. Auflage, C. H. Beck, München 2025.
- Karakaş**, Birsen, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.

Kılıç, Kaptan, Kaçakçılık Suçları ve Gümrük Kabahatleri, Güncellenmiş 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024.

Koper, Murat, Kaçakçılık Suçları, Kabahatleri ve Araç Müsaderesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2026.

Mavili, Tarık, Mülkiyet Hakkı Bağlamında Gümrük Kaçakçılığı Suçlarına Uygulanan Tedbir ve Yaptırımlar, Platon, İstanbul 2023.

Özgenç, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 20. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024.

Şen, Ersan/**Başer**, Beyza, “Altın İthalatında Ceza Sorumluluğu”, Ceza Hukuku Dergisi, S. 23, 2013, s. 11-20.

Şen, Ersan, “Gümrük Muafiyeti ile Ülkeye Sokulan Eşyanın Ticareti”, <https://sen.av.tr/tr/makale/gumruk-muafiyeti-ile-ulkeye-sokulan-esyanin-ticareti>, E.T. 14.04.2026.

Şentürk Akaner, Candide, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu’nda Yer Alan İthalat Kaçakçılığı Suçları, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.

Topsakal, Bahar, Kaçakçılık Suçları, Nitelikli Haller ve Etkin Pişmanlık, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.

Yavuz, Hakan A./**Ulgar**, Orbay Bahri, Uygulamada Kaçakçılık Suçları, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2025.

Elektronik Kaynaklar

www.lexpera.com.tr

www.kazanci.com.tr

<https://sozluk.gov.tr/>

<https://www.hmb.gov.tr/haberler/islenmemis-altin-ithalatinda-uygulanan-kotaya-iliskin-duyuru>

Mahkeme Kararları

YCGK., E. 2000/3, K. 2000/32, 22.02.2000.

YCGK., E. 2013/649, K. 2016/54, 09.02.2016.

YCGK., E. 2017/735, K. 2018/143, 03.04.2018.

YCGK., E. 2017/1035, K. 2018/659, 18.12.2018.

YCGK., E. 2017/587, K. 2021/131, 23.03.2021.

YCGK., E. 2020/298, K. 2022/493, 28.06.2022.

Yargıtay 7. CD., E. 2009/11808, K. 2012/30858, 29.11.2012.

Yargıtay 7. CD., E. 2013/18089, K. 2014/13123, 03.03.2014.

Yargıtay 7. CD., E. 2013/10418, K. 2014/5567, 26.03.2014.

Yargıtay 7. CD., E. 2013/16600, K. 2014/14169, 03.07.2014.

Yargıtay 7. CD., E. 2014/13892 K. 2014/15960, 11.9.2014.

Yargıtay 7. CD., E. 2014/20968, K. 2015/16483, 09.06.2015.

Yargıtay 7. CD., E. 2014/20168, K. 2015/16485, 09.06.2015.

Yargıtay 7. CD., E. 2014/20787, K. 2015/17554, 09.06.2015.

Yargıtay 7. CD., E. 2014/20970, K. 2015/17547, 09.06.2015.

Yargıtay 7. CD., E. 2014/18454, K. 2015/16619, 10.6.2015.

Yargıtay 7. CD., E. 2014/16913, K. 2015/16983, 17.06.2015.

Yargıtay 7. CD., E. 2014/2387, K. 2015/23604, 10.12.2015.
Yargıtay 7. CD., E. 2014/8896, K. 2016/414, 21.01.2016.
Yargıtay 7. CD., E. 2015/1836, K. 2016/2635, 29.02.2016.
Yargıtay 7. CD., E. 2014/33472, K. 2017/1567, 01.03.2017.
Yargıtay 7. CD., E. 2015/3638, K. 2017/10529, 12.12.2017.
Yargıtay 7. CD., E. 2015/22199, K. 2018/1984, 21.02.2018.
Yargıtay 7. CD., E. 2017/10193, K. 2018/4211, 18.04.2018.
Yargıtay 7. CD., E. 2016/17988, K. 2018/10203, 04.10.2018.
Yargıtay 7. CD., E. 2018/9372, K. 2019/183, 07.01.2019.
Yargıtay 7. CD., E. 2016/1303, K. 2019/38549, 09.12.2019.
Yargıtay 7. CD., E. 2016/688, K. 2019/38723, 10.12.2019.
Yargıtay 7. CD., E. 2016/688, K. 2019/38723, 11.12.2019.
Yargıtay 19. CD., E. 2019/26715, K. 2020/2847, 12.03.2020.
Yargıtay 7. CD., E. 2023/12420, K. 2024/1718, 21.02.2024.
İstanbul BAM 32. CD., E. 2021/2785, K. 2022/1347, 22.03.2022.
İstanbul BAM 32. CD., E. 2022/3985, K. 2023/289, 25.01.2023.
İstanbul BAM 31. CD., E. 2024/3064, K. 2024/3658, 28.11.2024.
İstanbul BAM 14. CD., E. 2025/4154, K. 2025/3591, 15.10.2025.

Mevzuat

5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu
4926 sayılı mülga Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu
4458 sayılı Gümrük Kanunu
1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun
5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
5326 sayılı Kabahatler Kanunu
2313 sayılı Uyuşturucu Maddeleri Murakabesi Hakkında Kanun
1961 sayılı Uluslararası Uyuşturucu Maddeler Tek Sözleşmesi
1072 sayılı Rulet, Tilt, Langirt ve Benzeri Oyun, Alet ve Makinaları Hakkında Kanun
Gümrük Yönetmeliği
700 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi
4458 Sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Karar
Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar
Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ
Kimyasal Silahlar Sözleşmesi Ekinde Yer Alan Kimyasal Maddelerin İthaline İlişkin Tebliğ